

การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนว
ปฏิบัติดี

นางสาวณพัทธ์อร เสงสมบุญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

A PROPOSED ASSESSMENT GUIDELINE OF STUDENT DESIRABLE CHARACTERISTICS

Miss Napaton Hengsomboon

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Measurement and
Evaluation

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติดี

โดย

นางสาวณพัทธ์อร เสงสมบูรณ์

สาขาวิชา

การวัดและประเมินผลการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณีฎฐกรณ์ หลาวทอง

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชนิตา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณีฎฐกรณ์ หลาวทอง)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ณพัชร เสงี่ยมบูรณ์ : การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติ. (A PROPOSED ASSESSMENT GUIDELINE OF STUDENT DESIRABLE CHARACTERISTICS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 152 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพและปัญหาของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 2) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดี 3) เพื่อนำเสนอแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็น 1) ครูทั่วประเทศโดยแบ่งตามเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) และขนาดโรงเรียน จำนวน 1,240 คน 2) สถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) จำนวน 6 สถานศึกษา 3) นักวิชาการจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คนและครูในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) จำนวน 10 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1) ครูมีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนครบทั้งแปดคุณลักษณะ บางสถานศึกษามีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติม มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน วิธีการวัด/ประเมินส่วนใหญ่ใช้การสังเกตโดยใช้เครื่องมือคือ แบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อนักเรียน โดยใช้ระยะเวลาในการประเมินและการตัดสินผลส่วนใหญ่จะเป็นรายภาค สำหรับเกณฑ์จะใช้เกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม โดยมีระดับเกณฑ์การประเมิน 4 ระดับ ในด้านสภาพปัญหา/อุปสรรค พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดมีลักษณะเป็นนามธรรม ยากต่อการวัด วิธีการวัดยังคงใช้การวัดแบบเดิมเหมือนกับการวัดจิตพิสัย สำหรับเครื่องมือขาดความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ และการตัดสินผลการประเมินไม่ตรงกับความเป็นจริง

2) สถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) 6 สถานศึกษา ปฏิบัติได้สอดคล้องกันตามแนวการวัดและประเมินผลการเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งต้องมีการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบขั้นตอน รวมทั้งสถานศึกษาควรจัดทำคู่มือระดับสถานศึกษา จัดอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล วิธีการประเมินควรแยกทั้งจากกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษา รวมทั้งระบุผู้ประเมินให้ชัดเจน เครื่องมือที่ใช้ควรเป็นแบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อนักเรียนรวมทั้งผลงานที่นักเรียนทำ และประเมินผู้เรียนเป็นรายคาบอย่างต่อเนื่อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาควิชา วิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ปีการศึกษา 2556

5583309527 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION

KEYWORDS: DESIRED CHARACTERISTICS OF LEARNERS / GOOD PRACTICE SCHOOL

NAPATON HENG SOMBOON: A PROPOSED ASSESSMENT GUIDELINE OF STUDENT DESIRABLE CHARACTERISTICS. ADVISOR: ASSOC. PROF. NUTTAPORN LAWTHONG, Ph.D., 152 pp.

The purposes of this research were 1) to analyze the state and problem of assessing the desired characteristics of learners ; and 2) to analyze assess desired characteristics of learner in good practice schools ; and 3) to purpose guideline to assess the desired characteristics of learners congruence with the assessment of the basic education commission. Sample were 1) 1,240 teachers across the country by divided the area of secondary education and schools size 2) 6 good practice schools. 3) 10 scholars of the basic education commission and 10 teachers good practice school.

The results of the study found that

1) teachers assessed the desired characteristics of learners complete all eight characteristics and some schools added desired characteristics. There was committee to develop and assess the desired characteristics of learners. Assessment method used the most was observations by using the observation form and a student list form. Period of time to assess and to grad were a semester. There was using holistic rubric with four-level criteria to assess. The problems were found; desired characteristics and indicators were abstract and difficult to measure, the traditional method was used to measure affective domain lack of feasibility to practice, the grad results were not valid

2) 6 good practice schools ; the instrument were assess desired characteristics congruence with guideline of the basic education commission

3) Guideline for assessment desired characteristics of learners, Schools should be establishes a committee to develop and evaluate the desired characteristics of learners, clearly defined functions. Assessment is a systematic, teachers should study the manual that defines of the basic education commission. School should do a school manual and workshops / seminars about measurement and evaluation. Assessment methods should be separately planed to assign desirable characteristics to assess learning strands and activities / programs of schools, Besides schools should identify the assessor clearly. Instruments should be observation, student list and student of work, and assessment time should be during lessons.

Department: Educational Research and
Psychology

Student's Signature

Advisor's Signature

Field of Study: Educational Measurement and
Evaluation

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้อย่างดี ด้วยความเมตตาและเอื้อเฟื้อจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ให้กำลังใจและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งแนะแนวทางทำให้วิทยานิพนธ์ดังกล่าวมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานสอบและกรรมการสอบ ซึ่งอาจารย์ท่านได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครูทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการทำแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ และโรงเรียนที่ได้เข้าไปเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ โรงเรียนวัดนวลศรีวัดศรีสุริโยทัย โรงเรียนวัดพุทธบูชาและโรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณนักวิชาการและครูที่ได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาในการเดินทางเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุก ๆ ท่านอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ ที่คอยให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ท้ายที่สุด ขอขอบคุณครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้อย่างมาก คอยผลักดันและเอาใจใส่ผู้วิจัยให้ทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
คำถามวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	7
1.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	7
1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม.....	7
1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่.....	13
1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษา.....	14
ขั้นพื้นฐานฉบับใหม่.....	14
1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	19
ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	25
2.1 การดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	25
2.2 การออกแบบการวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	30
2.3 การสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	33
2.4 การสร้างเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	35
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	37

บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	44
ระยะที่ 1 สํารวจสภาพและปัญหาของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	44
1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
1.3 ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ	48
1.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	51
ระยะที่ 2 วิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี	52
2.1 การเลือกสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice)	52
2.2 ผู้ให้ข้อมูล	53
2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	54
2.4 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	55
2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากการสำรวจการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	57
1.1 สภาพทั่วไปของครู	57
1.2 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	59
1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	65
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติดี	68
4.1 ผลการวิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดี	68
4.2 ผลการนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	108
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	119
สรุปผลการวิจัย	120
อภิปรายผล	122
รายการอ้างอิง	128

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ.....	131
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม	133
ภาคผนวก ค เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (ระยะที่ 1).....	135
ภาคผนวก ง เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (ระยะที่ 2 / ระยะที่ 3).....	141
ภาคผนวก จ หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูล.....	149
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	152

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 2.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม	8
ตาราง 2.2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่	14
ตาราง 2.3 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	22
ตาราง 2.4 ตัวอย่างการออกแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย	31
ตาราง 2.5 ตัวอย่างการออกแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง	32
ตาราง 2.6 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	40
ตาราง 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน	46
ตาราง 3.2 ผลการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถามการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	48
ตาราง 3.3 สถานที่ศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	53
ตาราง 4.1 ข้อมูลทั่วไปของครู.....	58
ตาราง 4.2 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด	60
ตาราง 4.3 การจัดทำตัว/พฤติกรรมบ่งชี้.....	61
ตาราง 4.4 วิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	62
ตาราง 4.5 วิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน.....	63
ตาราง 4.6 ระยะเวลาในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน	63
ตาราง 4.7 รูปแบบและการตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน	64
ตาราง 4.8 สภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามและตัวชี้วัด	66
ตาราง 4.9 สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำตัว/พฤติกรรมบ่งชี้.....	66
ตาราง 4.10 สภาพปัญหาเกี่ยวกับวิธีการวัด.....	67
ตาราง 4.11 สภาพปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือวัด.....	67
ตาราง 4.12 สภาพปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการตัดสินผล	68
ตาราง 4.13 สรุปผลการสังเคราะห์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาที่ดี.....	103
ตาราง 4.14 สรุปการนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการสนทนากลุ่ม (Focus groups).....	114

ตาราง 4.15 สรุปผลการนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 116

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 2.1	ขั้นตอนการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา	26
ภาพ 2.2	กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินทุกคุณลักษณะ	28
ภาพ 2.3	กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินเฉพาะคุณลักษณะที่	29
ภาพ 2.4	ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาพัฒนาและประเมินหรือร่วมพัฒนาและประเมิน	30
ภาพ 2.5	กรอบแนวคิดในการวิจัย “การนำเสนอรูปแบบการประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของ ผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติ”	43
ภาพ 4.1	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนวัดนวลนรดิศ	70
ภาพ 4.2	เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์”	72
ภาพ 4.3	เครื่องมือที่เกี่ยวข้องในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	73
ภาพ 4.4	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4	76
ภาพ 4.5	เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่แทรกไว้ในแต่ละรายวิชา	78
ภาพ 4.6	เครื่องมือที่เกี่ยวข้องในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	80
ภาพ 4.7	รางวัลชนะเลิศการประกวดโรงเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ประจำปี 2556.....	83
ภาพ 4.8	เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “ใฝ่เรียนรู้”	84
ภาพ 4.9	เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน”	89
ภาพ 4.10	ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	91
ภาพ 4.11	วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียนวัดพุทธบูชา	93
ภาพ 4.12	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งแปดคุณลักษณะ	94
ภาพ 4.13	เครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน.....	95
ภาพ 4.14	ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม.....	97
ภาพ 4.15	เครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน.....	99

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มีการกล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษา ตามมาตรา 23, 24 และ 26 สามารถสรุปได้ว่าการจัดศึกษานั้นควรจะมีการผสมผสานหรือบูรณาการสาระความรู้ต่างๆให้มีความสมดุลกัน รวมทั้งควรมีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไป ในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาด้วย (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ดังนั้น ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงมีการผลักดันนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีการกำหนด คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นหนึ่งในเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนดี มีปัญญามีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีการบ่มเพาะปลูกฝัง กล่อมเกลา และปลูกจิตสำนึก ควบคู่กับการเรียนการสอนทางด้านวิชาการเพื่อให้เยาวชนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม เกิดความตระหนักต่อบทบาทหน้าที่ภายในจิตใจของตนเองและดำรงตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนประกอบด้วยเกณฑ์การผ่านช่วงชั้น และการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งแนวทางในการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษานั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น ฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชน ฯลฯ ในการร่วมกันบริหารจัดการ ดำเนินการทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นสามารถกระทำได้จากการนำตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรมที่วิเคราะห์ไว้ มาผสมผสานและบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในระหว่างการจัดกิจกรรม/โครงการต่างๆภายในสถานศึกษา หรือแม้แต่สอดแทรกไว้ในกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน และในแต่ละสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินคุณลักษณะเป็นระยะ อาจประเมินเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายภาค รายปี เป็นต้น เพื่อเป็นการสังเกตพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสะท้อนถึงลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการ (ส. ส. กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, 2553) และการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีรูปแบบที่สถานศึกษา

สามารถนำไปเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม ซึ่งตัวอย่างรูปแบบนั้นมี 3 รูปแบบ (สำนักงานการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้แก่ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่ได้รับผิดชอบพัฒนาและ
 ประเมินทุกคุณลักษณะ 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่ได้รับผิดชอบพัฒนาและประเมินเฉพาะ
 คุณลักษณะที่เหมาะสม 3) ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาพัฒนาและประเมิน หรือร่วมพัฒนาและ
 ประเมิน โดยมีการออกแบบการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รวมทั้งการสร้างเครื่องมือ
 ที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งเครื่องมือที่นิยมใช้ในสถานศึกษา เนื่องจากสะดวก ใช้ง่าย ได้แก่ แบบ
 สัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ แบบวัดสถานการณ์
 แบบบันทึกพฤติกรรมแบบรายงานตนเอง เป็นต้น และการสร้างเกณฑ์ในการประเมินเพื่อเป็นแนวทาง
 ในการให้คะแนนและประเมินค่าผลการประพฤติดิปฏิบัติของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา
 เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (นวนละออง หงส์ภู และวารุณี
 ลัทธินโชค, 2552; เบญจลักษณ์ กุลวุฒิ, 2555; ภาณุภัทร ลิ้มจำรูญ, 2551; วรียา จันทร์พิทักษ์,
 2555) พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปปรับ
 ใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษา ซึ่งเครื่องมือในการวัดมีทั้งแบบวัด
 สถานการณ์ แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ และคุณลักษณะที่ประเมินจะ
 เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 กำหนด

ในขณะที่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) มีการกำหนดเป้าหมาย
 ยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปอย่างชัดเจนเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
 โดยเฉพาะยุทธศาสตร์การปฏิรูปในข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า คนไทยใฝ่ดี จะต้องมีคุณธรรมพื้นฐาน
 มีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วมมีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรม
 ประชาธิปไตย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) โดยประเด็นดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญ
 ในการกำหนดร่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ที่ได้มีการร่าง
 คุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยปรับเปลี่ยนคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากเดิม 8 ประการเหลือ 6
 ประการ ประกอบด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) สำนึกประชาธิปไตย 3) นับถือผู้อื่น
 4) สำนึกต่อสังคม 5) ซื่อตรงยุติธรรม 6) เสียสละเพื่อส่วนรวม (ภาวิข ทองโรจน์, 2556) ซึ่งใน
 การร่างฉบับนี้ยังเป็นข้อเสนอเบื้องต้น ยังต้องผ่านการพิจารณา ระดมความคิด และต้องมีการ
 ปรับปรุงแก้ไขอีกไม่น้อยก่อนที่จะลงตัวและนำมาประกาศใช้ โดยมีการระบุมั่วอย่างคร่าวๆในที่
 ประชุมคณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรและตำราการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะ
 อันพึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ มีการให้ความสำคัญกับสำนึก
 ประชาธิปไตย และสำนึกต่อสังคม เพราะบ้านเมืองในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง
 ความขัดแย้ง คอร์รัปชัน และเพศศึกษา (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2556) โดยจะแตกต่างกับคุณลักษณะ
 อันพึงประสงค์แบบเดิมแต่ในส่วนข้ออื่นยังมีลักษณะคล้ายเดิมอยู่

ปัจจุบัน การวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
 ในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดเครื่องมือในการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างชัดเจน
 (เบญจลักษณ์ กุลวุฒิ, 2555) ซึ่งส่วนมากจะใช้การวัดจากการพิจารณาของครูผู้สอนอย่างเดียว
 (นวนละออง หงส์ภู และวารุณี ลัทธินโชค, 2552) นอกจากนี้ครูผู้สอนบางส่วนยังขาดความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับหลักการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ถูกต้องหรือไม่มีการนำมาปฏิบัติ โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ อีกทั้งการสร้างเครื่องมือส่วนใหญ่มุ่งพัฒนาแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์มากกว่าการสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ภาณุภัทร ลิ้มจำรูญ, 2551) ทำให้ขัดกับแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ระบุแนวทางในการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษานั้นจะต้องมีแหล่งข้อมูลและผู้ประเมินที่หลากหลายรวมทั้งเครื่องมือและวิธีการใช้ที่เหมาะสม ซึ่งเครื่องมือที่จะสามารถประเมินได้ถึงระดับพฤติกรรมนั้นภายในเครื่องมือควรมีการระบุไปถึงตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม เนื่องจากบางพฤติกรรมไม่สามารถเห็นรายละเอียดของพฤติกรรมนั้นได้อย่างชัดเจน เพื่อให้ได้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือและสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสำรวจและศึกษาการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษา ว่ามีวิธีการในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการประเมินหรือไม่ เพื่อนำเสนอแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

คำถามวิจัย

1. การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษาทั่วไปมีลักษณะการประเมินและสภาพปัญหาเป็นอย่างไร
2. แนวปฏิบัติการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี มีลักษณะการดำเนินการอย่างไร
3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุดควรเป็นไปในแนวทางใด

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพและปัญหาของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดี
3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อนำเสนอรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติ โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาโดยพิจารณาตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ สภาพการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ขั้นของการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมินรูปแบบการประเมินและการตัดสินผล โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก ที่ถูกต้อง ดีงาม และเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการยึดถือปฏิบัติ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด และเป็นลักษณะนิสัยที่สังคมต้องการ ซึ่งตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ ซึ่งคุณลักษณะแต่ละประการมีความหมาย ดังนี้

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ อารงไว้ซึ่งความเป็นไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ

มีวินัย หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมอื่นได้อย่างมีความสุข

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

รักความเป็นไทย หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

มีจิตสาธารณะ หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

ตัวชี้วัด หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สามารถวัดหรือสังเกตได้เพื่อบอกสภาพทั้งในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ ซึ่งจะสะท้อนถึงผลของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

วิธีการวัด หมายถึง วิธีการที่สถานศึกษาใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้ง 8 ประการ ไม่ว่าจะเป็นการสังเกต การสัมภาษณ์ การสร้างสถานการณ์จำลอง การสอบถาม แฟ้มสะสมงาน/ผลงาน เป็นต้น

เครื่องมือวัด หมายถึง เครื่องมือที่สถานศึกษาใช้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ ไม่ว่าจะเป็น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบวัดสถานการณ์ แบบบันทึกพฤติกรรม หรือแบบรายงานตนเอง

ระยะเวลาในการประเมิน หมายถึง ช่วงเวลาที่สถานศึกษาจัดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นระยะ ไม่ว่าจะเป็นประเมินเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายภาคหรือรายปี

รูปแบบการประเมิน หมายถึง แผนการดำเนินการของสถานศึกษาที่ใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งรูปแบบนั้นมี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบพัฒนาและประเมินทุกคุณลักษณะ 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินเฉพาะคุณลักษณะที่เหมาะสม 3) ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาพัฒนาและประเมิน หรือร่วมพัฒนาและประเมิน

การตัดสินผล หมายถึง การตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีเกณฑ์การแบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดีผ่าน ไม่ผ่าน

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ได้ข้อมูลหรือสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
2. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดี
3. เป็นแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาทั่วไปให้สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีโดยแยกนำเสนอเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม
 - 1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่
 - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 2.1 การดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 2.2 การออกแบบการวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 2.3 การสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 2.4 การสร้างเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มีการกล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษา ตามมาตรา 23 24 และ 26 สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษานั้นควรจะมีการผสมผสานหรือบูรณาการสาระความรู้ต่างๆให้มีความสมดุลกัน รวมทั้งควรมีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาด้วย (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ดังนั้น ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงมีการผลักดันนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีการกำหนด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นหนึ่งในเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญามีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีการบ่มเพาะปลูกฝัง กล่อมเกลา และปลูกจิตสำนึก ควบคู่กับการเรียนการสอนทางด้านวิชาการ เพื่อให้เยาวชนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม เกิดความตระหนักต่อบทบาทหน้าที่ภายในจิตใจของตนเองและดำรงตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

1.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก ที่ถูกต้อง ดีงาม และเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการยึดถือปฏิบัติ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด และเป็นลักษณะนิสัยที่สังคมต้องการ (ส. ส. กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; เบญจลักษณ์ กุลวุฒิ, 2555; ภาณุภัทร ลิ้มจำรูญ, 2551; วริยา จันทร์พิทักษ์, 2555; วันเพ็ญ เนตรประไพ, 2553; โสภภาพรรณ ทองคำ, 2551)

1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้ (ส. ส. กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, 2553)

ตาราง 2.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามและตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม
<p>1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ อารงไว้ซึ่งความเป็นไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์</p> <p>1.1 เป็นพลเมืองดีของชาติ</p> <p>1.2 อารงไว้ซึ่งความเป็นไทย</p> <p>1.3 ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักของศาสนา</p> <p>1.4 เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์</p>	<p>1.1.1 ยืนเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง</p> <p>1.1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ</p> <p>1.1.3 มีความสามัคคี ประองดอง</p> <p>1.2.1 เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองดองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม</p> <p>1.2.2 หวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย</p> <p>1.3.1 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>1.3.2 ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>1.3.3 เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน</p> <p>1.4.1 เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์</p> <p>1.4.2 แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์</p> <p>1.4.3 แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์</p>

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามและตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม
<p>2. ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ</p> <p>2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งกาย วาจา ใจ</p> <p>2.2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ</p>	<p>2.1.1 ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง</p> <p>2.1.2 ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด</p> <p>2.1.3 ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา</p> <p>2.2.1 ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง</p> <p>2.2.2 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง</p> <p>2.2.3 ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง</p>
<p>3. มีวินัย หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม</p> <p>3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม</p>	<p>3.1.1 ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น</p> <p>3.1.2 ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันและรับผิดชอบในการทำงาน</p>

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามและตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม
<p>4. ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน</p> <p>4.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>4.2 แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้</p>	<p>4.1.1 ตั้งใจเรียน</p> <p>4.1.2 เอาใจใส่และมีความพยายามในการเรียนรู้</p> <p>4.1.3 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ</p> <p>4.2.1 ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม</p> <p>4.2.2 บันทึกความรู้ วิเคราะห์ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ความรู้</p> <p>4.2.3 แลกเปลี่ยนความรู้ ด้วยวิธีการต่างๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p>
<p>5. อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมอื่นได้อย่างมีความสุข</p> <p>5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม</p>	<p>5.1.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม</p> <p>5.1.2 ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม</p> <p>5.1.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล</p> <p>5.1.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยผู้อื่นเมื่อกระทำ</p>

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามและตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม
<p>5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข</p>	<p>5.2.1 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร</p> <p>5.2.2 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่อร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข</p>
<p>6. มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่กรงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย</p> <p>6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่กรงาน</p> <p>6.2 ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย</p>	<p>6.1.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>6.1.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ</p> <p>6.1.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง</p> <p>6.2.1 ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน</p> <p>6.2.2 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ</p> <p>6.2.3 ซึ่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ</p>

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามและตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม
<p>7. รักความเป็นไทย หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าร่วม อนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม</p> <p>7.1 ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทยและมีความกตัญญูต่อบุคคล</p> <p>7.2 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม</p> <p>7.3 อนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย</p>	<p>7.1.1 แต่งกายและมีมารยาทงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูต่อบุคคลที่มีพระคุณ</p> <p>7.1.2 ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย</p> <p>7.1.3 ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย</p> <p>7.2.1 ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม</p> <p>7.2.2 ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง</p> <p>7.3.1 นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต</p> <p>7.3.2 ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย</p> <p>7.3.3 แนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย</p>
<p>8. มีจิตสาธารณะ หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน</p> <p>8.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน</p>	<p>8.1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ</p> <p>8.1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย</p>

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามและตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม
8.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม	<p>กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน</p> <p>8.1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น</p> <p>8.2.1 ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ</p> <p>8.2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม</p> <p>8.2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น</p>

1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่

คณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรและตำราการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยมี ดร. ภาวิช ทองโรจน์ เป็นประธานคณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรฯ ได้เสนอโครงสร้างหลักสูตร (Curriculum Framework) การศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ ซึ่งมีการปรับกลุ่มสาระการเรียนรู้จากเดิม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เหลือ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ภาษาและวัฒนธรรม 2) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์ 3) การดำรงชีวิตและโลกของงาน 4) ทักษะสื่อและการสื่อสาร 5) สังคมและความเป็นมนุษย์ 6) อาเซียนภูมิภาคและโลก ในขณะที่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามร่างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6 ประการจากเดิม 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) สำนึกประชาธิปไตย 3) นับถือผู้อื่น 4) สำนึกต่อสังคม 5) ซื่อตรงยุติธรรม 6) เสียสละเพื่อส่วนรวม ซึ่งในการร่างฉบับนี้ยังเป็นข้อเสนอเบื้องต้น ยังต้องผ่านการพิจารณา ระดมความคิดเห็น และต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอีกไม่น้อยก่อนที่จะลงตัวและนำมาประกาศใช้ (ภาวิช ทองโรจน์, 2556) สำหรับการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ผู้วิจัยสนใจนั้นมีรายละเอียดการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2.2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่
1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2) ซื่อสัตย์สุจริต	2) สำนักประชาธิปไตย
3) มีวินัย	3) นับถือผู้อื่น
4) ใฝ่เรียนรู้	4) สำนักต่อสังคม
5) อยู่อย่างพอเพียง	5) ชื่อตรงยุติธรรม
6) มุ่งมั่นในการทำงาน	6) เสียสละเพื่อส่วนรวม
7) รักความเป็นไทย	
8) มีจิตสาธารณะ	

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐานฉบับใหม่

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามร่างในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ พ.ศ. 2557 ไม่ว่าจะเป็น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สำนักประชาธิปไตย นับถือผู้อื่น สำนักต่อสังคม ชื่อตรงยุติธรรม เสียสละเพื่อส่วนรวม (ชญาณิน เจริมมาก, 2547; ดวงกมล บางชวด, 2554; มัลลิกา มัดโก, 2541; วิชชิตาน เข้มทอง, 2555; สถาบันพระปกเกล้า, 2555; สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า, 2554; สุภัทธา ภูษิตรัตนาวลี, 2547; อภิญา อิงอาจ, 2554) พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย ซึ่งงานวิจัยที่พบมีทั้งการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยถ้าเป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่นิยมใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่จะวิเคราะห์จากสถิติบรรยาย เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การแจกแจงความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันตามลำดับ สำหรับงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่นิยมใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นคู่มือที่ใช้เป็นแนวทางในการสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์ โดย

เทคนิคการเก็บข้อมูลที่นำมาใช้จะเป็นการสนทนากลุ่ม (Focus group) ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการสนทนากลุ่ม ดังตัวอย่างงานวิจัย ดังต่อไปนี้

มัลลิกา มัติโก (2541) ได้ศึกษาจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจิตสำนึกในมิติทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและสุขภาพกับสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ในประเด็นความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่มีต่อปรากฏการณ์ต่างๆทางสังคม และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่มีผลกระทบต่อตัวเอง ครอบครัวและสังคมโดยรวม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย ระดับปริญญาโท ชั้นปีที่ 1 ซึ่งจัดกลุ่มนักศึกษาเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 : กลุ่มการแพทย์และสาธารณสุข กลุ่มที่ 2: กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กลุ่มที่ 3 : กลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (focus group) ผลการวิจัยพบว่า จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีต่อตนเองและสังคม มีทั้งด้านบวกและด้านลบ กล่าวคือ นักศึกษาส่วนใหญ่มีจิตสำนึกที่ดีต่อการให้คุณค่าของสถาบันทางสังคมวัฒนธรรมไทย ที่มีศาสนาพุทธเป็นแกนหลักค้ำจุนสังคม ในทางตรงกันข้าม นักศึกษามีความคิดเห็นต่อเศรษฐกิจการเมืองเป็นไปในทางลบ ส่วนในด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นผลพวงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรมและปัจจัยทางเศรษฐกิจการเมือง ที่เป็นตัวกำหนดที่สำคัญ

ชญาณีน เจิมมาก (2547) ได้ศึกษาการแสวงหาข่าวสารทางการเมือง จิตสำนึกประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้อ่านนิตยสารแนวการเมือง เปรียบเทียบการแสวงหาข่าวสารทางการเมือง จิตสำนึกประชาธิปไตย และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้อ่านนิตยสารแนวการเมือง รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารทางการเมือง จิตสำนึกประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้อ่านนิตยสารแนวการเมือง เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือนิตยสารแนวการเมืองทั้งหมด 3 ชื่อฉบับ ได้แก่ เนชั่นสุดสัปดาห์ มติชนสุดสัปดาห์และสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ จำนวนทั้งสิ้น 36 ฉบับ และผู้อ่านนิตยสารแนวการเมืองที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 400 ราย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การแจกแจงความถี่ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One way ANOVA และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผล ผลการวิจัยพบว่าประเด็นเนื้อหาสำคัญที่นำเสนอในนิตยสารแนวการเมือง ได้แก่ การเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองซึ่งมีได้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของรัฐบาลหรือฝ่ายค้านโดยตรง การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ และเหตุการณ์ทั่วไปทางการเมือง ส่วนผลการวิจัยเชิงปริมาณกับผู้อ่านนิตยสารแนวการเมืองพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการแสวงหาข่าวสารทางการเมืองในระดับต่ำ จิตสำนึกประชาธิปไตยในระดับสูง และกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในทางการเมืองสูงมาก กลุ่มตัวอย่างมีการแสวงหาข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันตามเพศและอายุที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .001 ตามลำดับ จิตสำนึกประชาธิปไตยแตกต่างกันตามเพศ ระดับการศึกษาและระดับรายได้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 การแสวงหาข่าวสารทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกประชาธิปไตยและการมี

ส่วนร่วมทางการเมือง จิตสำนึกประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

สุภัทรา ภูษิตร์ตันาวลี (2547) ได้ศึกษาปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิเคราะห์ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การดำเนินการวิจัยประกอบด้วยการวิจัยเชิงสำรวจและการศึกษาเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจคือนิสิตระดับชั้นปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นปีการศึกษา 2547 จำนวน 342 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายและสถิติอนุมานโดยใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างนิสิตจำนวน 8 คน จำแนกเป็นผู้มีคะแนนจิตสำนึกต่อสังคมระดับสูง 4 คน และระดับปานกลาง 4 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยเฉลี่ยแล้วนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจิตสำนึกต่อสังคมในระดับสูง 2) ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่สำคัญมี 9 ตัวเรียงตามลำดับ คือ กระบวนการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมจากเพื่อน ความสม่ำเสมอในการทำกิจกรรม กระบวนการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมจากครอบครัว กระบวนการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมจากสื่อมวลชน ความสนใจในการทำกิจกรรม แบบอย่างจากบุคคลสำคัญ แบบอย่างจากบิดา สถานภาพของครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันและภูมิลำเนา ตัวแปรทั้ง 9 ตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตได้ร้อยละ 51.5

ดวงกมล บางขวด (2554) ได้ศึกษาการถ่ายทอดบทเพลงไทยสากลประเภทเพลงปลุกใจเพื่อเสริมสร้างสำนึกความรักชาติ โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์บทเพลงไทยสากลประเภทเพลงปลุกใจเพื่อเสริมสร้างสำนึกความรักชาติ 2) นำเสนอแนวทางการถ่ายทอดบทเพลงไทยสากลประเภทเพลงปลุกใจเพื่อเสริมสร้างสำนึกความรักชาติ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ คือการวิเคราะห์เนื้อหา การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า บทเพลงไทยสากลประเภทเพลงปลุกใจระหว่าง พ.ศ. 2453 – 2554 มีเนื้อหาสาระที่เกิดจากการเชื่อมโยงเกี่ยวพันของพลาณภาพแห่งความศรัทธาเชื่อมั่นใน “กษัตริยานุภาพ” และความซาบซึ้งชื่นชมใน “สุนทรียานุภาพ” อันประกอบด้วยอานุภาพที่เกิดจากคุณค่า อานุภาพที่เกิดจากบทบาทหน้าที่ อานุภาพที่เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์และอานุภาพในการพัฒนา ซึ่งก่อปรด้วยคุณค่าทางวรรณศิลป์และดุริยางคศิลป์ที่ได้ปรับเปลี่ยนไปตามรสนิยมของผู้ฟังและสัมพันธ์กับบริบททางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวิกฤตการณ์ต่างๆในแต่ละช่วงเวลา พลาณภาพที่เกิดขึ้นมีบทบาทหน้าที่เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการพัฒนา การตระหนักรู้ และการกระทำของบุคคล ชุมชนและสังคมในการแสดงออกถึงความรักชาติ นั่นคือความสามัคคีและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน แนวทางการถ่ายทอดวิถีแห่งการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ คือ การถ่ายทอดผ่านสื่อสาธารณะ การจัดกิจกรรมพิเศษ เช่นการประกวด การแสดงคอนเสิร์ต และการนำไปบูรณาการใช้ในระบบการศึกษา

สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า (2554) ได้ทำการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและความบกพร่องของความซื่อตรงในสังคมไทย 2) เพื่อศึกษาและจัดการตัวชี้วัดความซื่อตรงในสังคมไทย 3) เพื่อเสนอแนวทาง

เสริมสร้างความเชื่อตรงในสังคมไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้หลายเทคนิคร่วมกันในการศึกษา เช่น การศึกษาจากเอกสาร การระดมความคิดเห็น การใช้แบบสอบถาม กลุ่มเป้าหมายจะประกอบด้วย กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มข้าราชการ กลุ่มนักการเมืองและอดีตนักการเมือง ในพื้นที่ศึกษา อยู่ใน 5 ภูมิภาค คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้

อภิญา อิงอาจ (2554) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักศึกษา ซึ่งจำแนกตามเพศ สาขาวิชา สภาพของครอบครัวของนักศึกษาระดับ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล ระดับ ความใกล้ชิดศาสนาของครอบครัว และระดับทัศนคติ ต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต โดยมีลักษณะของเพื่อนเป็นตัวแปรผันร่วม เครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในงานวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows เพื่อวิเคราะห์ 1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) 2) สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) และการวิเคราะห์จำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis: MCA) จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีเพศ สาขาวิชา ระดับการอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน ระดับความใกล้ชิดศาสนาของ ครอบครัว และระดับทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรม ต่างกัน มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยตัวแปรอิสระชุดนี้ ร่วมกันอธิบายผลต่อตัวแปรพฤติกรรมความซื่อสัตย์ สุจริตได้ร้อยละ 12.8 และเมื่อควบคุมตัวแปรลักษณะ เพื่อน ปรากฏว่า ชุดของตัวแปรอิสระร่วมกันอธิบาย ผลต่อตัวแปรจริยธรรมด้านพฤติกรรมความซื่อสัตย์ สุจริตเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 17.2

วัชชิตาน เข้มทอง (2555) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสียสละของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมเสียสละของนักเรียนที่มีปัจจัยทางจิต สถานการณ์ และภูมิหลังแตกต่างกัน 2) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ และ 3) ศึกษาปริมาณการทำนายพฤติกรรมเสียสละของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่วิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 2 แห่ง จำนวน 341 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามระดับชั้น และประเภทโรงเรียน โดยเก็บ ข้อมูลจากแบบวัดมาตราประเมินรวมค่าจำนวน 8 ฉบับ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดแต่ละ ฉบับอยู่ระหว่าง .76 ถึง 92 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) และวิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเข้าร่วม (Enter) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนประจำมีพฤติกรรมเสียสละมากกว่านักเรียนที่ ศึกษาในโรงเรียนไปกลับ 2) นักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสียสละ มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย 3) นักเรียนที่มีแบบอย่างจากครู บิดามารดาและ เพื่อนมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสียสละมากกว่านักเรียนที่มีแบบอย่างจากครู บิดามารดาและเพื่อนน้อย 4) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสียสละมากกว่านักเรียนที่มี ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนน้อย 5) นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเสียสละมากเป็นผู้ที่มี พฤติกรรมเสียสละมากกว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเสียสละน้อย 6) พบตัวทำนายสำคัญที่สามารถ

ทำนายพฤติกรรมเสียสละของนักเรียนตามลำดับ คือ 1) การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียน 2) การมีแบบอย่างจากครู บิดามารดา และเพื่อน และ 3) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเสียสละ ได้ร้อยละ 37.1

สถาบันพระปกเกล้า (2555) ได้ศึกษาความเป็นพลเมืองกับอนาคตประชาธิปไตยไทย โดยวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เป็นเวทีสาธารณะในการนำเสนอผลงานวิชาการในประเด็นเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งส่งผลต่อการกระตุ้นเตือนให้เกิดการตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความสำคัญของความเป็นพลเมืองที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย 2) เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการสร้างเสริมความเป็นพลเมือง และการเมืองภาคพลเมือง จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในและต่างประเทศรวมถึงภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างเครือข่ายและกลไกความร่วมมือของพลเมืองในการ พัฒนา ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีกลุ่มเป้าหมายจำนวน 500 คน ประกอบด้วย 1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา 2) ผู้บริหาร และสมาชิกพรรคการเมือง 3) นักการเมืองระดับชาติ และระดับท้องถิ่น 4) ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรในหน่วยงานของรัฐ องค์กรอิสระ หน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5) เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรในองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเมือง ภาคพลเมืองและภาคประชาสังคม 6) นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านประชาสังคมและการส่งเสริม การเมืองภาคพลเมือง 7) องค์กรพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มหรือเครือข่ายภาคประชาชนและ ภาคประชาสังคม 8) ตัวแทนจากองค์กรภาคเอกชน 9) สื่อมวลชนแขนงต่างๆ 10) นักเรียน นิสิต นักศึกษา 11) ประชาชนผู้สนใจทั่วไป สำหรับรูปแบบการดำเนินงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยวิธีการแสดงปาฐกถา การสัมมนาวิชาการ(อภิปรายรวม, ประชุมกลุ่มย่อย) การจัด นิทรรศการ

จากงานวิจัยข้างต้น พบว่า คุณลักษณะลักษณะอันพึงประสงค์ที่ศึกษาประกอบด้วยจิตสำนึกทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สุขภาพกับแวดล้อม การพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคม ส่งเสริมจิตสำนึกประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งยังมีการปลูกฝังจิตสำนึกรักชาติ การสร้างความเชื่อตรงในสังคมไทยและปลูกฝังพฤติกรรมให้เยาวชนมีความเสียสละ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามร่างในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ พ.ศ. 2557 ไม่ว่าจะเป็น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สำนึกประชาธิปไตย นับถือผู้อื่น สำนึกต่อสังคม เชื่อตรงยุติธรรม เสียสละเพื่อส่วนรวม ที่มีการให้ความสำคัญในเรื่องการสำนึกประชาธิปไตยและสำนึกต่อสังคมเพราะสภาพบ้านเมืองในปัจจุบันมีทั้งความขัดแย้ง คอร์รัปชันมากมาย โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่นั้นจะมีความแตกต่างกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นในด้านสำนึกประชาธิปไตย การนับถือผู้อื่นและสำนึกต่อสังคม สำหรับในข้ออื่นยังมีลักษณะคล้ายกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์แบบเดิม

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

โสภภาพรรณ ทองคำ (2551) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มวิภาวดี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มวิภาวดี สังกัดกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียนและวิธีการอบรมเลี้ยงดู และศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับชั้นเรียนกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู ที่มีผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบสองขั้นตอน จำนวน 382 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจ มีค่าความเชื่อมั่น .92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มวิภาวดีมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจในระดับปานกลาง 2) นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียนที่ศึกษา 3) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อนันท์ งามสะอาด (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการสำหรับพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม 2) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการ 3) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมระหว่างก่อนกับหลังการพัฒนาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการ กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา คือ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม จำนวน 2,210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการ (โครงการย่อย 5 โครงการ) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินโครงการ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 ด้าน และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t-test Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสนทนากลุ่มได้ “โครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการ” ประกอบด้วย 5 โครงการย่อย เนื่องจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมต้องพัฒนาและปรับปรุงมี 5 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความมีน้ำใจ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และความรู้ทักษะวิชาชีพ พร้อมทั้งได้กำหนดกำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามระดับคุณภาพในแต่ละตัวบ่งชี้ อีกด้วย 2) ผลการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ผลการประเมินผลการดำเนินการโครงการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกโครงการย่อยโดยประยุกต์ตามรูปแบบชิป (CIPP Model) คือ ด้านบริบทมีความ

เหมาะสมมาก ปัจจัยนำเข้า มีความพร้อมมาก กระบวนการมีการปฏิบัติมาก และผลผลิตมีคุณภาพมาก ทั้ง 5 โครงการย่อย กลุ่มครู และนักศึกษา และกลุ่ม ผู้ปกครอง และเจ้าของสถานประกอบการมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ในการวิจัย เกิดผลงานเชิงประจักษ์ของสถานศึกษา โดยผลของโครงการทำให้นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมได้รางวัลชนะเลิศและเชิดชูเกียรติรวม 7 รายการ เป็นรางวัลระดับชาติ ระดับภาค ระดับจังหวัด ผู้บริหารได้รับรางวัล 6 รางวัล ผู้วิจัยได้รับ 3 รางวัล ครูผู้เกี่ยวข้องได้รับ 6 รางวัล นอกจากนี้การดำเนินงานวิจัยได้สร้างและพัฒนา แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของนักศึกษารายบุคคล และ ระบบสารสนเทศการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำเร็จในขั้นการปรับปรุงงาน 3) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า พฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมในภาพรวมก่อนและหลังการพัฒนาด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา ผลการเปรียบเทียบในแต่ละด้าน พบดังนี้ พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ ด้านวินัย ด้านความมีน้ำใจ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ และด้านความรู้ทักษะวิชาชีพก่อนและหลังการพัฒนาทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพฤติกรรมหลังการพัฒนาสูงกว่า ก่อนการพัฒนา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

วันเพ็ญ เนตรประไพ (2553) ได้ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมารีอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - 6) โรงเรียนมารีอุปถัมภ์ในสภาพความเป็นจริงและสภาพที่ผู้ปกครองคาดหวัง 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - 6) โรงเรียนมารีอุปถัมภ์ 3) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และภูมิสำเนา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - 6) โรงเรียนมารีอุปถัมภ์ จำนวน 160 คนได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งในส่วนของคุณภาพจริงและสภาพที่คาดหวังโดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมของคุณภาพจริง 3.829 โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมของคุณภาพที่คาดหวัง 4.238 2) นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เรียงตามลำดับได้ ดังนี้ คือ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านอยู่อย่างพอเพียงและด้านรักความเป็นไทย 3) การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังพบว่า 1) จำแนกตามเพศโดยผู้ปกครองเพศหญิงมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงกว่าเพศชาย จำแนกตามอายุโดยผู้ปกครองที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความต้องการ

จำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงที่สุด จำแนกตามระดับการศึกษาโดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงที่สุด จำแนกตามอาชีพ โดยผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงที่สุด จำแนกตามรายได้ผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองที่มีรายได้ 30,001 – 40,000 บาทมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงที่สุด และจำแนกตามภูมิลำเนา โดยผู้ที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงที่สุด

ทองพูล ภูสิม (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กรณีศึกษาโรงเรียนแกดำวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนแกดำวิทยาคาร กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนแกดำวิทยาคาร ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 341 คน ครูโรงเรียนแกดำวิทยาคาร ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 23 คน ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนแกดำวิทยาคาร ในปี การศึกษา 2552 ขั้นตอนการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้ **ระยะที่ 1** สสำรวจสภาพปัจจุบันระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของนักเรียนโรงเรียนแกดำวิทยาคาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม ระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 การสนทนากลุ่มกับคณะครู ตัวแทน ผู้ปกครอง และตัวแทนนักเรียน **ระยะที่ 2** พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของนักเรียนโรงเรียนแกดำวิทยาคาร โดยใช้ กระบวนการวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบบันทึกการประชุมการสนทนากลุ่ม **ระยะที่ 3** สสำรวจระดับพฤติกรรมด้าน คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อเปรียบเทียบก่อน-หลังการพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบไม่มีโครงสร้าง แบบสังเกต สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพก่อนการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนแกดำวิทยาคาร มีพฤติกรรมโดยรวมของนักเรียนจากการประเมินพฤติกรรมทั้งจากครู ผู้ปกครองนักเรียน และตัวนักเรียนเองอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลางจากแบบสอบถาม ในขณะที่สัมภาษณ์คณะครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนโรงเรียนแกดำวิทยาคารเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียน พบว่า ระดับพฤติกรรมยังไม่เป็นไปตามความต้องการของคณะครูและผู้ปกครอง หลังจากที่ได้พัฒนาโดยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) และการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ

เปรียบเทียบก่อนและหลังการพัฒนานั้นเพิ่มขึ้นในทุกด้าน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมในแต่ละด้าน ก่อนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยจากครู 3.50 ผู้ปกครอง 3.49 และนักเรียน 3.69 หลังจากการพัฒนาพบว่า พฤติกรรมของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากครู 4.49 ผู้ปกครอง 4.48 และนักเรียน 4.49

จากการสังเคราะห์จากวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ทองพล ภูสิม, 2554; วันเพ็ญ เนตรประไพ, 2553; โสภาพรรณ ทองคำ, 2551; อนันต์ งามสะอาด, 2550) พบว่า วิธีที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทั้งการอบรมเลี้ยงดู การใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิง บูรณาการ และการใช้กระบวนการวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นแบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และสำหรับสถิติที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์จะเป็นค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 2.3

ตาราง 2.3 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผู้วิจัย/ปีการศึกษา	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้วัด	สถิติการวิเคราะห์								
				ความแปรปรวน	สองทาง	สถิติทดสอบค่าที	ความถี่	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ลำดับความสำคัญ	วิเคราะห์เนื้อหา
โสภาพรรณทองคำ, 2551	1) ด้านความมีน้ำใจ	นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 382 คน	1) แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจ	✓								
อนันต์ งาม	1) ความรับผิดชอบ	นักศึกษาวิทยาลัย	1) แบบบันทึกการ		✓		✓	✓	✓			

ผู้วิจัย/ปีการศึกษา	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้วัด	สถิติการวิเคราะห์							
				ความแปรปรวนสองทาง	สถิติทดสอบค่าที	ความถี่	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ลำดับความสำคัญ	วิเคราะห์เนื้อหา
สะอาด,2550	2) ความมีวินัย 3) ความมีน้ำใจ 4) ความมีมนุษยสัมพันธ์ 5) ความรู้ทักษะวิชาชีพ	เทคนิคเดชอุดม จำนวน 2,210 คน	สนทนากลุ่ม 2) แบบประเมินโครงการ 3) แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 ด้าน								
วันเพ็ญเนตร ประไพ,2553	1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ	นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 - 6) โรงเรียนมารีอุปถัมภ์ จำนวน 160 คน	1) แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ			✓	✓	✓	✓	✓	✓
ทองพูล	คุณ	นักเรียน	1)แบบ				✓		✓		

ผู้วิจัย/ปีการศึกษา	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้วัด	สถิติการวิเคราะห์							
				ความแปรปรวนสองทาง	สถิติทดสอบค่าที	ความถี่	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ลำดับความสำคัญ	วิเคราะห์เนื้อหา
ภูสิม ,2554	ลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 คุณลักษณะ	โรงเรียนแกด้า วิทยาคาร จำนวน 341 คน ครู โรงเรียน แกด้า วิทยาคาร จำนวน 23 คน ผู้ปกครอง ของ นักเรียน โรงเรียน แกด้า วิทยาคาร	สอบถาม 2) แบบ สัมภาษณ์ 3) แบบ สังเกต 4) แบบ บันทึกการ ประชุมการ สนทนากลุ่ม								

ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.1 การดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษานั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น ฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน ฯลฯ ในการร่วมกันบริหารจัดการ ดำเนินการทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยมุ่งขัดเกลา ส่งเสริม บ่มเพาะลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริง ซึ่งในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น สามารถกระทำได้จากการนำตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรมที่วิเคราะห์ไว้ มาผสมผสานและบูรณาการในการ จัดการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในระหว่างการจัด กิจกรรม/โครงการต่างๆภายในสถานศึกษา หรือแม้แต่สอดแทรกไว้ในกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน และในแต่ละสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินคุณลักษณะเป็นระยะ อาจประเมินเป็นราย สัปดาห์ รายเดือน รายภาค รายปี เป็นต้น เพื่อเป็นการสังเกตพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและ สะท้อนถึงลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการ ดังนั้น สถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาและประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน ถูกต้องและเป็นระบบ โดยขั้นตอนการดำเนินการวัดและ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษานั้น มีดังนี้ (ส. ส. กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, 2553)

ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของสถานศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา แนวทางในการประเมิน เกณฑ์การประเมิน และ แนวทางการปรับปรุงแก้ไขปรับพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษา नियามหรือความหมายของแต่ละคุณลักษณะ ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับ พฤติกรรมหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาในแต่ละคุณลักษณะ รวมทั้งถ้าสถานศึกษา กำหนด คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติม ต้องจัดทำ नियามและตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรมเพิ่มเติมอีกด้วย

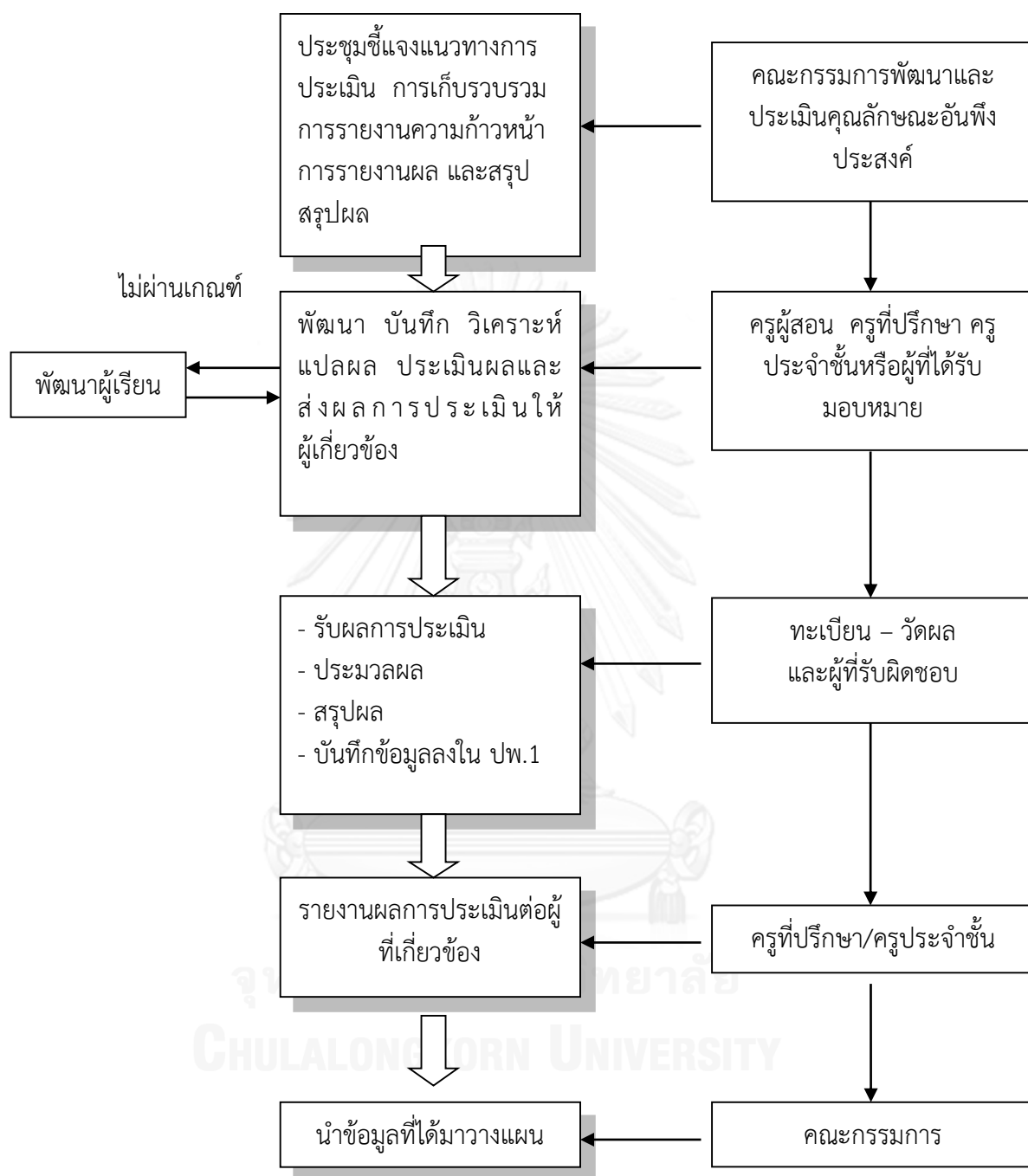
ขั้นตอนที่ 3 กำหนดเกณฑ์และแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้สอดคล้อง กับบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษา (เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ 4 ระดับ คือ ไม่ผ่าน ผ่าน ดี ดีเยี่ยม)

ขั้นตอนที่ 4 แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประเมินและ ส่งผลการประเมินให้ฝ่ายทะเบียนและวัดผล

ขั้นตอนที่ 5 ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด สรุปผล การประเมิน และบันทึกข้อมูลลงใน ปพ.1 เพื่อส่งให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 6 ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 7 คณะกรรมการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษา

ภาพ 2.1 ขั้นตอนการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

แหล่งที่มา : สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551

ในการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีรูปแบบที่สถานศึกษาสามารถนำไปเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม ซึ่งตัวอย่างรูปแบบนั้นมี 3 รูปแบบ (ส. ส. กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, 2553) ได้แก่ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินทุกคุณลักษณะ 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินเฉพาะคุณลักษณะที่เหมาะสม 3) ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาพัฒนาและประเมิน หรือร่วมพัฒนาและประเมิน ซึ่งรายละเอียดของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละรูปแบบมีดังนี้

รูปแบบที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินทุกคุณลักษณะ

ลักษณะของรูปแบบนี้เหมาะสมกับสถานศึกษาที่มีเป้าหมายจะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่ความเป็นเลิศเนื่องจากการมีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่างๆสูงรวมทั้งมีนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยมีการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษากับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา นอกจากนี้ยังมีการให้สถานักเรียนมาร่วมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยโดยรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน โดยในทุกกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการเรียนหรือกิจกรรมเสริมจะเน้นการพัฒนาและตรวจสอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกประการตลอดเวลาและอาจมีเป้าหมายว่าผู้เรียนร้อยละ 90 ขึ้นไปจะต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างน้อยอยู่ในระดับ “ดี” ซึ่งการประเมินรูปแบบนี้จะมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ (ส. ส. กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

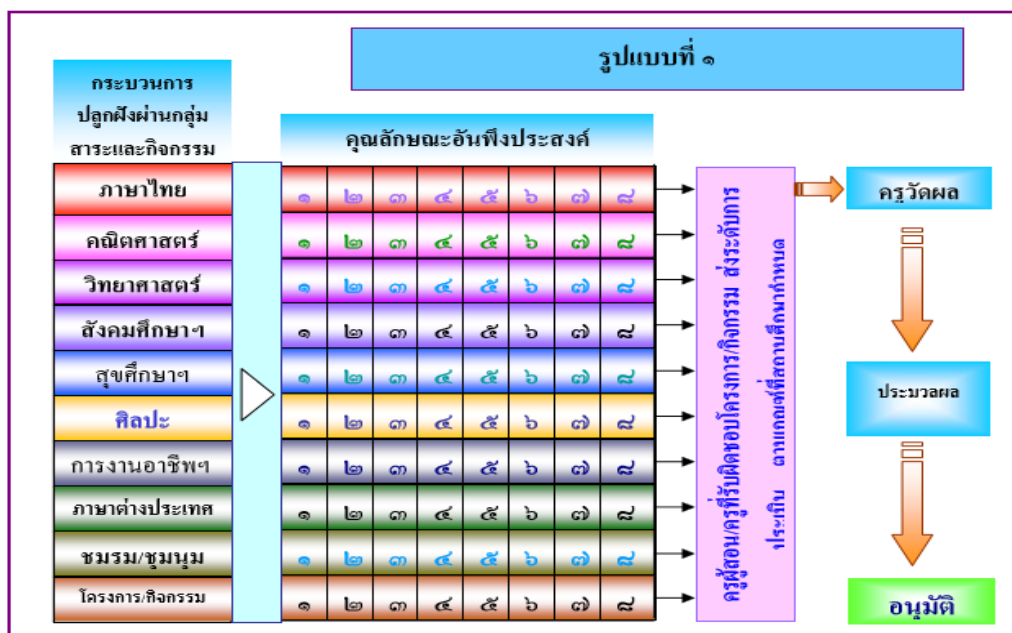
1) คณะกรรมการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ทำความเข้าใจร่วมกับครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยให้ความสนใจกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกข้อ และร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดหรือตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรมที่คณะกรรมการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาได้วิเคราะห์ไว้

2) กำหนดเกณฑ์และคำอธิบายระดับคุณภาพให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) กำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมินให้เหมาะสมกับตัวชี้วัด

4) ดำเนินการประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีการรายงานผลเป็นระยะ

5) กำหนดระดับพฤติกรรมบ่งชี้ว่าพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับ “เสี่ยง” กล่าวคือ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้วยวิธีธรรมดา อาจจะไม่สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุตามเกณฑ์ได้ ครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอนร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาอาจจะต้องใช้กระบวนการวิจัยเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหา

ภาพ 2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่ได้รับผิดชอบพัฒนาและประเมินทุกคุณลักษณะ

แหล่งที่มา : สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551

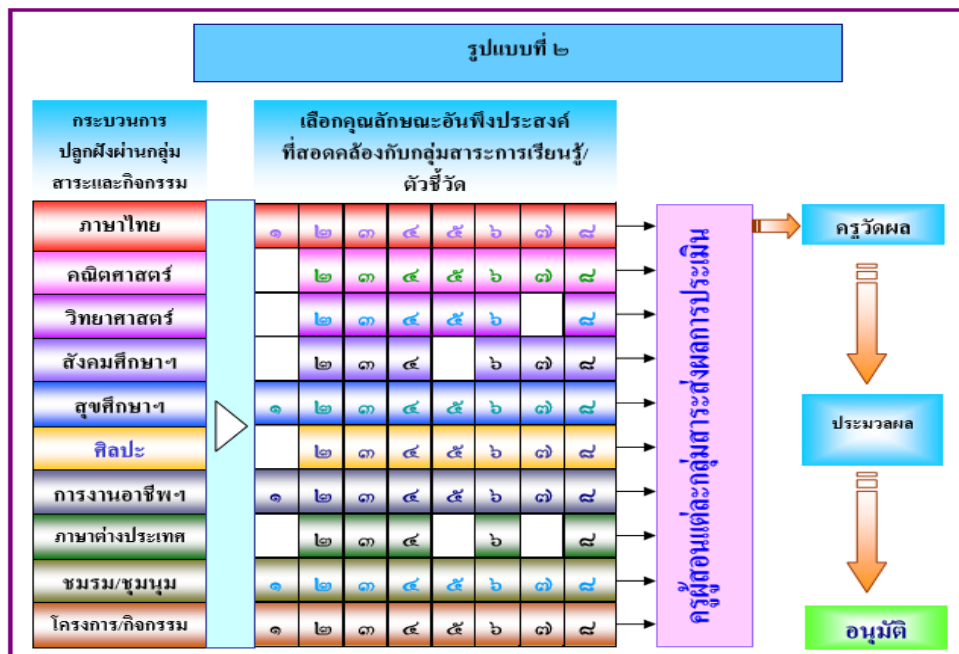
รูปแบบที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่ได้รับผิดชอบเลือกพัฒนาและประเมินเฉพาะคุณลักษณะที่เหมาะสม

ลักษณะของรูปแบบนี้เหมาะสมกับสถานศึกษาที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นจำนวนบุคลากรครูที่ครบชั้นเรียน มีครูพิเศษไม่มาก ซึ่งครูหนึ่งคนอาจจะต้องทำหน้าที่ทั้งเป็นผู้สอนและรับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วย โดยสถานศึกษาสามารถเลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์เฉพาะข้อที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับมาตรฐานหรือตัวชี้วัดในกลุ่มสาระนั้นที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบเพื่อบูรณาการกับแผนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปในคราวเดียวกัน โดยการประเมินรูปแบบนี้จะมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

1) คณะกรรมการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา รวมทั้งครูผู้สอนวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัดเนื้อหาในกลุ่มสาระวิชาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับวิชาที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบ รวมทั้งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2) ครูผู้สอนนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ได้เลือกไว้มาบูรณาการกับตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยดำเนินการพัฒนาและมีการประเมินร่วมกัน

3) ครูผู้สอนส่งผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ฝ่ายทะเบียนวัดผล เพื่อสรุปผลการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ภาพ 2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่ได้รับผิดชอบพัฒนาและประเมินเฉพาะคุณลักษณะที่เหมาะสม

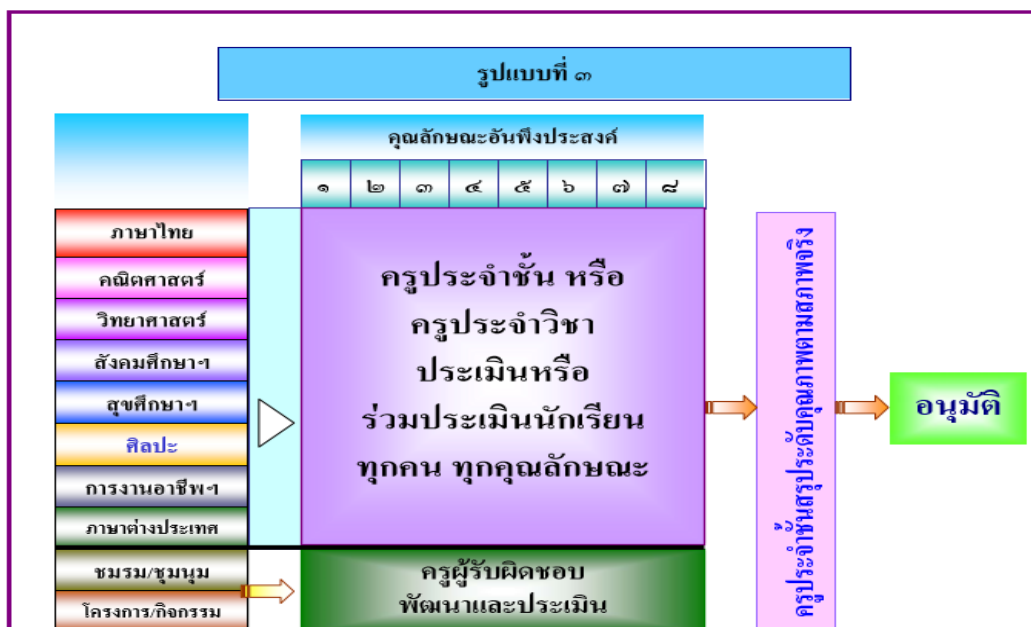
แหล่งที่มา : สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551

รูปแบบที่ 3 ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาพัฒนาและประเมิน หรือร่วมพัฒนาและประเมิน

ลักษณะของรูปแบบนี้เหมาะสมกับสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก จำนวนครูไม่ครบชั้นหรืออาจจะครบชั้นพอดี ซึ่งครูหนึ่งคนต้องทำหน้าที่หลายอย่าง รวมทั้งความพร้อมของทรัพยากรด้านต่างๆมีน้อย จึงทำให้การดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เปิดโอกาสในการให้ชุมชนเข้ามา ร่วมในการประเมิน เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น ผลการประเมิน มีความเที่ยงมากขึ้น โดยครูประจำชั้นและครูผู้สอนร่วมมือกันในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ทุกคนทุกข้อ ซึ่งมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

1) ครูประจำชั้นและครูผู้สอนประจำวิชา ร่วมกันพัฒนาและประเมินโดยอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ชุมชน ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านร่วมประเมินด้วย ซึ่งในกรณีที่ผู้เรียนบางคนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูและชุมชนจะดำเนินการพัฒนาจนทั้งสองฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ จึงจะให้ผ่าน

2) ครูประจำชั้นและครูผู้สอนประจำวิชา ร่วมกันสรุปผลการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติ

ภาพ 2.4 ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาพัฒนาและประเมินหรือร่วมพัฒนาและประเมิน

แหล่งที่มา : สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551

2.2 การออกแบบการวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เมื่อมีการทำความเข้าใจในรายละเอียดของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รวมทั้งวิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือแล้ว ครูผู้สอนสามารถออกแบบวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

- 1) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์/ตัวชี้วัด/ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรมที่จะทำการประเมิน
- 2) วิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญจากตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรมที่จะประเมิน
- 3) เลือกใช้วิธีการและ เครื่องมือให้เหมาะสมกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะประเมิน
- 4) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)

จากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถออกแบบการวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ครบทั้ง 8 ประการ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่างการออกแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในข้อที่ 3 มีวินัย และข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง ดังในตาราง 2.4 และตาราง 2.5

ตาราง 2.4 ตัวอย่างการออกแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

ข้อที่ 3 มีวินัย

ระดับมัธยมศึกษา (ม.1 – ม.3)

ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม	พฤติกรรมสำคัญ	วิธีการ/เครื่องมือประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
				ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของครอบครัวโรงเรียนและสังคม	3.1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของครอบครัวโรงเรียนและสังคมของผู้อื่น 3.1.2 ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันและรับผิดชอบในการทำงาน	- ช่วยทำงานบ้าน - แต่งกายถูกระเบียบ - เคารพกฎจราจร - ไม่หยิบของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต - ส่งงานตรงตามเวลา - เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา	- แบบมาตรฐานค่าหรือ - แบบตรวจสอบรายการหรือ - แบบสำรวจพฤติกรรมหรือ - แบบวัดสถานการณ์	ปฏิบัติตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน	ปฏิบัติตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันและรับผิดชอบในการทำงาน	ปฏิบัติตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของครอบครัวโรงเรียนและสังคมตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันและรับผิดชอบในการทำงาน

แหล่งที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553

ตาราง 2.5 ตัวอย่างการออกแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง

ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

ระดับประถมศึกษา (ป.1 – ป.3)

ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับ พฤติกรรม	พฤติกรรม สำคัญ	วิธีการ/ เครื่องมือ ประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
				ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
5.1 ดำเนิน ชีวิตอย่าง พอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มี คุณธรรม	5.1.1 ใช้ทรัพย์สิน ของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คู้มค่าและเก็บรักษา ดูแลอย่างดี รวมทั้ง การใช้เวลาอย่าง เหมาะสม 5.1.2 ใช้ทรัพยากร ส่วนรวมอย่าง ประหยัด คู้มค่าและ เก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลา อย่างเหมาะสม 5.1.3 ปฏิบัติตน และตัดสินใจด้วย ความรอบคอบ มี เหตุผล 5.1.4 ไม่เอาเปรียบ ผู้อื่นและไม่ทำให้ ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยผู้อื่น เมื่อกระทำผิดพลาด	- ออมเงิน - ใช้ดินสอ ยางลบ อย่าง ประหยัด - ปิดน้ำ ปิด ไฟ หลังการ ใช้ - เก็บรักษา อุปกรณ์ หลังการใช้ - เลือกซื้อ อาหารหรือ ขนมที่มี คุณค่า - ช่วย ทำงานกลุ่ม	- แบบ สัมภาษณ์ หรือ - แบบ สอบถาม (ตนเอง/ เพื่อน/พ่อแม่/ ผู้ปกครอง) - แบบสังเกต	ใช้เงิน และของ ใช้ส่วนตัว อย่าง ประหยัด	ใช้เงิน ของ ใช้ส่วนตัว และของใช้ ส่วนรวม อย่างมี เหตุผล และเก็บ รักษาดูแล อย่างดี	ใช้เงิน ของ ใช้ส่วนตัว และของใช้ ส่วนรวม อย่าง ประหยัด คู้มค่า เก็บ รักษาดูแล อย่างดี มี เหตุผล และไม่เอา เปรียบ ผู้อื่น

แหล่งที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553

2.3 การสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษานิยมใช้เครื่องมือที่สะดวก ใช้ง่ายไม่ว่าจะเป็น แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ แบบวัดสถานการณ์ แบบบันทึกพฤติกรรมหรือแบบรายงานตนเอง ในขณะที่ครูผู้สอนควรเลือกใช้เครื่องมือ วิธีการ รวมทั้งแหล่งข้อมูลและผู้ประเมินที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ อีกทั้งการใช้เครื่องมือให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม ซึ่งสิ่งสำคัญของการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรคำนึงถึงการเขียนข้อความที่ต้องการจะวัดให้ชัดเจน ครอบคลุมตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ โดยถ้าข้อความที่ระบุนั้นยังไม่แสดงพฤติกรรมสำคัญหรือไม่สามารถที่จะประเมินได้ ครูผู้สอนจะต้องวิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญย่อยๆอย่างละเอียด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ยกตัวอย่างเช่น คุณลักษณะที่เกี่ยวกับการมีวินัย มีการสร้างเครื่องมือที่สามารถประเมินและวิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญย่อย ไม่ว่าจะแบบสำรวจรายการพฤติกรรม แบบบันทึกการสังเกต แบบมาตราส่วนค่า แบบวัดสถานการณ์ได้ ดังนี้

ตัวอย่างแบบสำรวจรายการพฤติกรรมของนักเรียน ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ตัวอย่างแบบสำรวจรายการพฤติกรรมของนักเรียน	
ชื่อ - สกุล	ชั้น ภาคการเรียนที่ ปีการศึกษา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อ 3 มีวินัย	
คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน	
.....	1. จัดเก็บสิ่งของเป็นที่เป็นทาง
.....	2. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด
.....	3. เข้าแถวซื้ออาหารตามลำดับ
.....	4. ไปโรงเรียนทันตามเวลา
.....	5. ทิ้งขยะในที่ที่จัดเตรียมไว้

แหล่งที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553

ตัวอย่างแบบบันทึกการสังเกตการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ตัวอย่างแบบบันทึกการสังเกต (ข้อ 3 มีวินัย)

ชื่อ - สกุล ชั้น ภาคการเรียนที่ ปีการศึกษา

คำชี้แจง ให้พิจารณาพฤติกรรมต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในแต่ละครั้งเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรม

รายการพฤติกรรม	ครั้งที่สังเกต										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1. จัดเก็บสิ่งของเป็นที่เป็นทาง											
2. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด											
3. เข้าแถวซื้ออาหารตามลำดับ											
รวมทั้งหมด											

แหล่งที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553

ตัวอย่างแบบมาตราประมาณค่าเพื่อประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ตัวอย่างแบบมาตราประมาณค่า (ข้อ 3 มีวินัย)

ชื่อ - สกุล ชั้น ภาคการเรียนที่ ปีการศึกษา

คำชี้แจง ให้พิจารณาพฤติกรรมต่อไปนี้ แล้วให้ระดับคะแนนที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนตามความเป็นจริง

รายการประเมิน	คะแนน			
	3	2	1	0
1. จัดเก็บสิ่งของเป็นที่เป็นทาง				
2. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด				
3. เข้าแถวซื้ออาหารตามลำดับ				
รวมคะแนน				
คะแนนเฉลี่ย				

แหล่งที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553

ตัวอย่างแบบวัดสถานการณ์เพื่อประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ตัวอย่างแบบวัดสถานการณ์	
ชื่อ - สกุล	ชั้น ภาคการเรียนที่ ปีการศึกษา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อ 3 มีวินัย	
คำถาม	
<p>สายใจนอนตื่นสายจึงไม่ได้รับประทานอาหารเช้าและในชั่วโมงก่อนพักเที่ยง ครูปล่อยนักเรียนให้หยุดพักเลยเที่ยงไป 5 นาที เมื่อสายใจเดินไปถึงโรงอาหารปรากฏว่ามีนักเรียนเข้าแถวรอซื้ออาหารยาวมาก บังเอิญสายใจเจอเพื่อนสนิทอยู่ในแถวด้วย นักเรียนคิดว่าสายใจควรทำอย่างไร</p>	
<p>ก. เข้าต่อแถวเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย</p> <p>ข. คอยจนถึงคิวเพราะเป็นการเคารพสิทธิของผู้อื่น</p> <p>ค. บอกเพื่อนช่วยซื้อให้เพราะหิวมาก</p> <p>ง. คอยจนกว่าจะถึงคิวเพราะเป็นการเอาเปรียบเพื่อนถ้าแข่งคิว</p>	

แหล่งที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553

2.4 การสร้างเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการสร้างเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สิ่งสำคัญจะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินให้มีความชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาและมีความเหมาะสม เนื่องจากเกณฑ์การประเมินนั้นจะเป็นแนวทางในการให้คะแนนเพื่อประเมินผลการปฏิบัติของผู้เรียน ซึ่งเกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

2.4.1) เกณฑ์การประเมินแบบภาพรวม (Holistic Rubric) เป็นการประเมินที่มีการพิจารณาภาพรวมของการปฏิบัติ ที่มีคำอธิบายลักษณะของการปฏิบัติแต่ละระดับอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยแบบภาพรวม

ระดับ 3	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรมหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาได้ด้วยตนเอง
ระดับ 2	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นครั้งเป็นคราว
ระดับ 1	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นส่วนใหญ่

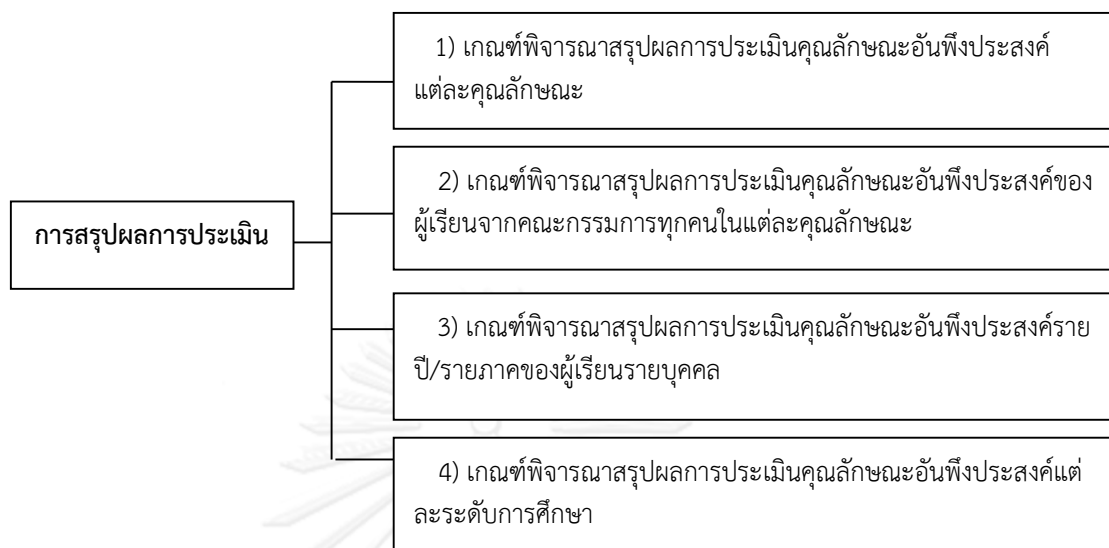
2.4.2) เกณฑ์การประเมินแบบแยกประเด็น (Analytic Rubric) เป็นการประเมินที่จะถูกแบ่งเป็นส่วนๆ ซึ่งจะต้องพิจารณาความแตกต่างของการปฏิบัติในแต่ละส่วน โดยมีรายละเอียดของเกณฑ์หรือคำอธิบายลักษณะของเกณฑ์การปฏิบัติอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยแบบแยกส่วน

ระดับประเมิน	ระดับคะแนน		
	1	2	3
ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของ ครอบครัวยุและ โรงเรียน	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อ บั ง คั บ ข อ ง ค ร อ บ ค ร าว แ ล ะ ร อ ง เ ร ย ี น โดยต้องมีการเตือนเป็นส่วน ใหญ่	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อ บั ง คั บ ข อ ง ค ร อ บ ค ร าว แ ล ะ ร อ ง เ ร ย ี น โดยต้องมีการเตือนเป็นครั้ง เป็นคราว	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อ บั ง คั บ ข อ ง ค ร อ บ ค ร าว แ ล ะ ร อ ง เ ร ย ี น โดยไม่มี การเตือน

สรุปผลการประเมิน ดีเยี่ยม (5 – 6 คะแนน) ดี (3 – 4 คะแนน) ผ่าน (1 – 2 คะแนน)

การสรุปผลการประเมิน

ในการสรุปผลการประเมินจะเป็นแนวทางที่จะวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้มีความชัดเจน เหมาะสมและมีความเป็นธรรมกับผู้เรียน โดยแนวทางในการกำหนดเกณฑ์เพื่อพิจารณาการสรุปผลการประเมินแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ภาพ 2. 1 เกณฑ์การสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ภาณุภัทร ลิ้มจำรูญ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อสร้างชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติวิสัยระดับชาติ (national norms) สำหรับใช้กับชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 987 คน และครูประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วยแบบวัดสถานการณ์มีรูปแบบการตอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก และแบบประเมินพฤติกรรมมีรูปแบบการตอบเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยชุดเครื่องมือทั้ง 2 ชุด เนื้อหาจะครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ด้าน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์หาค่าความสามารถในการจำแนก และค่าความเที่ยงของชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยใช้โปรแกรม B – index และ SPSS และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ด้วยโปรแกรม LISREL

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อ โดยการทำค่าสัดส่วนความตรงเชิงเนื้อหา (CVR) เป็นรายข้อและคัดเลือกข้อสอบ ที่มีค่า CVR ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (0.62) พบว่าผลการพัฒนาชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้แบบวัดสถานการณ์และแบบประเมินพฤติกรรม โดยแบ่งออกเป็นชุดละ 9 ฉบับ ฉบับละ 10 ข้อ รวม 90 ข้อ 2) ผลการวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจำแนก(t-test) และค่าความเที่ยงของแบบวัดและแบบ

ประเมิน ตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม พบว่าแบบวัดสถานการณ์มีค่าความสามารถการจำแนก (t-test) ในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของแบบวัดแต่ละด้านพบว่ามีค่า .65, .67, .66, .66, .76, .75, .75, .66 และ .83 ตามลำดับ ส่วนแบบประเมินพฤติกรรมแต่ละด้าน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ .90, .89, .91, .89, .89, .86, .91, .90, .93 ตามลำดับ 3) การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันด้วยโปรแกรม LISREL พบว่า โมเดลแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 9 ด้านมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 4) คะแนนเกณฑ์ปกติวิสัยระดับชาติ (national norms) พบว่า คะแนนแบบวัดทั้ง 9 ด้าน มีช่วงคะแนนปกติที่ อยู่ในช่วงระหว่าง T17 – T63, T22 – T65, T17-T71, T17-T60, T17-T72, T19 –T83, T17 – T81 และ T21 –T66 ตามลำดับ ส่วนคะแนนแบบประเมินพฤติกรรมแต่ละด้านมีช่วงคะแนนปกติที่ อยู่ในช่วงระหว่าง T20 – T64, T17 – T64, T19 –T66, T19 –T70, T17-T66, T20 –T65, T19 – T65, T23 – T65 และ T19 –T66 ตามลำดับ

นวนละออง หงส์ฤๅและวารุณี ลัภานโซคติ (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับ เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของ แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อสร้างปกติวิสัยและเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 235 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน แบบวัดที่พัฒนาขึ้น คือ แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่มุ่งวัดคุณลักษณะของเด็กปฐมวัย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีวินัยมีความรับผิดชอบปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความมีเมตตากรุณามี น้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ ด้านความประหยัด ด้านความมีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย แต่ละด้าน ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งหมด 36 ข้อ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์ข้อคำถามพบว่ามีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.26 -0.64 2) แบบวัดด้านความมีวินัยมีความรับผิดชอบปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความมีเมตตากรุณามี น้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ ด้านความประหยัด ด้านความมีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .72, .69, .74, .76, .76, .66 ตามลำดับ 3) ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดจากการคำนวณดัชนีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 4) คะแนนเกณฑ์ปกติวิสัยระดับชาติ (national norms) พบว่า คะแนนแบบวัดทั้ง 6 ด้าน มีช่วงคะแนนปกติที่ อยู่ในช่วงระหว่าง T26 –T 49, T27 –T58, T27-T44, T27 –T43, T27 – T43 และT27 – T47

เบญจลักษณ์ กุลวุฒิ (2555) ได้ศึกษาการสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 410 คน จากโรงเรียน 18 โรงเรียน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้มี 2 ชนิด ได้แก่ แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสร้างเป็นสถานการณ์สมมติ 3 ตัวเลือก 8 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวม 40 ข้อ และแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ด้าน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 8 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวม 40 ข้อ ทำการทดลอง 3 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 เป็นการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและครั้งที่ 3 เพื่อหาความเที่ยง ความตรงเชิงโครงสร้าง การสร้างเกณฑ์ปกติในรูปคะแนนที่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การทดลองครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีความสามารถการจำแนก (t-test) ในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) การทดลองครั้งที่ 3 ค่าความเที่ยง ค่าความตรงเชิงโครงสร้างและคะแนนปกติวิสัย เป็นดังนี้ 2.1) ค่าความเที่ยงของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ด้าน เท่ากับ .76, .75, .76, .75, .74, .75, .77 และ .78 ตามลำดับ 2.2) ค่าความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้ชุด (Known Group Technique) ทดสอบใช้ t-test ซึ่งพบว่า แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละด้านมีความตรงเชิงโครงสร้าง มีค่าต่ำสุด 13.78 และค่าสูงสุด 23.40 รวมทั้งฉบับ มีค่า 52.97 ซึ่งค่าที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 แสดงว่าแบบวัดมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 2.3) คะแนนเกณฑ์ปกติของแบบวัดทั้ง 8 ด้าน มีช่วงคะแนนปกติที่ อยู่ในช่วงระหว่าง T60 – T 42, T68 –T15, T62-T15, T64 –T27, T70 – T22 และT61 – T24

วริยา จันทรพิทักษ์ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านขยัน ศรีทธา ร่าเริงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามแนวทางของโรงเรียนในเครือชาเลเซียนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาคุณภาพแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านขยัน ศรีทธา ร่าเริง และเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านขยัน ศรีทธา ร่าเริงของนักเรียนที่ระดับชั้นต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในเครือชาเลเซียนในประเทศไทย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 931 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านขยัน ศรีทธา ร่าเริง สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One – Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านขยัน ศรีทธา ร่าเริงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามแนวทางของโรงเรียนในเครือชาเลเซียนในประเทศไทย มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .211-.583 ค่าความตรงของแบบวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าค่าความตรงเชิงโครงสร้างทั้ง 3 องค์ประกอบมีค่า .979, .980 และ .969 ตามลำดับ คุณภาพด้านความตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .328 - .707 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าความเที่ยงของแบบวัดด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่า .928 2) นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

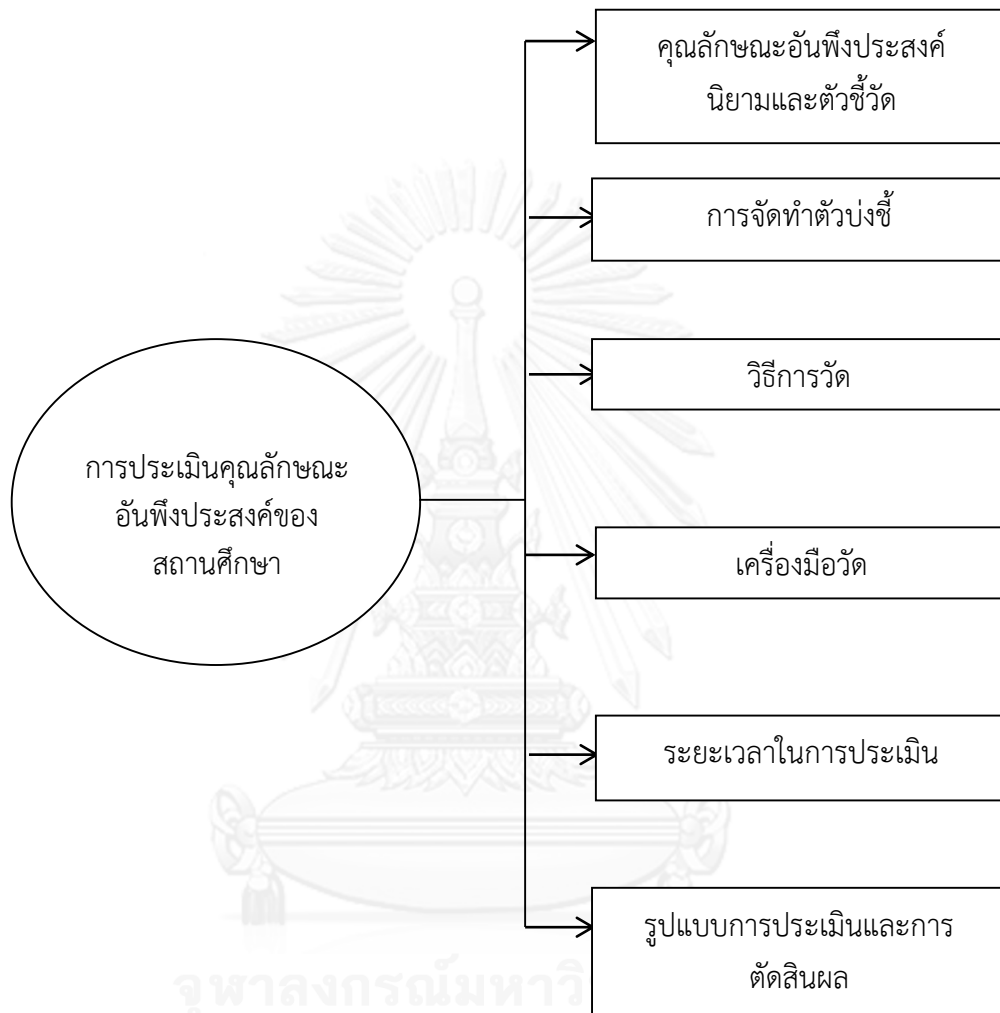
จากการสังเคราะห์จากวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (นวนละออง หงส์ภู และวารุณี ลัภนโชค, 2552; เบลุจลัภณ กุลวุฒิ, 2555; ภาณุภัทร ลิมจำรูญ, 2551; วรียา จันทรพิทักษ์, 2555) พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปปรับใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษา โดยเครื่องมือที่นิยมใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ แบบวัดสถานการณ์ แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ และสำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่นิยมปฏิบัติมักจะตรวจสอบโดยการวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจำแนกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละด้าน และค่าความเที่ยงของแบบวัดจะใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งยังมีการตรวจสอบในด้านความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงเชิงเนื้อหา นอกจากนี้ยังมีการหาคะแนนเกณฑ์ปกติวิสัยระดับชาติ (national norms) อีกด้วย ดังแสดงในตาราง 2.6

ตาราง 2.6 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผู้วิจัย/ปีการศึกษา	ตัวแปรที่วัด	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ				
				อำนาจ	สัมประสิทธิ์	ความเที่ยง	ความตรงเชิงโครงสร้าง	ความตรงเชิงเนื้อหา
ภาณุภัทร ลิมจำรูญ/2551	1) ความมีวินัย 2) ความซื่อสัตย์ 3) ความประหยัด 4) ความเมตตา กรุณา 5) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน 6) ความกตัญญู กตเวทีก 7) ความอดทนอดกลั้น 8) ความภูมิใจในความเป็นไทย 9) อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรม ชาติ	นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ปี การศึกษา 2551 จำนวน 987 คน และ ครูประจำชั้น นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 25 คน	1) แบบวัด สถานการณ์มี รูปแบบการ ตอบเป็นแบบ ปรนัย 4 ตัวเลือก 2) แบบ ประเมิน พฤติกรรมมี รูปแบบการ ตอบเป็นมาตร ประมาณค่า 5 ระดับ	✓	✓	✓	✓	✓

ผู้วิจัย/ปีการศึกษา	ตัวแปรที่วัด	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ				
				อำนาจ สัมบูรณ์	ความเที่ยง	ความตรงเชิง โครงสร้าง	ความตรง เชิงเนื้อหา	เกณฑ์ปกติ วิจัย
นวน ละออง หงส์ภู /2552	1) ความมีวินัย ความรับผิดชอบ 2) ความซื่อสัตย์ 3) ความเมตตา กรุณา 4) ความกตัญญู กตเวทิตะ 5) ความประหยัด 6) ความมี มารยาท	เด็กปฐมวัย ระดับชั้น อนุบาล 2 ภาค เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ใน โรงเรียนสังกัด สำนัก งานเขตหลักสี่ กรุงเทพ จำนวน 235 คน	1) แบบวัด คุณธรรม จริยธรรม และ คุณลักษณะที่ พึงประสงค์	✓	✓		✓	✓
เบญจ ลักษณ์ กุลวุฒิ /2555	1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่าง พอเพียง 6) มุ่งมั่นในการ ทำงาน 7) รักความเป็น ไทย 8) มีจิต สาธารณะ	นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ปี การศึกษา ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 410 คน จาก โรงเรียน 18 โรงเรียน	1) แบบวัด คุณลักษณะอัน พึงประสงค์ โดยสร้างเป็น สถานการณ์ สมมติ 3 ตัวเลือก 2) แบบสังเกต พฤติกรรม คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	✓	✓	✓		
วริยา จันทร์ พิทักษ์ /2555	1) ความขยัน 2) ความศรัทธา 3) ความร่าเริง	นักเรียน มัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนใน เครือชา	1) แบบวัด คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ ด้านขยัน ศรัทธา ร่าเริง	✓	✓	✓		

ผู้วิจัย/ปีการศึกษา	ตัวแปรที่วัด	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ				
				อำนาจ สัมบูรณ์	ความเที่ยง	ความตรงเชิง โครงสร้าง	ความตรง เชิงเนื้อหา	เกณฑ์ปกติ วิจัย
		เลขเขียนในประเทศไทย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 931 คน						

ภาพ 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย “การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติดี”

บทที่ 3 วิธีดำเนินการ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติ โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงบรรยาย รวมทั้งมีการแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 สำรวจสภาพและปัญหาของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ระยะที่ 2 วิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดีจากสถานศึกษาที่ปฏิบัติดีและระยะที่ 3 นำเสนอแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 สำรวจสภาพและปัญหาของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งมีจำนวนครูทั้งสิ้น 94,735 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2556) ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาในประเทศไทย โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1) ผู้วิจัยทำการสุ่มโรงเรียนโดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามภาค 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคใต้ หลังจากนั้นแบ่งตามเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 42 เขตพื้นที่การศึกษาโดยสังกัดแต่ละภาค ทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ดังนี้

ภาคเหนือ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 (เชียงใหม่ – แม่ฮ่องสอน)
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 37 (แพร่ – น่าน)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 (อุดรธานี)
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 (นครราชสีมา)
ภาคตะวันออก	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ)

ภาคกลาง	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 (ปราจีนบุรี – นครนายก – สระแก้ว)
ภาคใต้	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 (กรุงเทพมหานคร) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 (กรุงเทพมหานคร) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 (สุราษฎร์ธานี – ชุมพร) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 (สงขลา – สตูล)

2) กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยคำนวณจากการใช้โปรแกรม THE SURVEY SYSTEM ในการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เมื่อคำนวณตามโปรแกรม THE SURVEY SYSTEM ที่ได้แสดงไว้ด้านล่าง จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 1,055 คน

Determine Sample Size

Confidence Level: 95% 99%

Confidence Interval:

Population:

Sample size needed:

แหล่งข้อมูล : โปรแกรม THE SURVEY SYSTEM

(<http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>)

3) ผู้วิจัยทำการสุ่มโรงเรียนโดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนได้เป็น 4 ขนาด ดังนี้ 1) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2) โรงเรียนขนาดใหญ่ 3) โรงเรียนขนาดกลางและ 4) โรงเรียนขนาดเล็ก ตามเกณฑ์กรมสามัญศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจะมีเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

หลังจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เพื่อให้ได้สัดส่วนของโรงเรียนตัวอย่างทั้ง 4 ขนาดโรงเรียน โดยผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามให้ครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนตัวอย่าง ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 398 คน ซึ่งผู้วิจัยเพิ่มกลุ่ม

ตัวอย่างเป็น 1,240 คน เนื่องจากสะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล (8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 5 คน) ดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน

ภูมิภาค	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา	ขนาดสถาน ศึกษา	สถานศึกษา	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง
ภาคเหนือ	สพม. 34	ใหญ่พิเศษ	ยุพราชวิทยาลัย	40
		ใหญ่	สันกำแพง	40
		กลาง	แม่แจ่ม	40
		เล็ก	เทพศิรินทร์ เชียงใหม่	40
	สพม. 37	ใหญ่พิเศษ	นาริรัตน์	40
		ใหญ่	สตรีศรีน่าน	40
		เล็ก	ท่าข้ามวิทยา	40
		ใหญ่พิเศษ	ประจักษ์ศิลปาคาร	40
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สพม. 20	ใหญ่พิเศษ	อุดรธานีพิทยาคม	40
		ใหญ่	อุดรธรรมานุสรณ์	40
		กลาง	อุดรธรรมานุสรณ์	40
	สพม. 31	ใหญ่พิเศษ	สุนารีวิทยาลัย	40
		ใหญ่	โคราชพิทยาคม	40
		กลาง	พิมายดำรงพิทยาคม	40
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สพม. 6	ใหญ่พิเศษ	เบญจมาศจังหวัดสกลนคร	40
		ใหญ่	ตัดตฤณี	40
		กลาง	มัธยมสิริวัณวรี 3	40
	สพม. 7	ใหญ่พิเศษ	ฉะเชิงเทรา	40
		ใหญ่พิเศษ	ปราจีนกัลยาณี	40
		ใหญ่	องครักษ์	40
		กลาง	ร่มเกล้า ปราจีนบุรี	40
ภาคกลาง	สพม. 1	ใหญ่พิเศษ	ศรีอยุธยา ในพระ อุปถัมภ์	40
		ใหญ่	สตรีวัดอัมพวัน	40
		กลาง	ทวีธาภิเศก 2	40
		เล็ก	มักกะสันพิทยาคม	40
	สพม. 2	ใหญ่พิเศษ	สายน้ำผึ้ง	40
		ใหญ่	ปทุมคงคา	40
		กลาง	จันทร์หุ่นบำเพ็ญ	40
		ใหญ่พิเศษ	ศรีอยุธยา ในพระ อุปถัมภ์	40

ภูมิภาค	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา	ขนาดสถาน ศึกษา	สถานศึกษา	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง
ภาคใต้	สพม. 11	ใหญ่พิเศษ	สุราษฎร์ธานี	40
		เล็ก	มัธยมบ้านท่าเนียบ	40
	สพม. 16	ใหญ่พิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา	40
		ใหญ่	หาดใหญ่รัฐ ประชาสรรค์	40
		กลาง	หาดใหญ่พิทยาคม	40
รวม				1,240

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เพื่อสำรวจสภาพและปัญหาของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตั้งแต่ขั้นของการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมิน และการตัดสินผล โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและแบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดในแบบสอบถามส่วนนี้จะเกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยข้อความที่ใช้ถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับชั้นที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ขนาดของโรงเรียนที่สังกัดอยู่ ประสบการณ์ในการทำงาน การอบรมด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตอนที่ 2 รายละเอียดในแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสำรวจกระบวนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตั้งแต่ขั้นของการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมินและการตัดสินผล ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามจะใช้รูปแบบแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 3 รายละเอียดในแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนต่อไป ได้แก่ การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมินและการตัดสินผล

1.3 ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อกำหนดกรอบของข้อคำถามให้สอดคล้องตามแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. สร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการศึกษาตามข้อ 1 แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

3. แบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาว่าเนื้อหาของข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ การใช้สำนวนภาษาหรือการให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item – objective congruence : IOC) นั้น จะใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์

R คือ ผลรวมคะแนนตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิ

N คือ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ซึ่งผู้วิจัยจะคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป จึงจะมีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยจากผลการตรวจสอบความสอดคล้องพบว่า ส่วนใหญ่ ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ IOC มีค่ามากกว่า 0.50 ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 3.2 ผลการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถามการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการคำถาม	IOC
1. ท่านประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละข้อต่อไปนี้หรือไม่	0.8
☐ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 2) ซื่อสัตย์สุจริต
☐ 3) มีวินัย	☐ 4) ใฝ่เรียนรู้
☐ 5) อยู่อย่างพอเพียง	☐ 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 7) รักความเป็นไทย	☐ 8) มีจิตสาธารณะ

รายการคำถาม	IOC
2. สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมจากเดิม 8 ประการ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้หรือไม่ ☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี คือ.....	1
3. สถานศึกษาของท่าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการศึกษานิยาม ความหมายแต่ละคุณลักษณะ ตัวชี้วัด และการจัดทำตัวบ่งชี้หรือไม่ ☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี	1
4. ในสถานศึกษาของท่าน ใครเป็นผู้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ☐ 1) ผู้บริหาร ☐ 2) ครูฝ่ายวัดผล ☐ 3) ครูประจำวิชาแต่ละกลุ่มสาระ ☐ 4) ครูประจำชั้น ☐ 5) ชุมชน ☐ 6) อื่นๆ.....	0.8
5. ท่านประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้วิธีการใดต่อไปนี้ ☐ 1) การสังเกต ☐ 2) การสัมภาษณ์ ☐ 3) การสอบถาม ☐ 4) การบันทึกกิจกรรม ☐ 5) การทดสอบ ☐ 6) แฟ้มสะสมผลงาน ☐ 7) อื่นๆ คือ.....	1
6. ในสถานศึกษาของท่าน มีการจัดกิจกรรม/โครงการที่ร่วมกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือไม่ ☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี คือ (โปรดระบุ)	0.8
7. ท่านประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้เครื่องมือใดต่อไปนี้ ☐ 1) แบบสังเกต ☐ 2) แบบสัมภาษณ์ ☐ 3) แบบสอบถาม ☐ 4) แบบบันทึกกิจกรรม ☐ 5) แบบทดสอบ ☐ 6) แฟ้มสะสมผลงาน ☐ 7) แบบวัดสถานการณ์ ☐ 8) อื่น คือ.....	1
8. ท่านประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระหว่างเรียน ตามช่วงเวลาใดต่อไปนี้ ☐ 1) รายสัปดาห์ ☐ 2) รายเดือน ☐ 3) รายภาค ☐ 4) รายปี	0.5
9. ท่านประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนหลังเรียน ตามช่วงเวลาใดต่อไปนี้ ☐ 1) รายสัปดาห์ ☐ 2) รายเดือน ☐ 3) รายภาค ☐ 4) รายปี	0.5
10. ท่านตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามช่วงเวลาใดต่อไปนี้ ☐ 1) รายสัปดาห์ ☐ 2) รายเดือน ☐ 3) รายภาค ☐ 4) รายปี	0.5
11. สถานศึกษาของท่าน มีรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์แบบใดต่อไปนี้ ☐ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินทุกคุณลักษณะ	0.8

รายการคำถาม	IOC
☐ 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินเฉพาะคุณลักษณะที่เหมาะสม ☐ 3) ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา ชุมชน พัฒนาและประเมิน หรือร่วมพัฒนาและประเมิน ☐ 4) อื่นๆ.....	
12. สถานศึกษาของท่าน กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนออกเป็นกี่ระดับ ☐ 1) 2 ระดับ (ผ่าน ไม่ผ่าน) ☐ 2) 3 ระดับ (ดีเยี่ยม ดี ผ่าน) ☐ 3) 4 ระดับ (ดีเยี่ยม ดี ผ่าน ไม่ผ่าน) ☐ 4) อื่นๆ.....	1
13. ท่านใช้เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แบบใดต่อไปนี้ ☐ 1) เกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (holistic rubric) ☐ 2) เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (analytic rubric) ☐ 3) อื่นๆ (โปรดระบุ)	1
14. สถานศึกษาของท่าน มีการกำหนดเกณฑ์เพิ่มเติมในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดขึ้นภายในสถานศึกษาของท่านหรือไม่ ☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี คือ (โปรดระบุ).....	0.8
15. ท่านประสบปัญหาในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละด้านหรือไม่ อย่างไร(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) 15.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์นิยามและตัวชี้วัด ☐ นิยามความหมายคุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดไม่ชัดเจน ☐ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดมีลักษณะเป็นนามธรรม ยากต่อการวัด ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	0.8
15.2 การจัดทำตัวบ่งชี้ ☐ 1) ตัวบ่งชี้บางคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่ชัดเจน ☐ 2) การจัดทำตัวบ่งชี้ไม่ตอบสนองต่อสภาพการณ์ได้จริง ☐ 3) อื่นๆ (โปรดระบุ).....	1
15.3 วิธีการวัด ☐ 1) วิธีการวัด/ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ☐ 2) ใช้วิธีการสังเกตผู้เรียนโดยปรับเข้ากับคะแนนจิตพิสัยในแต่ละรายวิชา ☐ 3) ขาดการกำหนดผู้มีส่วนร่วมในการประเมินที่ชัดเจน ☐ 4) อื่นๆ (โปรดระบุ).....	1

รายการคำถาม	IOC
15.4 เครื่องมือวัด ☐ 1) ไม่มีเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ☐ 2) เครื่องมือที่ใช้ไม่เหมาะสม/ไม่มีคุณภาพ ☐ 3) เครื่องมือขาดความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ☐ 4) อื่นๆ (โปรดระบุ).....	1
15.5 รูปแบบการตัดสินผล ☐ 1) เกณฑ์รูบรีคที่กำหนดไม่ครอบคลุม ☐ 2) การตัดสินผลการประเมินไม่ตรงกับความเป็นจริง ☐ 3) อื่นๆ (โปรดระบุ).....	1
16. ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1

4. แก้ไขปรับปรุงรายละเอียดในแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ในช่วงกลางเดือนพฤศจิกายน ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยไปยังผู้บริหารสถานศึกษา

2. หลังจากได้หนังสือแล้ว ในช่วงเดือนธันวาคม ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำแบบสอบถามจัดส่งทางไปรษณีย์และจัดส่งเป็นรายโรงเรียนเสร็จสิ้นภายในปลายเดือนธันวาคม

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามเสร็จภายในเดือนมีนาคม ซึ่งหลังจากนั้นรวบรวมข้อมูลมาเพื่อทำการวิเคราะห์

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งออก 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง และส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยค่าสถิติเบื้องต้นประกอบการบรรยาย มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออธิบายลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรม SPSS ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Means) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ผลข้อมูลโดยอาศัยค่าสถิติเบื้องต้น เพื่ออธิบายการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Means) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้โปรแกรม SPSS

ข้อมูลที่ได้ทั้ง 2 ส่วน มีการนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง, ข้อความสรุปผลและการวิเคราะห์ผล

ระยะที่ 2 วิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยายโดยทำการศึกษาในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) เพื่อวิเคราะห์การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่ขั้นของการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลา ในการประเมิน รูปแบบการประเมินและการตัดสินผล รวมทั้งเทคนิคหรือวิธีการที่นอกเหนือจากแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) จากเอกสารและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูล รวมทั้งแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผล ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำมาเป็นกรอบในการสังเกต และสร้างแนวคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ รวมถึงการสนทนากลุ่ม (Focus group) สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยจะเข้าไปศึกษาในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) เพื่อสังเกตบริบทต่างๆ ของสถานศึกษา ทั้งรูปแบบวิธีการ เครื่องมือ และกระบวนการในการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งใช้วิธีการสัมภาษณ์และศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การเลือกสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice)

ผู้วิจัยเลือกสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เลือกจากสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยมีขั้นตอนในการพิจารณาตามคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยศึกษาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เลือกสถานศึกษาจากการประกวด “ในโครงการประกวดสถานศึกษาและนักเรียนดีเด่นด้านคุณธรรมและจริยธรรมประจำปี” ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในปี 2555 – 2556

รูปแบบที่ 2 เลือกสถานศึกษาที่มีอัตลักษณ์ในการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมได้ดีเลิศ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้สถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา ตามรูปแบบที่ 1 ที่เลือกจากสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 4 สถานศึกษา โดยแบ่งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นเขต 1 และเขต 2 และแต่ละเขตแบ่งเป็นละ 2 สถานศึกษาตามปีที่ได้รับรางวัลในปี 2555 – 2556 ดังนี้

ตาราง 3.3 สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ปีที่ได้รับรางวัล	เขตพื้นที่การศึกษา	รายชื่อสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน
2555	1	โรงเรียนนवलนครดิศ	ใหญ่พิเศษ
	2	โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย	ใหญ่
2556	1	โรงเรียนศึกษานารี	ใหญ่พิเศษ
	2	โรงเรียนบดินทร์เดชา 4	ใหญ่

สำหรับสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา ตามรูปแบบที่ 2 เป็นการเลือกสถานศึกษาที่มีอัตลักษณ์ในการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมได้ดีเลิศ ซึ่งได้เลือก 2 สถานศึกษา ดังนี้

1) โรงเรียนวัดพุทธบูชา เป็นโรงเรียนที่เน้นการปฏิบัติตามแนววิถีพุทธ โดยมีการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นคุณภาพและคุณธรรมแก่ผู้เรียน ตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และเอกลักษณ์ที่สำคัญคือ กิจกรรมเด่น เน้นคุณธรรม

2) โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม เป็นโรงเรียนเน้นในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือ คุณธรรมนำความรู้ มุ่งสู่สากลบนพื้นฐานความเป็นไทย และเอกลักษณ์ของโรงเรียน คือ โรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม

2.2 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 : นักวิชาการที่ร่วมจัดทำแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มที่ 2 : ครู ที่เป็นผู้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice)

กลุ่มที่ 1 : นักวิชาการที่ร่วมจัดทำแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 ท่าน

กลุ่มที่ 2 : ครูที่เป็นผู้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) โดยสถานศึกษาละ 10 คน (ครูที่เป็นตัวแทนกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 ท่าน รวมเป็น 8 ท่าน ครูที่เป็นตัวแทนจากฝ่ายวัดและประเมินผล 1 ท่าน และผู้บริหารสถานศึกษา 1 ท่าน)

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแนวทางในการสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good Practice)

แบบสัมภาษณ์ ศึกษาโดยสัมภาษณ์ครูผู้สอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะฝ่ายวัดและประเมินผลของสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น ว่ามีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตั้งแต่ขั้นของการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมินและการตัดสินผลอย่างไร และมีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นแรงผลักดันให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการเป็นสถานศึกษาที่ปฏิบัติดีเลิศ (Good Practice) หรือมีวิธีการในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคอย่างไร

แบบสังเกต โดยจะศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปที่เกิดขึ้นจริงในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตั้งแต่ขั้นของการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมินและการตัดสินผล ที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการเป็นสถานศึกษาที่ปฏิบัติดีเลิศ (Good Practice) นอกจากนั้นยังศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จรวมทั้งปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

แนวทางการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นลักษณะของคู่มือในการสนทนากลุ่มประกอบด้วยข้อคำถามที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถตอบคำถามวิจัยได้ โดยแนวทางการสนทนากลุ่มประกอบด้วย

2.1 ขั้นเริ่มต้นในการสนทนากลุ่ม จะเริ่มจากผู้วิจัยทำการแนะนำตนเอง มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนา รวมทั้งให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแนะนำตนเองเพื่อสร้างความรู้จักซึ่งหลังจากนั้นผู้วิจัยจะต้องอธิบายให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อทำความเข้าใจในการสนทนา และเริ่มใช้คำถามในขั้นนำเพื่อชักจูงเข้าสู่ประเด็นในการวิจัย

2.2 เป็นลักษณะคำถามที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาที่ดี (Good practice) ตั้งแต่ขั้นของการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมินและการตัดสินผล

2.3 เป็นลักษณะคำถามที่เกี่ยวข้องกับแนวทางที่สามารถนำไปใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาในปัจจุบันว่าควรมีลักษณะอย่างไร

2.4 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ

2. สร้างเครื่องมือทั้งแบบสัมภาษณ์แบบสังเกตและแนวทางการสนทนากลุ่มตามที่กำหนด หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงโดยให้ครอบคลุมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตั้งแต่ขั้นของการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมิน และการตัดสินผล

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good Practice) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอบเขตของข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม ประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน เช่น สภาพทั่วไปของโรงเรียน

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ข้อมูล

จากครูทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ข้อมูลจากบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสัมภาษณ์เชิงลึก

2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่สถานศึกษาทำขึ้นในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และจากการวิเคราะห์เอกสาร แล้วนำข้อมูลที่ได้นั้นมาสรุปควบคู่กันและจัดกระทำให้เป็นระบบ มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการสนทนากลุ่มเพื่อนำเสนอรูปแบบในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ซึ่งศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาที่ดี (Good practice) โดยครอบคลุมประเด็นตั้งแต่การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมิน และการตัดสินผล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติ” มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพและปัญหาของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 2) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดี 3) เพื่อนำเสนอแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอตามวัตถุประสงค์โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอนใหญ่ ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากการสำรวจการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติ ซึ่งแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

- 1) ผลการวิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดี
- 2) ผลการนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากการสำรวจการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จากการแสดงความคิดเห็นของครูในแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 1.1) สภาพทั่วไปของครู 1.2) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ 1.3) ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 สภาพทั่วไปของครู

จากการส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั่วประเทศ จำนวน 1,240 คน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 1,240 ชุด ได้รับคืนจำนวน 818 ชุด คิดเป็นร้อยละ 65.9

เมื่อพิจารณาเพศของครูที่ทำการประเมินทั้งหมดจากจำนวน 818 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 613 คน (ร้อยละ 74.9) ในขณะที่มีเพศชายมีจำนวน 205 คน (ร้อยละ 25.1)

เมื่อพิจารณาช่วงอายุของครู พบว่า ส่วนใหญ่มีช่วงอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 288 คน (ร้อยละ 35.2) รองลงมา คือ ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 170 คน (ร้อยละ 20.8) ช่วงอายุ 46 – 50 ปี จำนวน 135 คน (ร้อยละ 16.5) ช่วงอายุ 31 – 35 ปี จำนวน 95 คน (ร้อยละ 11.6) ช่วงอายุ 41 – 45 ปี จำนวน 70 คน (ร้อยละ 8.6) และช่วงอายุ 36 – 40 ปี จำนวน 60 คน (ร้อยละ 7.3) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาสูงสุดของครู พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 585 คน (ร้อยละ 71.5) รองลงมา คือ วุฒิมัธยมศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 229 คน (ร้อยละ 28.0) และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 0.2) ตามลำดับ โดยครูที่ทำการประเมินไม่พบวุฒิมัธยมศึกษาในระดับปริญญาเอก

เมื่อพิจารณาประสบการณ์ในการทำงานของครู พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 25 ปี จำนวน 300 คน (ร้อยละ 36.7) รองลงมา คือ ประสบการณ์น้อยกว่า 6 ปี จำนวน 203 คน (ร้อยละ 24.8) ประสบการณ์ 16-20 ปี จำนวน 96 คน (ร้อยละ 11.7) ประสบการณ์ 21-25 ปี จำนวน 94 คน (ร้อยละ 11.5) ประสบการณ์ 6 -10 ปี จำนวน 72 คน (ร้อยละ 8.8) และประสบการณ์ 11-15 ปี จำนวน 53 คน (ร้อยละ 6.5) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาขนาดโรงเรียนที่สังกัดอยู่ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 375 คน (ร้อยละ 45.8) รองลงมา คือ โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 216 คน (ร้อยละ 26.4) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 193 คน (ร้อยละ 23.6) และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 34 คน (ร้อยละ 4.2) ตามลำดับ

สำหรับระดับชั้นที่ครูสอน พบว่า ส่วนใหญ่ครูจะสอนมากกว่า 2 ระดับชั้น จำนวน 516 คน (ร้อยละ 63.1) รองลงมา คือ สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 63 คน (ร้อยละ 7.7) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 62 คน (ร้อยละ 7.6) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 56 คน (ร้อยละ 6.8) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 44 คน (ร้อยละ 5.4) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 42 คน (ร้อยละ 5.1) และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 35 คน (ร้อยละ 4.3) ตามลำดับ

สำหรับการศึกษา/อบรมด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ส่วนใหญ่ครูมีการศึกษาหรือเข้าอบรม 1 – 2 ครั้ง/ปี จำนวน 603 คน (ร้อยละ 73.7) รองลงมาคือ ไม่เคยศึกษาหรือเข้าอบรม จำนวน 139 คน (ร้อยละ 17.0) ศึกษาหรือเข้าอบรม 3 – 4 ครั้ง/ปี จำนวน 47 คน (ร้อยละ 5.7) และศึกษาหรือเข้าอบรมมากกว่า 4 ครั้ง/ปี จำนวน 29 คน (ร้อยละ 3.5) ตามลำดับ

สำหรับการศึกษา/ทำความเข้าใจแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ส่วนใหญ่ครูมีการศึกษาหรือทำความเข้าใจแนวปฏิบัติ จำนวน 738 คน (ร้อยละ 90.2) และไม่ศึกษาหรือทำความเข้าใจแนวปฏิบัติ จำนวน 80 คน (ร้อยละ 9.8) มีรายละเอียดดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 ข้อมูลทั่วไปของครู

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	205	25.1
หญิง	613	74.9
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	170	20.8
31 – 35 ปี	95	11.6
36 – 40 ปี	60	7.3
41 – 45 ปี	70	8.6
46 – 50 ปี	135	16.5
มากกว่า 50 ปี	288	35.2
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	0.5
ปริญญาตรี	585	71.5
ปริญญาโท	229	28.0
ปริญญาเอก	0	0.0
ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 6 ปี	203	24.8
6 – 10 ปี	72	8.8
11 – 15 ปี	53	6.5

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
16 - 20 ปี	96	11.7
21 - 25 ปี	94	11.5
มากกว่า 25 ปี	300	36.7
ขนาดโรงเรียนที่สังกัดอยู่		
ขนาดใหญ่พิเศษ	375	45.8
ขนาดใหญ่	193	23.6
ขนาดกลาง	216	26.4
ขนาดเล็ก	34	4.2
ระดับชั้นที่สอน		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	56	6.8
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	42	5.1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	35	4.3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	63	7.7
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	62	7.6
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	44	5.4
มากกว่า 2 ระดับชั้น	516	63.1
การศึกษา/อบรมด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้		
ไม่เคย	139	17.0
1 - 2 ครั้ง/ปี	603	73.3
3 - 4 ครั้ง/ปี	47	5.7
มากกว่า 4 ครั้ง/ปี	29	3.5
ศึกษาแนวการวัดและประเมินผลการเรียนรู้		
ไม่ได้ศึกษา	80	9.8
ศึกษา	738	90.2

1.2 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

การวิเคราะห์สภาพการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือวัด ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมินและการตัดสินผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด

ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน เมื่อพิจารณาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัดทั้ง 8 คุณลักษณะตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด พบว่า ส่วนใหญ่ครูจะทำการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนในด้านมีวินัยจำนวน 791 คน (ร้อยละ 96.7) รองลงมาคือ ใฝ่เรียนรู้จำนวน 787 คน (ร้อยละ 96.2) ซื่อสัตย์สุจริต จำนวน 769 คน (ร้อยละ 94.0) มุ่งมั่นในการทำงานจำนวน 766 คน (ร้อยละ 93.6) มีจิตสาธารณะจำนวน 756 คน

(ร้อยละ 92.4) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์จำนวน 729 คน (ร้อยละ 89.1) อยู่อย่างพอเพียงจำนวน 706 คน (ร้อยละ 89.3) และรักความเป็นไทยจำนวน 694 คน (ร้อยละ 84.8) ตามลำดับ

สำหรับคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมจากเดิม 8 คุณลักษณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมซึ่งมีจำนวน 674 คน (ร้อยละ 82.4) รองลงมา คือ ไม่มีการระบุคุณลักษณะที่เฉพาะเจาะจงซึ่งมีจำนวน 117 คน (ร้อยละ 14.3) และมีการเพิ่มคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ กตัญญู รู้คุณจำนวน 10 คน (ร้อยละ 1.2) หลักสูตรท้องถิ่น, มาตรฐานสากลจำนวน 8 คน (ร้อยละ 1.0) สุภาพบุรุษปทุมคงคาจำนวน 6 คน (ร้อยละ 0.7) ความเป็นเลิศทางวิชาการ, สื่อสารได้สองภาษาจำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.2) และความเป็นพลโลกจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.1) ตามลำดับ มีรายละเอียดดังตาราง 4.2

ตาราง 4.2 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
คุณลักษณะอันพึงประสงค์		
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	729	89.1
ซื่อสัตย์สุจริต	769	94.0
มีวินัย	791	96.7
ใฝ่เรียนรู้	787	96.2
อยู่อย่างพอเพียง	706	86.3
มุ่งมั่นในการทำงาน	766	93.6
รักความเป็นไทย	694	84.8
มีจิตสาธารณะ	756	92.4
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เพิ่มเติม)		
กตัญญูรู้คุณ	10	1.2
ความเป็นพลโลกสากล	1	0.1
เป็นเลิศทางวิชาการ, สื่อสารได้ 2 ภาษา	2	0.2
หลักสูตรท้องถิ่น , มาตรฐานสากล	8	1.0
สุภาพบุรุษปทุมคงคา	6	0.7
ไม่ระบุคุณลักษณะที่เฉพาะเจาะจง	117	14.3
ไม่มี	674	82.4

1.2.2 การจัดทำตัว/พฤติกรรมบ่งชี้

เมื่อพิจารณาการจัดทำตัวบ่งชี้ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการของโรงเรียนเพื่อศึกษานิยามความหมายแต่ละคุณลักษณะ ตัวชี้วัด และการจัดทำตัว/พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ในโรงเรียนส่วนใหญ่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการของโรงเรียนซึ่งมีจำนวน 519 คน (ร้อยละ 63.4) ในขณะที่บางโรงเรียนไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการของโรงเรียนจำนวน 299 คน (ร้อยละ 36.6) มีรายละเอียดดังตาราง 4.3

ตาราง 4.3 การจัดทำตัว/พฤติกรรมบ่งชี้

การจัดทำตัว/พฤติกรรมบ่งชี้	n	%
การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์		
ไม่มี	299	36.6
มี	519	63.4

1.2.3 วิธีการวัด

ในการวัด/ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เมื่อพิจารณาผู้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูประจำวิชาในแต่ละกลุ่มสาระจำนวน 749 คน (ร้อยละ 91.6) รองลงมา คือ ครูประจำชั้นจำนวน 405 คน (ร้อยละ 49.5) ครูฝ่ายวัดผลจำนวน 106 คน (ร้อยละ 13.0) ผู้บริหารจำนวน 90 คน (ร้อยละ 11.0) และชุมชนจำนวน 60 คน (ร้อยละ 7.3) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงวิธีการวัด/ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตจำนวน 750 คน (ร้อยละ 91.7) รองลงมา คือ การบันทึกกิจกรรมจำนวน 489 คน (ร้อยละ 59.8) การสอบถามจำนวน 422 คน (ร้อยละ 51.6) การสัมภาษณ์จำนวน 398 คน (ร้อยละ 48.7) การทดสอบจำนวน 352 คน (ร้อยละ 43.0) และสัมภาษณ์ผลงานจำนวน 309 คน (ร้อยละ 37.8) ตามลำดับ

สำหรับการจัดกิจกรรม/โครงการที่ร่วมกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดกิจกรรม/โครงการดังกล่าวซึ่งมีจำนวน 356 คน (ร้อยละ 43.5) รองลงมา คือ ไม่ระบุจำนวน 249 คน (ร้อยละ 30.4) นิทรรศการต่างๆภายในโรงเรียนจำนวน 84 คน (ร้อยละ 10.3) ค่ายคุณธรรมจริยธรรม, ค่ายต่าง ๆ จำนวน 73 คน (ร้อยละ 8.9) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำนวน 34 คน (ร้อยละ 4.2) กิจกรรมแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 15 คน (ร้อยละ 1.8) การอบรมให้ความรู้แก่ครูจำนวน 3 คน (ร้อยละ 0.4) และกิจกรรม Big book กับกิจกรรมอาเซียนเคยมีจำนวน 2 คน(ร้อยละ 0.2) ตามลำดับ มีรายละเอียดดังตาราง 4.4

ตาราง 4.4 วิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
ผู้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน		
ผู้บริหาร	90	11.0
ครูฝ่ายวัดผล	106	13.0
ครูประจำวิชาแต่ละกลุ่มสาระ	749	91.6
ครูประจำชั้น	405	49.5
ชุมชน	60	7.3
วิธีการวัด/การประเมิน		
การสังเกต	750	91.7
การสัมภาษณ์	398	48.7
การสอบถาม	422	51.6
การบันทึกกิจกรรม	489	59.8
การทดสอบ	352	43.0
แฟ้มสะสมผลงาน	309	37.8
การจัดกิจกรรม/โครงการที่ร่วมกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน		
ค่ายคุณธรรมจริยธรรม, ค่ายต่างๆ	73	8.9
นิทรรศการต่างๆภายในโรงเรียน	84	10.3
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	34	4.2
กิจกรรมแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	15	1.8
อาเซียนเดย์	2	0.2
การอบรมให้ความรู้แก่ครู	3	0.4
Big book	2	0.2
ไม่ระบุ	249	30.4
ไม่มี	356	43.5

1.2.4 เครื่องมือวัด

เมื่อพิจารณาถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้แบบสังเกตซึ่งมีจำนวน 729 คน (ร้อยละ 89.1) รองลงมา คือ แบบบันทึกกิจกรรมมีจำนวน 453 คน (ร้อยละ 55.4) แบบสอบถามมีจำนวน 357 คน (ร้อยละ 43.6) แบบทดสอบจำนวน 345 คน (ร้อยละ 42.2) แบบสัมภาษณ์จำนวน 324 คน (ร้อยละ 39.6) แฟ้มสะสมผลงานจำนวน 249 คน (ร้อยละ 30.4) แบบวัดสถานการณ์จำนวน 85 คน (ร้อยละ 10.4)

ไม่มีเครื่องมือจำนวน 73 คน (ร้อยละ 8.9) และ ปพ.5 จำนวน 8 คน (ร้อยละ 1.0) ตามลำดับ มีรายละเอียดดังในตาราง 4.5

ตาราง 4.5 วิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
เครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน		
แบบสังเกต	729	89.1
แบบสัมภาษณ์	324	39.6
แบบสอบถาม	357	43.6
แบบบันทึกกิจกรรม	453	55.4
แบบทดสอบ	345	42.2
แฟ้มสะสมผลงาน	249	30.4
แบบวัดสถานการณ์	85	10.4
ปพ.5	8	1.0
ไม่มีเครื่องมือ	24	2.9

1.2.5 ระยะเวลาในการประเมิน

เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ช่วงเวลาที่โรงเรียนส่วนใหญ่ทำการประเมิน คือ รายภาคจำนวน 232 คน (ร้อยละ 28.4) รองลงมา คือ รายคาบจำนวน 232 คน (ร้อยละ 28.4) รายสัปดาห์จำนวน 70 คน (ร้อยละ 8.6) รายเดือนจำนวน 52 คน (ร้อยละ 6.4) และรายปีจำนวน 4 คน (ร้อยละ 0.5) ตามลำดับ

สำหรับการตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ช่วงเวลาที่โรงเรียนส่วนใหญ่ทำการตัดสินผล คือ รายภาคจำนวน 690 คน (ร้อยละ 84.4) รองลงมา คือ รายคาบจำนวน 55 คน (ร้อยละ 6.7) รายปีจำนวน 29 คน (ร้อยละ 3.5) รายสัปดาห์จำนวน 23 คน (ร้อยละ 2.8) และ รายเดือนจำนวน 21 คน (ร้อยละ 2.6) ตามลำดับ มีรายละเอียดดังในตาราง 4.6

ตาราง 4.6 ระยะเวลาในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
ช่วงเวลาในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน		
รายคาบ	232	28.4
รายสัปดาห์	70	8.6
รายเดือน	52	6.4
รายภาค	460	56.2
รายปี	4	0.5

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
การตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน		
รายคาบ	55	6.7
รายสัปดาห์	23	2.8
รายเดือน	21	2.6
รายภาค	690	84.4
รายปี	29	3.5

1.2.6 รูปแบบการประเมินและการตัดสินผล

เมื่อพิจารณารูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน พบว่า ส่วนใหญ่มี การจัดการประเมินโดยกลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินทุกคุณลักษณะมีจำนวน 343 คน (ร้อยละ 41.9) รองลงมา คือ ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา ชุมชน พัฒนาและประเมิน หรือร่วมพัฒนาและประเมินซึ่งมีจำนวน 338 คน (ร้อยละ 41.9) กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินเฉพาะคุณลักษณะที่เหมาะสมมีจำนวน 130 คน (ร้อยละ 15.9) และ ผู้เรียนประเมินตนเองจำนวน 7 คน (ร้อยละ 0.9) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาระดับเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ครูมีการใช้เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน ไม่ผ่านมีจำนวน 372 คน (ร้อยละ 45.5) รองลงมา คือ 3 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน จำนวน 364 คน (ร้อยละ 44.5) และ 2 ระดับ ได้แก่ ผ่าน ไม่ผ่านจำนวน 82 คน (ร้อยละ 10.0)

สำหรับเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ เกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (holistic rubric) ซึ่งมีจำนวน 567 คน (ร้อยละ 69.7) รองลงมา คือ เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (analytic rubric) มีจำนวน 241 คน (ร้อยละ 29.5) ไม่มี เกณฑ์ในการประเมินมีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 0.7) และทั้งสองเกณฑ์รวมกันจำนวน 4 คน (ร้อยละ 0.5) ตามลำดับ

สำหรับเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพิ่มเติมที่สถานศึกษากำหนด พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์เพิ่มเติมดังกล่าว ซึ่งมีจำนวน 701 คน (ร้อยละ 85.7) รองลงมา คือ ไม่มีการระบุจำนวน 114 คน (ร้อยละ 13.9) และกตัญญู รู้คุณ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 0.4) ตามลำดับ มีรายละเอียดดังในตาราง 4.7

ตาราง 4.7 รูปแบบและการตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
รูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน		
กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินทุกคุณลักษณะ	343	41.9

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและประเมินเฉพาะคุณลักษณะที่เหมาะสม	130	15.9
ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา ชุมชน พัฒนาและประเมินหรือร่วมพัฒนาและประเมิน	338	41.3
ผู้เรียนประเมินตนเอง	7	0.9
ระดับเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน		
2 ระดับ (ผ่าน ไม่ผ่าน)	82	10.0
3 ระดับ (ดีเยี่ยม ดี ผ่าน)	364	44.5
4 ระดับ (ดีเยี่ยม ดี ผ่าน ไม่ผ่าน)	372	45.5
เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน		
เกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (holistic rubric)	567	69.7
เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (analytic rubric)	241	29.5
ทั้งสองเกณฑ์รวมกัน	4	0.5
ไม่มีเกณฑ์ในการประเมิน	6	0.7
เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพิ่มเติมที่สถานศึกษากำหนด		
กตัญญู รู้คุณ	3	0.4
ไม่ระบุ	114	13.9
ไม่มี	701	85.7

1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

การวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการ วัด เครื่องมือวัด ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมินและการตัดสินผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด พบว่า ส่วนใหญ่คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดมีลักษณะเป็นนามธรรม ยากต่อการวัด ซึ่งมีจำนวน 511 คน (ร้อยละ 62.5) รองลงมาคือ ไม่มีปัญหาจำนวน 118 คน (ร้อยละ 14.4) นิยามความหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดไม่ชัดเจนมีจำนวน 118 คน (ร้อยละ 14.4) พบปัญหาทั้งสอง ประเด็นมีจำนวน 72 คน (ร้อยละ 8.8) และคุณลักษณะทั้ง 8 คุณลักษณะมีจำนวนมากเกินไปมี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.1) ตามลำดับ มีรายละเอียดดังในตาราง 4.8

ตาราง 4.8 สภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามและตัวชี้วัด

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามและตัวชี้วัด		
นิยามความหมายคุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดไม่ชัดเจน	116	14.2
คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดมีลักษณะเป็นนามธรรมยากต่อการวัด	511	62.5
พบปัญหาทั้ง 2 ประเด็น	72	8.8
คุณลักษณะทั้ง 8 คุณลักษณะมีจำนวนมากเกินไป	1	0.1
ไม่มีปัญหา	118	14.4

1.3.2 การจัดทำตัว/พฤติกรรมบ่งชี้

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ส่วนใหญ่ การจัดทำตัวบ่งชี้ไม่ตอบสนองต่อสภาพการณ์ได้จริง ซึ่งมีจำนวน 397 คน (ร้อยละ 48.5) รองลงมาคือ ตัวชี้วัดบางคุณลักษณะไม่ชัดเจนจำนวน 236 คน (ร้อยละ 28.9) ไม่มีปัญหาจำนวน 117 คน (ร้อยละ 14.3) และพบปัญหาทั้งสองประเด็นมีจำนวน 68 คน (ร้อยละ 8.3) ตามลำดับ มีรายละเอียดดังในตาราง 4.9

ตาราง 4.9 สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำตัว/พฤติกรรมบ่งชี้

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
การจัดทำตัว/พฤติกรรมบ่งชี้		
ตัวชี้วัดบางคุณลักษณะไม่ชัดเจน	236	28.9
การจัดทำตัวบ่งชี้ไม่ตอบสนองต่อสภาพการณ์ได้จริง	397	48.5
พบปัญหาทั้ง 2 ประเด็น	68	8.3
ไม่มีปัญหา	117	14.3

1.3.3 วิธีการวัด

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาเกี่ยวกับวิธีการวัด พบว่า ส่วนใหญ่ยังคงใช้การวัดแบบเดิม เหมือนกับการวัดจิตพิสัย ซึ่งมีจำนวน 352 คน (ร้อยละ 43.0) รองลงมาคือ วิธีการวัด/ประเมินไม่ชัดเจนเป็นรูปธรรมมีจำนวน 225 คน (ร้อยละ 27.5) ขาดการกำหนดผู้มีส่วนร่วมในการประเมินที่ชัดเจนจำนวน 129 คน (ร้อยละ 15.8) ไม่มีปัญหา จำนวน 88 คน (ร้อยละ 10.8) และพบปัญหาทั้งสามประเด็นจำนวน 24 คน (ร้อยละ 2.9) ตามลำดับ มีรายละเอียดดังในตาราง 4.10

ตาราง 4.10 สภาพปัญหาเกี่ยวกับวิธีการวัด

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
วิธีการวัด		
มีวิธีการวัด/ประเมินไม่ชัดเจนเป็นรูปธรรม	225	27.5
ใช้การวัดแบบเดิมเหมือนกับการวัดจิตพิสัย	352	43.0
ขาดการกำหนดผู้มีส่วนร่วมในการประเมินที่ชัดเจน	129	15.8
พบปัญหาทั้ง 3 ประเด็น	24	2.9
ไม่มีปัญหา	88	10.8

1.3.4 เครื่องมือวัด

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือวัด พบว่า ส่วนใหญ่เครื่องมือขาดความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ซึ่งมีจำนวน 336 คน (ร้อยละ 41.1) รองลงมาคือ ไม่มีเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมีจำนวน 212 คน (ร้อยละ 25.9) ไม่มีปัญหามีจำนวน 138 คน (ร้อยละ 16.9) เครื่องมือที่ใช้ไม่เหมาะสม/ไม่มีคุณภาพมีจำนวน 129 คน (ร้อยละ 15.8) และพบปัญหาทั้งสามประเด็นจำนวน 3 คน (ร้อยละ 0.4) ตามลำดับ มีรายละเอียดดังในตาราง 4.11

ตาราง 4.11 สภาพปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือวัด

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
เครื่องมือวัด		
ไม่มีเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	212	25.9
เครื่องมือที่ใช้ไม่เหมาะสม/ไม่มีคุณภาพ	129	15.8
เครื่องมือขาดความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ	336	41.1
พบปัญหาทั้ง 3 ประเด็น	3	0.4
ไม่มีปัญหา	138	16.9

1.2.5 รูปแบบการตัดสินผล

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการตัดสินผล พบว่า ส่วนใหญ่การตัดสินผลการประเมินไม่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งมีจำนวน 368 คน (ร้อยละ 45.0) รองลงมาคือ เกณฑ์รูปรีคที่กำหนดไม่ครอบคลุมมีจำนวน 293 คน (ร้อยละ 35.8) ไม่มีปัญหามีจำนวน 148 คน (ร้อยละ 18.1) และพบปัญหาทั้งสองประเด็นจำนวน 9 คน (ร้อยละ 1.1) ตามลำดับ มีรายละเอียด ดังในตาราง 4.12

ตาราง 4.12 สภาพปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการตัดสินผล

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	n	%
รูปแบบการตัดสินผล		
เกณฑ์รูปรีคที่กำหนดไม่ครอบคลุม	293	35.8
การตัดสินผลการประเมินไม่ตรงกับความเป็นจริง	368	45.0
พบปัญหาทั้ง 2 ประเด็น	9	1.1
ไม่มีปัญหา	148	18.1

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติ

4.1 ผลการวิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดี

ขั้นตอนนี้ใช้ระเบียบวิจัยเชิงบรรยายโดยทำการศึกษาในสถานศึกษาที่ปฏิบัติ เพื่อวิเคราะห์การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่ขั้นของการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมิน และการตัดสินผล รวมทั้งเทคนิคหรือวิธีการที่นอกเหนือจากแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการคัดเลือกสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (good practice) จากสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรมระดับเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในปี 2555 – 2556 จำนวน 4 สถานศึกษา และสถานศึกษาที่มีอัตลักษณ์การปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม ดีเลิศ จำนวน 2 สถานศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1 โรงเรียนวัดนवलนรดิศ

สภาพทั่วไป

โรงเรียนวัดนवलนรดิศตั้งอยู่บนถนนเพชรเกษม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร การคมนาคมสะดวก เนื่องจากอยู่ใกล้ถนนใหญ่มีรถประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ผ่านหลายสายและสามารถเดินเข้าซอยหรือใช้บริการมอเตอร์ไซด์รับจ้างได้ ซึ่งระยะทางจากถนนใหญ่เข้าไปถึงตัวโรงเรียนประมาณ 300 เมตร โดยโรงเรียนวัดนवलนรดิศมีการแบ่งแยกพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ส่วนที่อยู่ทางทิศตะวันออกของวัดนवलนรดิศเป็นสถานที่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พื้นที่ส่วนที่อยู่ทางทิศตะวันตกของวัดนवलนรดิศเป็นสถานที่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บริเวณใกล้เคียงโรงเรียนมีชุมชนแออัดติดกับวัดนवलนรดิศ ประตูระบายน้ำภาษีเจริญ วัดปากน้ำภาษีเจริญและโรงพยาบาลบางใหญ่ อยู่รอบๆโรงเรียน นอกจากนี้ในด้านสภาพครูของโรงเรียนวัดนवलนรดิศส่วนใหญ่เป็นคุณครูที่ทุ่มเทกับการจัดการเรียนการสอน การ

อบรมสั่งสอนนักเรียนให้อยู่ในกรอบ มีระเบียบวินัย โดยเฉพาะครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปีและมีความอาวุโสในเส้นทางทางการศึกษาอยู่จำนวนค่อนข้างมาก ทำให้มีการผลิตบุคลากรที่มีชื่อเสียงมากมายออกสู่สังคม จึงเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน ซึ่งคุณครูโรงเรียนวัดนวลนรดิศมีจำนวน 113 ท่าน และจำนวนนักเรียน 2,859 คน โดยมีอัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียน ประมาณ 1 : 27 ซึ่งจำนวนครูดังกล่าวสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ในด้านสภาพนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ เนื่องจากผู้ปกครองจะประกอบอาชีพรับจ้างค้าขาย แต่สำหรับด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี รวมทั้งการมีคุณลักษณะเป็นนักเรียนที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือโรงเรียนก็ยังคงอยู่ในระดับดีถึงดีมากอีกด้วย เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนมีลักษณะเป็นนักเรียนที่ดีนอกจากตัวนักเรียนเองแล้ว โรงเรียนยังเล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่จะต้องมีการส่งเสริม ปลูกฝัง และให้นักเรียนได้ตระหนักในเรื่องนี้ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของโรงเรียน ทั้งด้านปรัชญา คำขวัญ อัตลักษณ์ วิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มีการเน้นในด้านคุณธรรมที่จะต้องควบคู่ไปกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีจึงจะเป็นเยาวชนที่สมบูรณ์แบบ เช่น ปรัชญาของโรงเรียน ได้แก่ “เรียนดีเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม ดำรงไทย” หรือ คำขวัญของโรงเรียน ได้แก่ “นวลจะงาม นามจะดี ก็ที่ศิษย์” หรือ วิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือ “วิชาการล้ำเลิศ เชิดชูคุณธรรม นำเทคโนโลยี มีความเป็นไทย” โดยโรงเรียนจะมีกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่น่าสนใจให้กับนักเรียนและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ เพื่อฝึกให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจนกลายเป็นนิสัยที่อยู่ติดตัวกับนักเรียนอีกด้วย ซึ่งในระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆไม่ว่าจะอยู่ภายในโรงเรียนหรือภายนอกโรงเรียนคณะครูอาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนก็จะดำเนินการประเมินควบคู่ไปด้วย

“เด็กของโรงเรียนเราเป็นเด็กดีอยู่แล้ว เด็กๆที่จบออกไปรุ่นก่อนๆ ก็มีเสียงสะท้อนกลับมาว่า เด็กโรงเรียนวัดนวลนรดิศเป็นเด็กดี มีสัมมาคาราวะ มารยาทดี ใครๆก็อยากเข้ามาเรียนกันทั้งนั้น เพราะในขณะที่เด็กยังอยู่กับเราเป็นลูกศิษย์เรา คุณครูต่างก็ช่วยกันปลูกฝังกลมกล่อมเกลานิสัย/พฤติกรรมให้ศิษย์เป็นคนดี ยิ่งวัยเด็กๆเป็นช่วงเข้าสู่วัยรุ่น การทำให้เขาได้ทำ ได้เห็น ได้สัมผัสด้วยตัวเอง เขาก็จะเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมเหล่านั้นมันก็จะอยู่กับเขาเองต่อไป”

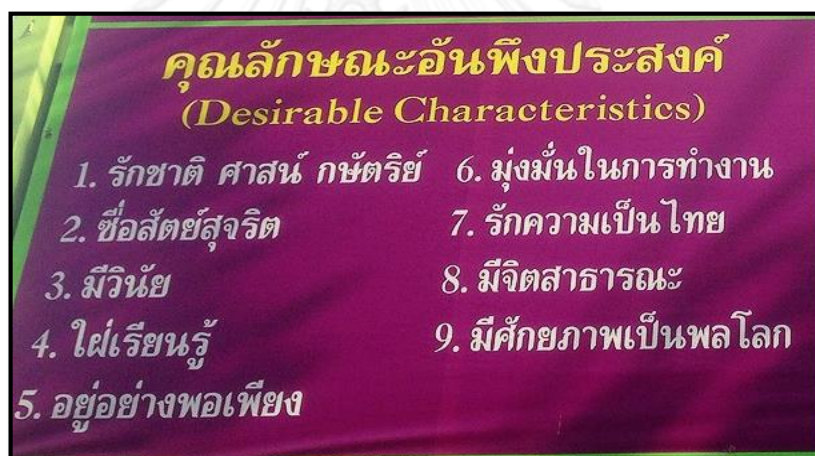
ครูจินฉัตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

“สมัยนี้เด็กๆจะเก่งอย่างเดียวไม่ได้ ถ้าเก่งแต่วิชาการโดยไม่มีคุณธรรม จริยธรรม ก็ไม่สามารถอยู่ร่วมกับผู้คนในสังคมหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เก่งแล้วก็ต้องมีคุณธรรมควบคู่ด้วยถึงจะเป็นเยาวชนของสังคมได้อย่างสมบูรณ์แบบและเป็นที่ต้องการของสังคมอีกด้วย”

ครูกรรมล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

โรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม

โรงเรียนวัดนวลนรดิศ เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 กรุงเทพมหานคร ในปีพุทธศักราช 2555 โดยโรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ซึ่งกิจกรรมต่างๆที่จัดให้กับนักเรียนนั้นจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานระบุไว้ โดยโรงเรียนวัดนวลนรดิศมีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งคุณลักษณะ จากเดิมที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานแปดคุณลักษณะ คือ มีศักยภาพเป็นพลโลก เพื่อให้นักเรียนมีศักยภาพความสามารถ มีคุณภาพและพร้อมที่จะก้าวไปสู่สังคมภายนอกได้อย่างเต็มตัว

ภาพ 4.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนวัดนวลนรดิศ

นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามจาก สมศ. ในด้านคุณภาพผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังอยู่ในระดับดีมาก (อ้างจากรายงานการประเมินตนเองเพื่อประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ประจำปี 2556) อีกด้วย ซึ่งสิ่งสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้โรงเรียนประสบความสำเร็จทั้งเป็นโรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้เรียนมีคุณภาพในด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดีมากนั้น เหตุผลที่สำคัญคือผู้อำนวยการโรงเรียนและฝ่ายบริหารให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆอย่างเป็นระบบ โดยได้รับความร่วมมือจากครูอาจารย์แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และนักเรียนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะนักเรียนโรงเรียนวัดนวลนรดิศเป็นผู้มีจิตอาสาและช่วยเหลืองานของโรงเรียนต่างๆด้วยความเต็มใจ เนื่องจากด้วยสภาพแวดล้อมที่เป็นโรงเรียนวัดได้รับการกล่อมเกลาจิตใจทำให้นักเรียนเป็นคนดีรู้จักช่วยเหลือ เสียสละเพื่อส่วนรวมและอีกส่วนหนึ่งก็เป็นนักเรียนที่

ได้อยู่แล้ว ซึ่งในบางครั้งนักเรียนก็เป็นผู้เสนอในการจัดกิจกรรมบางกิจกรรมด้วยตนเองโดยให้คณะครู อาจารย์ได้พิจารณาความเหมาะสมแต่ละกิจกรรม นอกจากนี้ยังได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจาก สมาคมศิษย์เก่า เครือข่ายผู้ปกครองหรือชุมชนใกล้เคียงที่มีการร่วมกันจัดกิจกรรม/โครงการที่ เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียนอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมตักบาตร ทุกวันอังคารเพื่อปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับนักเรียน เข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็น ประจำเพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ เป็นต้น

“สิ่งสำคัญที่ทำให้โรงเรียนวัดนวลนรดิศประสบความสำเร็จในด้านคุณธรรม จริยธรรม คือ ฝ่ายบริหาร ทั้งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือแม้กระทั่งสมาคมศิษย์เก่าที่จริงจังและมี กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นลำดับรวมทั้งติดตามผลการดำเนินงานหลังเสร็จสิ้น ซึ่งการมีผู้นำที่ ตั้งใจและทำงานอย่างเป็นระบบทำให้โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ประสบผลสำเร็จส่วนหนึ่ง และส่วนที่ สำคัญอีกส่วนหนึ่งคือความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างครูอาจารย์ และนักเรียนที่เสียสละให้ความ ร่วมมือเป็นอย่างดี”

ครูกาญจนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

“นักเรียนถือเป็นกำลังที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ บางครั้งนักเรียนเป็นผู้เสนอโครงการ/ กิจกรรมต่างๆแล้วให้คณะครูอาจารย์ได้พิจารณาความเหมาะสมแต่ละกิจกรรม เนื่องจากบางกิจกรรม น่าสนุกและสามารถสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ ไม่ ยากและมีความสนุกสนาน ซึ่งถ้ายังเป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมเสนอเข้ามาแล้วได้รับการอนุญาต ให้ทำ พวกเขา ก็จะยิ่งเต็มใจในการทำกิจกรรมกันมาก”

ครูฉัตรลดา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัด

โรงเรียนวัดนวลนรดิศ มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยมีการประเมินตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ซึ่งมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเพื่อ กำหนดแนวทางการประเมิน มีการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ เกณฑ์ การประเมิน ให้สอดคล้องตามที่หลักสูตรกำหนด โดยเฉพาะทางโรงเรียนวัดนวลนรดิศมีการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมจากเดิม 8 ประการ เป็น 9 ประการ โดยอีก 1 ประการที่เพิ่มเติม ขึ้นมา คือ มีศักยภาพเป็นพลโลก ซึ่งมีการให้นิยาม พร้อมทั้งการอธิบายพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนน ตัวอย่างเช่น

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ เป็นพลเมืองดีของชาติ				
พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (๑)	ผ่าน (๑)	ดี (๒)	ดีเยี่ยม (๓)
๑.๑.๑ ยินตรงเคารพ ธงชาติ ร้อง เพลงชาติและ อธิบายความหมาย ของเพลงชาติได้ ถูกต้อง	ไม่ยอตรงเคารพ ธงชาติ	ยอตรงเมื่อได้ยิน เพลงชาติ ร้อง เพลงชาติ และ อธิบายความหมาย ของเพลงชาติได้ ถูกต้อง ปฏิบัติคน ตามสิทธิและ หน้าที่ของนักเรียน และให้ความ ร่วมมือ ร่วมใจใน การทำกิจกรรมกับ สมาชิกในโรงเรียน	ยอตรงเมื่อได้ยิน เพลงชาติ ร้อง เพลงชาติ และ อธิบายความหมาย ของเพลงชาติได้ ถูกต้อง ปฏิบัติคน ตามสิทธิและ หน้าที่ของพลเมือง ดี และให้ความ ร่วมมือ ร่วมใจใน การทำกิจกรรมกับ สมาชิกในโรงเรียน และชุมชน	ยอตรงเมื่อได้ ยอเพลงชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบาย ความหมายของ เพลงชาติได้ ถูกต้อง ปฏิบัติ คนและชักชวน ผู้อื่นปฏิบัติตาม สิทธิและหน้าที่ ของพลเมืองดี และให้ความ ร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำกิจกรรม กับสมาชิกใน โรงเรียน ชุมชน และสังคม
๑.๑.๒ ปฏิบัติคนตาม สิทธิ หน้าที่ พลเมืองดีของ ชาติ				
๑.๑.๓ มีความสามัคคี ปรองดอง				

ภาพ 4.2 เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์”

ซึ่งหลังจากที่มีการศึกษานิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ รวมถึงเกณฑ์แล้วจะมีการแจ้งให้ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษาทราบและดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทำความเข้าใจกับการประเมินในแต่ละคุณลักษณะ โดยหลังจากการประเมินเรียบร้อยแล้วจะต้องส่งผลการประเมินให้กับฝ่ายทะเบียนวัดผลของสถานศึกษาเพื่อรายงานผลคะแนนให้นักเรียนทราบว่าผลการประเมินนั้นผ่านหรือไม่ผ่าน

“มีคณะกรรมการของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการพิจารณาคุณลักษณะแต่ละข้อ ตัวชี้วัด แล้วแจ้งทำความเข้าใจให้กับครูทุกคนทราบเพื่อประเมินนักเรียน หลังประเมินแล้วส่งผลให้ฝ่ายวัดผลเพื่อนำข้อมูลไปเข้าระบบ และแจ้งให้นักเรียนรู้ ซึ่งนี่จากที่ประเมินไม่ค่อยมีนักเรียนตก เพราะส่วนใหญ่นักเรียนดี”

ครูดวงพร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

“ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ข้อ ตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด แต่ว่าของโรงเรียนเราจะเพิ่มมาอีก 1 ข้อ ก็คือ มีศักยภาพเป็นพลโลก เพราะโรงเรียนกำลังปรับให้นักเรียนของเราพร้อมที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งก็จะมีการประเมินพร้อมๆกันทั้ง 9 ข้อ ”

ครูศรารุช กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

เครื่องมือ/วิธีการวัด

ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ส่วนใหญ่ครูแต่ละท่านจะมีการประเมินควบคู่ไปกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาของตนเอง ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะแทรกอยู่ในแผนการจัดการเรียนการสอนเรื่องนั้นๆ สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในข้อใดบ้าง ซึ่งจะประเมินตามสภาพจริงในขณะที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมออกมา รวมทั้งมีการให้นักเรียนประเมินตนเองโดยผ่านชิ้นงาน/งานที่ได้รับมอบหมาย โดยวิธีที่ใช้ในการประเมินส่วนใหญ่ คือ การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างเรียนหรือการร่วมกิจกรรม/โครงการต่างภายในสถานศึกษาซึ่งง่ายต่อการประเมินในสภาพจริง อีกทั้งยังมีการให้นักเรียนประเมินตนเองโดยให้นักเรียนได้มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น/คิดทบทวนในสิ่งที่ได้กระทำในแต่ละวัน โดยออกมาในรูปของหนังสือบันทึกความดีของแต่ละคน สำหรับเครื่องมือที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในการประเมินจะเป็นใบรายชื่อนักเรียนเพื่อบันทึกคะแนนหรือความถี่ขณะปฏิบัติ/แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมภายในห้องเรียน โดยเมื่อได้ข้อมูลในส่วนดังกล่าวช่วงปลายภาคเรียนจะนำไปบันทึกในสมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)

รักชาติ ศาสนา กษัตริย์	ซื่อสัตย์สุจริต	มีวินัย	ใฝ่เรียนรู้	อยู่อย่างพอเพียง	มุ่งมั่นในการทำงาน	รักความเป็นไทย	มีจิตสาธารณะ
3	3	3	3	3	3	3	3

ภาพ 4.3 เครื่องมือที่เกี่ยวข้องในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

“ วิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะประเมินควบคู่ไปกับกระบวนการจัด การเรียน การสอน เพราะต้องสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าไปแผนการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคน มีการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนว่านักเรียนเป็นอย่างไร ประเมินจากผลงานที่นักเรียนส่ง ”

ครูจุฬาลักษณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

“ ประเมินตามสภาพจริง โดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างเรียน ระหว่างร่วมกิจกรรม/โครงการของโรงเรียน แล้วบันทึกลงในใบรายชื่อนักเรียนจนปลายภาคจะบันทึกลงในปพ.5 ”

ครูศรารุช กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

“ให้นักเรียนประเมินตนเองควบคู่โดยมีการเขียนลงในสมุดบันทึกความดีที่นักเรียนแต่ละคนต้องมี และบันทึกกิจกรรมในแต่ละวันที่ทำความดี”

ครูจิณณวัตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ซึ่งในประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในบางครั้งก็มีปัญหา/อุปสรรคเกิดขึ้น ทำให้ไม่สามารถประเมินให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากสภาพนักเรียนที่มีจำนวนมาก ภาระงานครูแต่ละท่านที่ไม่สะดวกในการประเมิน หรือการจัดกิจกรรม/โครงการต่างๆภายในโรงเรียนมีค่อนข้างมาก ทำให้การประเมินในบางครั้งต้องประเมินนักเรียนในภาพรวม หรือแม้แต่ปัญหาที่ตัวนักเรียนเองซึ่งมีส่วนน้อยที่ไม่มาโรงเรียน ขาดโรงเรียนบ่อยครั้งทำให้ประเมินไม่ได้

“บางที่ประเมินต้องดูภาพรวมๆ ว่านักเรียนเป็นอย่างไร เพราะจำนวนนักเรียนมาก ถ้าจะให้มานั่งสังเกตนักเรียนทีละคน จะเสียเวลา อีกทั้งภาระงานครูยังมีมาก”

ครูกาญจนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

“นักเรียนขาดเรียนหรือไม่มาโรงเรียนบ่อยๆ ทำให้ไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนได้ว่ามีลักษณะพฤติกรรมอย่างไร”

ครูกรกมล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

4.1.2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

สภาพทั่วไป

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ตั้งอยู่แขวงลำต้อยติ่ง เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ในด้านคมนาคมไม่สะดวก เนื่องจากตัวสถานศึกษาอยู่ภายในสนามกอล์ฟ เพรสซิเด็นท์คันทรีคลับซึ่งอยู่ห่างจากถนนใหญ่ประมาณ 4 กิโลเมตรและอยู่ด้านหลังสุดของสนามกอล์ฟ ทำให้ไม่มีรถรับจ้างทั้งรถประจำทางองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) หรือมอเตอร์ไซด์รับจ้างวิ่งผ่าน ดังนั้นการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นรถรับส่งนักเรียน รถยนต์ส่วนตัว รวมทั้งนักเรียนส่วนหนึ่งเป็นนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่บริเวณนั้น สำหรับครูและบุคลากรของโรงเรียนนิยมใช้รถยนต์ส่วนตัว รถมอเตอร์ไซด์ เป็นต้น พื้นที่บริเวณรอบโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 เป็นทุ่งนาและพื้นที่ว่างเปล่าเกือบทั้งหมด ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน โดยเฉพาะการทำแปลงเศรษฐกิจพอเพียง มีการปลูกข้าว/ทำนา ทำแปลงปลูกผักเพื่อนำไปจำหน่ายในโครงการที่ครูนักเรียนร่วมกันจัดขึ้น หรือนำผลผลิตที่เหลือใช้จากการเกษตรมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของ ทำให้เป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มรายได้ให้โรงเรียน รวมถึงตัวนักเรียนอีกด้วย นอกจากนี้

ด้านสภาพครูของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ส่วนใหญ่ทุ่มเทกับการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ชุมชน บุคลากร และอัตรากำลังของครูที่

มีอยู่ รวมทั้งในการพัฒนาทั้งคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิต ซึ่งครูสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการเรียน วิธีการสอนได้ตามสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความเข้าใจผู้เรียน รวมทั้งมีการเน้นการศึกษาทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้สามารถผลิตบุคลากรที่มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งทักษะในการดำเนินชีวิตจริง จึงเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ผู้ปกครองเชื่อถือในการส่งบุตรหลานมาเรียน ในด้านสภาพนักเรียนส่วนใหญ่มีความหลากหลายทางศาสนา ซึ่งมีทั้งนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามและนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ทำให้การจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ภายในสถานศึกษามีการบูรณาการศาสนาเพื่อชีวิตเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย รวมทั้งการมีคุณลักษณะเป็นนักเรียนที่ดี มีมารยาทและอ่อนน้อมถ่อมต่อผู้อื่น เนื่องจากศาสนาเป็นส่วนสำคัญในการขัดเกลาจิตใจของตัวนักเรียนเองอยู่แล้วในเบื้องต้น รวมทั้งโรงเรียนได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่จะต้องได้รับการปลูกฝังและมีการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมขึ้นจริง โดยสอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน ได้แก่ “ลูกบดินทร เป็นผู้ประพฤติดีและมีความรู้” ซึ่งโรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามากมายที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนได้ปฏิบัติและมีส่วนร่วมในกิจกรรม/โครงการนั้น ๆ เพื่อให้เกิดการกระตุ้นในการเรียนรู้และซึมซับสิ่งดี ๆ ให้กลายเป็นพฤติกรรมที่อยู่ติดตัวกับนักเรียนต่อไป ซึ่งในขณะที่มีการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษานั้นการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนก็เป็นส่วนหนึ่งที่ครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้องจะทำการประเมินไปด้วยควบคู่ไปกับการประเมินในชั้นเรียน

“มีความเชื่อมั่นว่าลูกบดินทรร้อยละ 90 จะเป็นเด็กที่มีคุณภาพและศักยภาพที่ดี เพราะโรงเรียนได้มีการส่งเสริมและปลูกฝังในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจัง เห็นได้จากการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ที่นักเรียนให้ความร่วมมืออย่างดีมาก และโรงเรียนของเราก็อยู่ห่างไกลจากอบายมุขเนื่องจากสภาพโรงเรียนค่อนข้างอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง รอบ ๆ โรงเรียนเป็นทุ่งนาเป็นพื้นที่โล่ง ดังนั้นการควบคุมผู้เรียน การให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือได้ร่วมกันคิดในการจัดกิจกรรมในพื้นที่รอบ ๆ โรงเรียนจึงเป็นไปได้ง่าย ”

ครูจุฑามาศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

“การที่เด็กจะเป็นคนดีทั้งความรู้คุณธรรม ครูเป็นส่วนสำคัญมากในการอบรมสั่งสอนรองจากครอบครัว เพราะช่วงอายุของเด็กในขณะที่อยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษา เป็นช่วงเวลาที่เด็กกำลังเรียนรู้และเกิดการจดจำ ดังนั้นถ้าครูผู้สอนมีการสอดแทรกคำสอน และส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม ได้สัมผัส นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้และซึมซับสิ่งดี ๆ ให้กลายเป็นพฤติกรรมที่อยู่ติดตัวกับนักเรียน ซึ่งจากคำชมของเด็กโรงเรียนบดินทรแต่ละรุ่นที่จบออกไปก็เป็นเครื่องการันตีได้อีกส่วนหนึ่ง

ครูนิภาวรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

“เด็กเรามีหลายศาสนา เกือบครึ่งหนึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นพื้นฐานในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม จึงมีศาสนาเป็นตัวขัดเกลาจิตใจในเบื้องต้น และเด็กโรงเรียนเราก็มีพ่อแม่ผู้ปกครองที่ค่อนข้างจะใส่ใจบุตรหลานที่ส่งมาเรียน ดังนั้นพื้นฐานของเด็กนักเรียนที่นี้ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กดีอยู่แล้ว”

ครูปิยะดา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

โรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ในปีพุทธศักราช 2556 โดยโรงเรียนมีการพัฒนาในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน ที่มุ่งให้ลูกบดินทรเป็นผู้ประพฤติดีและมีความรู้ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน และชุมชนในท้องถิ่นที่น่าสนใจ ประกอบกับให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ โดยโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพิ่มขึ้นมาอีกห้าคุณลักษณะ จากเดิมที่หลักสูตรแกนกลางไว้แปดคุณลักษณะ ได้แก่ เป็นเลิศทางวิชาการ, สื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา, ล้ำหน้าทางความคิด, ผลงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

ภาพ 4.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

อีกทั้งสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือผู้บริหารสถานศึกษาจะมีการติดตามผลทุกกิจกรรม/โครงการที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ทำให้เป็นแรงผลักดันให้โรงเรียน บดินทรเดชา(สิงห์ สิงหเสนี) 4 ประสบความสำเร็จในการเป็นโรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรม ระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยได้รับความร่วมมือจากครูอาจารย์แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งนักเรียนที่มีจิตสาธารณะช่วยเหลืองานโรงเรียนต่างๆ เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเนื่องจากพื้นฐานลักษณะนิสัยของนักเรียนดี มีศาสนาเป็นเครื่องกลมเกลียวจิตใจทั้งศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม อีกทั้งสภาพโรงเรียนอยู่ห่างไกลแหล่งอบายมุข ครูแต่ละท่านสามารถดูแลควบคุมนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งการจัดกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนั้น จะจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรม/โครงการที่แทรกอยู่ในการจัดกิจกรรมของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรม/โครงการที่แทรกอยู่ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือแม้แต่จากการจัดนิทรรศการของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการเป็นผู้ประพฤติดีมีความรู้ที่ต้องควบคู่กันไปทั้งในด้านวิชาการ คุณธรรมจริยธรรม จึงจะขึ้นชื่อได้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ

“โรงเรียนบดินทรเดชา(สิงห์ สิงหเสนี) 4 ประสบความสำเร็จในด้านคุณธรรม จริยธรรม สิ่งหนึ่งเกิดจากการที่ฝ่ายบริหารสถานศึกษาจะมีการติดตามผลกิจกรรม/โครงการที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างจริงจังภายหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมนั้น รวมทั้งให้ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการจัดทำรายงานเสนอต่อฝ่ายบริหาร โดยเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดขึ้นทางฝ่ายบริหารสถานศึกษาจะเข้าร่วมเพื่อสังเกตการณ์และดูพฤติกรรมของนักเรียนด้วย”

ครูคุณครูนิตยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

“โรงเรียนเรามีการจัดกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งจะจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรม/โครงการที่แทรกอยู่ในการจัดกิจกรรมของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรม/โครงการที่แทรกอยู่ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือแม้แต่จากการจัดนิทรรศการของโรงเรียน และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ซึ่งทุก ๆ กิจกรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากระหว่างครูอาจารย์ และนักเรียนที่ช่วยกันจัดกิจกรรมดีๆขึ้นมา”

ครูบุญเรือน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัด

โรงเรียนบดินทรเดชา(สิงห์ สิงหเสนี) 4 มีการจัดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อศึกษานิยามความหมาย รวมทั้งจัดทำพฤติกรรมบ่งชี้ให้สอดคล้องกับแนวทางตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยโรงเรียน บดินทรเดชา(สิงห์ สิงหเสนี) 4 มีการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนเพิ่มขึ้นมาอีกห้าคุณลักษณะ จากเดิมที่หลักสูตรแกนกลางไว้แปดคุณลักษณะ ได้แก่ เป็นเลิศทางวิชาการ, สื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา, ล้ำหน้าทางความคิด, ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ซึ่งมีการให้นิยาม พร้อมทั้งการอธิบายพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณลักษณะ รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนนอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น

รายวิชาศาสนาเพื่อชีวิต 2		รหัสวิชา ศ 31105		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา					
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	4	3	2	1	
1.ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	ทุกคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง	มีหน้าที่แต่ไม่รับผิดชอบ 1 คน	มีหน้าที่แต่ไม่รับผิดชอบ 2 คน	มีหน้าที่แต่ไม่รับผิดชอบ 2 คน	
2.การมีส่วนร่วม	ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	ขาดความร่วมมือในกลุ่ม 1 คน	ขาดความร่วมมือในกลุ่ม 3 คน	ขาดความร่วมมือในกลุ่ม 3 คน	
3.การรับฟังความคิดเห็น	ทุกคนรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม	ร้อยละ 80 ของกลุ่มรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม	ร้อยละ 60 ของกลุ่มรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม	ร้อยละ 40 ของกลุ่มรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม	
คุณลักษณะอันพึงประสงค์	1.ตั้งใจเรียน 2.ศึกษาค้นคว้า 3.ตั้งใจทำงานให้สำเร็จ 4.ส่งงานตรงเวลา	มีพฤติกรรม 3 ข้อ จาก 4 ข้อ	มีพฤติกรรม 2 ข้อ จาก 4 ข้อ	มีพฤติกรรม 1 ข้อ จาก 4 ข้อ	

ภาพ 4.5 เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่แทรกไว้ในแต่ละรายวิชา

โดยหลังจากที่มีการศึกษานิยามตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ จะมีการประชุมเพื่อแจ้งให้ครูที่มีส่วนร่วมในการประเมินทราบและดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยให้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการคุณลักษณะแต่ละคุณลักษณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กำหนดและคุณลักษณะที่สถานศึกษาเพิ่มขึ้น ซึ่งหลังจากครูที่มีส่วนร่วมในการประเมินทำการประเมินเรียบร้อยแล้วจะต้องนำผลการประเมินส่งให้กับฝ่ายทะเบียนวัดผล เพื่อรายงานผลคะแนนให้นักเรียนทราบ

“มีการประเมินคล้ายกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด คือ มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษานิยามตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ และชี้แจงให้ครูที่มีส่วนร่วมในการประเมินทราบและดำเนินการประเมิน เมื่อเสร็จสิ้นจะส่งผลการประเมินให้ฝ่ายวัดผลของโรงเรียนเพื่อแจ้งให้นักเรียนทราบ ”

คุณครูรัชชธิญา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

“ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจะมีการบูรณาการเข้ากับรายวิชาที่สอน ซึ่งนอกจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดแล้วยังต้องประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานศึกษามีการเพิ่มเติมอีกด้วย ซึ่งมีทำคุณลักษณะเพิ่มเติม ได้แก่ เป็นเลิศทางวิชาการ, สื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา, ล้ำหน้าทางความคิด, ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก”

คุณครูสุภาพร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

เครื่องมือวัด/วิธีการวัด

ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูส่วนใหญ่จะมีการประเมินควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาของตนเอง โดยครูบางท่านจะมีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินเป็นของตนเองโดยให้สอดคล้องตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ซึ่งแต่ละคุณลักษณะจะถูกบูรณาการเข้ากับรายวิชาที่สอน และมีการทำการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนตามสภาพความเป็นจริงในระหว่างการจัดการเรียนการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกมาระหว่างการเรียนหรือการเข้าร่วมกิจกรรม สำหรับเครื่องมือส่วนใหญ่ที่ครูใช้ในการประเมิน คือ สมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) ซึ่งมีการบันทึกคะแนนระหว่างการเรียนการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ ตามรายชื่อของนักเรียนโดยมีการทวไว้ในใบรายชื่อของนักเรียน และตอนปลายภาคเรียนจะมีการสรุปรวมลงในสมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) และส่งให้ฝ่ายทะเบียนวัดผลบันทึกลงในโปรแกรม Bookmark เพื่อรายงานผลคะแนนให้นักเรียนทราบ นอกจากนี้ยังมีผลงานของนักเรียนในรูปแบบหนังสือบันทึกความดีของแต่ละคนที่เป็นส่วนหนึ่งในโครงการส่งเสริมการเรียนรู้กิจกรรมความดีที่บันทึกอีกด้วย

ภาพ 4.6 เครื่องมือที่เกี่ยวข้องในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

“จะทำการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาของตนเอง รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เนื่องจากจะสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติหรือร่วมทำกิจกรรม และทดคะแนนลงในใบรายชื่อนักเรียน เพื่อสรุปผลรวมลงในสมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) และส่งต่อให้ฝ่ายวัดผล”

คุณครูครองธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

“ประเมินตามสภาพจริง จากการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตและตรวจผลงานของนักเรียนที่ได้รับมอบหมาย โดยเฉพาะหนังสือบันทึกความดีที่จะให้นักเรียนประเมินตนเองว่าได้ทำความดีอะไรลงไปบ้างในแต่ละวัน”

ครูบุญเรือน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

“จะมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นของตัวเองแต่ให้สอดคล้องตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษากำหนด และทำการประเมินโดยบูรณาการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน”

ครูจุฑามาศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ด้านปัญหา/อุปสรรคของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์บางคุณลักษณะวัดยาก เช่น รักความเป็นไทย เป็นต้น นอกจากนี้ครูยังมี ปัญหา/อุปสรรคโดยเฉพาะเมื่อครูมีภาระงานทำให้ไม่สะดวกในการประเมินหรือดูภาพรวมรวมของ นักเรียน อีกทั้งจำนวนนักเรียนที่ต้องรับผิดชอบในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีจำนวน มากส่งผลให้บางครั้งครูจะนึกหน้านักเรียนและจำพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงไว้ภายในห้องเรียนหรือ การร่วมกิจกรรม/โครงการเพื่อบันทึกคะแนน

“ภาระงานที่ทำอยู่ทุกวันเยอะมากทั้งงานสอน งานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ บางทีก็ไม่ได้ ประเมินอย่างละเอียดดูภาพรวม เพราะงานเยอะ จำนวนเด็กก็เยอะ ทำให้เสียเวลา”

คุณครูสุภาพร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

“บางคุณลักษณะที่กระทรวงกำหนดมาวัดยาก อย่างเช่น รักความเป็นไทย จะรู้ได้อย่างไรว่า เด็กรักความเป็นไทยจริงๆ ประกอบกับบางทีเวลาประเมินก็นั่งนึกหน้านักเรียนว่าตอนที่อยู่ในห้องมี พฤติกรรมอย่างไร ถ้าคนที่ช่วยเหลืองานดี มีส่วนร่วมในห้องเรียนเยอะก็จะจำได้ดี โดยดูภาพรวมๆ ให้ สอดคล้องกับแปดคุณลักษณะ”

ครูคุณครุณิตยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

4.1.3 โรงเรียนศึกษานารี

สภาพทั่วไป

โรงเรียนศึกษานารี ตั้งอยู่บนถนนประชาธิปไตย เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในด้าน การคมนาคมสะดวกเนื่องจากอยู่ติดถนนใหญ่มีรถประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ผ่านหลายสาย ประกอบกับมีป้ายรถเมล์อยู่ด้านข้างประตูโรงเรียน พื้นที่ของโรงเรียนมี จำกัดประมาณ 6 ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่โดยรอบโรงเรียนเป็นย่านธุรกิจ วัดและชุมชนแออัด ซึ่ง ผู้ปกครองของผู้เรียนมีหลากหลายทั้งรับจ้าง เจ้าของกิจการในภาคธุรกิจหรือแม้แต่รับราชการ เป็น เหตุให้พื้นฐานครอบครัวของนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และ พฤติกรรม ซึ่งในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนในพื้นที่จำกัดโรงเรียนจึงมีการเน้นหลักคุณธรรมจริยธรรม มาเป็นหลักในการปฏิบัติโดยมุ่งหวังให้ทุกคนมีจิตสำนึกของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ในด้าน สภาพของครูของโรงเรียนศึกษานารีส่วนใหญ่จะมีการทำงานแบบมีส่วนร่วม ระดมความคิด พัฒนา งานอยู่ตลอด โดยเฉพาะการตระหนักดีว่า “ครู” เป็นบุคคลที่สำคัญที่จะทำให้ลูกศิษย์ได้พัฒนาตนเต็ม ตามศักยภาพ อีกทั้งครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี จะเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ตนอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มีการจัดการเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีในวิถีชีวิตจริงเนื่องจากการ บริหารงานของโรงเรียนจะใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงทำให้มีการผลิตบุคลากรที่มี

ชื่อเสียงสู่สังคมได้อย่างมากมาย อีกทั้งคำชมเชยที่ได้รับจากศิษย์รุ่นก่อน ๆ การสร้างชื่อเสียงจนประสบความสำเร็จของศิษย์จึงกลายเป็นเครื่องการันตีและเป็นอีกหนึ่งเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยมส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน ซึ่งโรงเรียนศึกษานารีมีครูจำนวน 128 ท่าน มีนักเรียนจำนวน 3,431 คน โดยมีอัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียน 1:26 ในด้านสภาพนักเรียน โดยพื้นฐานนักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ดีมีสัมมาคารวะ นอบน้อม โดยส่วนหนึ่งเป็นเพราะโรงเรียนศึกษานารีเป็นโรงเรียนที่มีแต่ผู้หญิงนักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ พร้อมนำไปปฏิบัติประกอบกับพื้นฐานทางครอบครัวที่มีลักษณะนิสัยที่ดีอยู่เป็นทุนเดิม นอกจากนี้โรงเรียนยังให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม กิริยามารยาท ที่มีการปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นคนดี เพราะการจะเป็นคนที่มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์จะต้องมีทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปกับ ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน ได้แก่ “เทิดคุณธรรม นำวิชาการ รักสถานศึกษา จรรยาเป็นเลิศ” หรือ วิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ว่า “จัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานสากล เปี่ยมล้นคุณธรรม ล้ำเลิศวิชาการ สืบสานวัฒนธรรมไทย ใส่ใจสถาบัน สร้างสรรค์สังคมไทยและสังคมโลก” โดยโรงเรียนศึกษานารีมีการจัดกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมในด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนและให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี ซึ่งในระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ครูอาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่จะดำเนินการประเมินไปด้วยควบคู่ไป ด้วยการประเมินในภายในห้องเรียน

“นักเรียนแต่ละคนมีสภาพทางครอบครัวที่แตกต่างกัน แต่พื้นฐานลักษณะนิสัยส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีความประพฤติดีเป็นทุนเดิมประกอบกับโรงเรียนได้ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิริยามารยาท ทำให้ศิษย์เก่า ๆ รุ่นที่จบออกไปก็ได้รับคำชมเชย ประสบความสำเร็จมีการสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียนจึงกลายเป็นเครื่องการันตี และเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยมส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน”

คุณครูเครือวัลย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

“การจะเป็นนักเรียนที่สมบูรณ์จะเก่งด้านวิชาการอย่างเดียวไม่พอ จะต้องประกอบด้วยด้านคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กันไป จึงจะเป็นเยาวชนที่สมบูรณ์และเป็นที่ต้องการของสังคม”

คุณครูโสภณ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

โรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม

โรงเรียนศึกษานารีเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ในปีพุทธศักราช 2556

ภาพ 4.7 รางวัลชนะเลิศการประกวดโรงเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ประจำปี 2556

โดยโรงเรียนมีหลักการปฏิบัติตนของผู้บริหารและครูว่า “สอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น” โดยเฉพาะ ผู้เป็นครูจะต้องเป็นทั้งผู้จัดการเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อมีเป้าหมายร่วมกันว่า “จะสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้คู่ความคิดและมีจิตยึดมั่นในคุณธรรม” โดยประกอบกับหลักธรรมอริยบท 4 ซึ่งเป็นคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ อีกทั้งยังมีนโยบายอย่างชัดเจนในการส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนโดยสอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียนที่ว่า “เทิดคุณธรรม นำวิชาการ รักสถานศึกษา จรรยาเป็นเลิศ” และวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ว่า “จัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานสากล เปี่ยมล้นคุณธรรม ล้ำเลิศวิชาการ สืบสานวัฒนธรรมไทย ใส่ใจสถาบัน สร้างสรรค์สังคมไทยและสังคมโลก” อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรม/โครงการที่น่าสนใจและให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามจาก สมศ. ในด้านคุณภาพผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังอยู่ในระดับดีมาก (อ้างอิงแบบรายงานข้อมูลสถานศึกษา ประจำปี 2555) อีกด้วย ซึ่งสิ่งสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้โรงเรียนประสบความสำเร็จคือการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งความร่วมมือจากครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่าและองค์กรภายนอกที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการเข้าค่ายธรรมะ กิจกรรมเติมธรรมนำสุข สมุดบันบันที่กความดี ฯลฯ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของนักเรียนถือเป็นกำลังสำคัญที่ทำให้ กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ประสบความสำเร็จเนื่องจากนักเรียนมีจิตสาธารณะและช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ ซึ่งกิจกรรม/โครงการที่โรงเรียนได้จัดขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในด้านคุณธรรม จริยธรรม

“เหตุผลอย่างหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนเราประสบความสำเร็จนั้นเป็นเพราะการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งความร่วมมือจากครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า และองค์กรภายนอกที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะกิจกรรม/

โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จัดขึ้น เช่น กิจกรรมเติมธรรมนำสุข การเข้าค่ายธรรมะ สมุดบันทึกความดี”

คุณครูยงยุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

“การร่วมมือร่วมใจของนักเรียนเป็นกำลังสำคัญที่ทำให้กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ประสบความสำเร็จเนื่องจากนักเรียนมีจิตสาธารณะและช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ เพราะด้วยพื้นฐานลักษณะนิสัยของนักเรียนจะเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ มีความเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม บางครั้งครูหลาย ๆ ท่านไม่ต้องพูดหรือสั่งอะไรมาก นักเรียนก็จะเข้ามาช่วยงานเสมอ”

คุณครูนนท์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัด

โรงเรียนศึกษานารีมีการจัดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งทางฝ่ายวิชาการจะเป็นฝ่ายรับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยจะมีการศึกษา/ทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะแต่ละคุณลักษณะ นิยาม ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนน ตัวอย่างเช่น

ตัวชี้วัดที่ ๔.๑ ตั้งใจ เพียรพยายาม ในการเรียนและเข้าร่วม กิจกรรม				
พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (๐)	ผ่าน (๑)	ดี (๒)	ดีเยี่ยม (๓)
๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน	ไม่ตั้งใจเรียน	เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ ในการเรียน มีส่วน ร่วมในการเรียนรู้ และเข้าร่วมกิจกรรม	เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน เอาใจ ใส่ และมีความ เพียรพยายามใน การเรียนรู้ มีส่วน ร่วมในการเรียนรู้ และเข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้ ต่างๆ บ่อยครั้ง	เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน เอาใจ ใส่ และมีความ เพียรพยายามใน การเรียนรู้ มี ส่วนร่วมในการ เรียนรู้และเข้า ร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ต่างๆ ทั้ง ภายในและ ภายนอกโรงเรียน เป็นประจำ
๔.๑.๒ เอาใจใส่และมี ความเพียร พยายามในการ เรียนรู้				
๔.๑.๓ เข้าร่วม กิจกรรม การเรียนรู้ต่างๆ				

ภาพ 4.8 เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “ไม่เรียนรู้”

ซึ่งโรงเรียนมีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ทั้ง 8 คุณลักษณะ ประกอบไปด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ หลังจากที่มีการร่วมกันศึกษาและทำความเข้าใจคุณลักษณะดังกล่าวแล้วจะมีการประชุมชี้แจงให้ครูที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทราบเพื่อดำเนินการประเมินผู้เรียน ซึ่งภายหลังจากที่ประเมินผู้เรียนเรียบร้อยแล้วจะมีการส่งผลการประเมินให้กับฝ่ายทะเบียนวัดผลของสถานศึกษาเพื่อรายงานผลคะแนนให้นักเรียนทราบ

“การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนด ตั้งแต่มีคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งทางฝ่ายวิชาการจะเป็นฝ่ายที่รับผิดชอบ มีการศึกษานิยาม ตัวชี้วัด เกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งครูที่ทำการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนหลังประเมินเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะส่งคะแนนให้ทางฝ่ายวัดผล ส่วนใหญ่แล้วนักเรียนโรงเรียนเราไม่ค่อยมีใครไม่ผ่านการประเมินในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์”

คุณครูโสภณ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

“มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 8 คุณลักษณะ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ โดยบางคุณลักษณะจะแทรกไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อบูรณาการไปกับการเรียนการสอน”

คุณครูศิริวรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม

เครื่องมือ/วิธีการวัด

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูส่วนใหญ่จะมีการแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อบูรณาการไปกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาที่สอนกับคุณลักษณะนั้น ๆ และมีการประเมินคุณลักษณะดังกล่าวระหว่างการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา โดยวิธีที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนจากครูผู้สอน ซึ่งจะประเมินตามสภาพความเป็นจริงที่นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมออกมา หรือการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษาที่กำหนด เนื่องจากง่ายต่อการประเมินและไม่เสียเวลานานนัก นอกจากนั้นครูบางส่วนยังประเมินจากผลงานของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดในลักษณะเขียนตอบ (อัตนัย) เพื่อดูความคิดของนักเรียน การทดสอบ การวัดจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงภายในโรงเรียนอีกด้วย สำหรับเครื่องมือที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในการประเมินจะเป็นใบรายชื่อนักเรียนเพื่อบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละคาบ เช่น การเข้าห้องเรียน ความตั้งใจในการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีเครื่องมือในลักษณะของใบกิจกรรม/ใบงานที่จะให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยในรูปของบทความ สถานการณ์ และยังมีสมุดบันทึกความดีของนักเรียนอีกด้วย หลังจากนั้น

ครูผู้สอนจะทำการบันทึกคะแนนทั้งจากการสังเกตและผลงานของนักเรียนในช่วงปลายภาคเรียนเพื่อสรุปข้อมูลดังกล่าวจะส่งให้ฝ่ายทะเบียนวัดผลของสถานศึกษาในการบันทึกลงโปรแกรม Bookmark เพื่อรายงานผลคะแนนให้นักเรียนทราบผลคะแนนตนเอง

“วิธีการประเมินมักจะแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อบูรณาการไปกับการจัดการเรียนการสอน และดูความสอดคล้องของเนื้อหาที่สอนกับคุณลักษณะนั้น ประกอบกับประเมินคุณลักษณะระหว่างการเรียนการสอนในรายวิชาเลย ซึ่งครูจะทำการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในขณะการทำกิจกรรม”

คุณครูยงยุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

“ประเมินจากผลงาน คือ มีการสั่ง/มอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หรือในบางครั้งจะมีการทดสอบ โดยรูปแบบบางครั้งก็จะเป็นบทความ/สถานการณ์ การให้นักเรียนได้บันทึกพฤติกรรมตนเองในแต่ละวันเสมือนกับการประเมินตนเองโดยมีสมุดบันทึกความดีแจกให้”

คุณครูเครือวัลย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

“เครื่องมือที่ใช้ประกอบการประเมินมักจะเป็นใบรายชื่อนักเรียน ที่จะบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละคาบ ซึ่งในช่วงเวลาปลายเทอมจะสามารถสรุปคะแนนนักเรียนแต่ละคนเพื่อส่งให้ฝ่ายวัดผลเพื่อคีย์ลง Bookmark”

คุณครูนนท์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

สำหรับปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นในประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่าจำนวนนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของครูในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีจำนวนมาก เนื่องจากโรงเรียนศึกษานารีเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนมาก ดังนั้นในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในบางครั้งอาจจะประเมินโดยดูพฤติกรรมภาพรวมของนักเรียน อีกทั้งภาระงานครูแต่ละท่านมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมากมายจึงทำให้จัดสรรเวลาในการประเมินไม่เหมาะสมและการประเมินไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริงเพราะมีการลำเอียงสำหรับนักเรียนที่ช่วยเหลืองานครูบ่อยจะทำให้ครูสามารถให้คะแนนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ค่อยได้ช่วยงานครู

“ภาระงานครูแต่ละท่านมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมากมายจึงทำให้จัดสรรเวลาในการประเมินไม่เหมาะสมและการประเมินไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง”

คุณครูเครือวัลย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

“ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในบางครั้งอาจจะประเมินโดยดูพฤติกรรมภาพรวมของนักเรียนเนื่องจากเด็กมีจำนวนมาก ”

คุณครูสุรัชย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

4.1.4 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

สภาพทั่วไป

โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ตั้งอยู่บนถนนถนนเจริญกรุง เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ในด้านการคมนาคมสะดวกเนื่องจากอยู่ใกล้รถไฟฟ้าสถานีสะพานตากสิน รวมทั้งอยู่ติดถนนใหญ่มีรถประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ผ่านหลายสาย พื้นที่บริเวณโดยรอบของโรงเรียนเป็นย่านธุรกิจ วัด ชุมชน รวมทั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ในด้านครูโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย มีการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาและดูแลนักเรียนโดยให้ความสำคัญกับนักเรียนในการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย พัฒนานักเรียนทั้งความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตจริง ซึ่งครูของโรงเรียนเกือบครึ่งที่มีประสบการณ์บนเส้นทางการศึกษาอย่างเชี่ยวชาญ มีจิตวิญญาณของความเป็นครูสูง ทำให้มีการสร้างบุคลากร/ศิษย์ที่มีความสามารถในด้านต่างๆ มีความก้าวหน้าและเจริญในหน้าที่การงาน จึงเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นและส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาที่โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยรวมทั้งคำชมเชยจากภายนอกที่ได้รับฟังจากศิษย์รุ่นก่อน ๆ ตลอดจนการสร้างชื่อเสียงจนประสบความสำเร็จของศิษย์จึงกลายเป็นเครื่องการันตีที่สำคัญ สำหรับในด้านสภาพนักเรียน โดยพื้นฐานนักเรียนส่วนใหญ่มีความประพฤติที่ดีมีสัมมาคารวะ นอบน้อม โดยส่วนหนึ่งเป็นเพราะโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยเป็นโรงเรียนที่มีแต่ผู้หญิง ซึ่งโดยพื้นฐานนักเรียนหญิงจะเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์อยู่เป็นทุนเดิม ประกอบกับพื้นฐานครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่พ่อแม่ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ ติดตามผลการเรียนรวมทั้งความประพฤติของนักเรียนอยู่ตลอด ทำให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยที่ดี เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ นอกจากนี้โรงเรียนยังให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมที่มีการปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นคนดีและนำไปปฏิบัติใช้จริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เป็นเยาวชนที่สมบูรณ์แบบ ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน ที่กล่าวว่า “วิชาจารณสมปนา สาเสฏฐา ผู้รู้ดีและประพฤติดีเป็นผู้เจริญ” หรือคติธรรมของโรงเรียน ที่กล่าวว่า “ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ ประกอบกรรมดี มีวินัย” และ วิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่กล่าวว่า “โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่มาตรฐานสากล พัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นพลโลก บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง รักความเป็นไทย รู้เท่าทันวิทยาการ กอปรความดีงาม สมเกียรติศักดิ์แห่งพระนามสมเด็จพระสุริโยทัย โดยโรงเรียนมีการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมในด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนได้เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ในชีวิตประจำวัน โดยในขณะที่นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนครูอาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนก็จะดำเนินการประเมินควบคู่ไปด้วย

“มีความเชื่อมั่นว่านักเรียนโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยเป็นเด็กที่ดีและมีคุณภาพ เนื่องจากตลอดระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียนจะได้รับการปลูกฝังและตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญในเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม เพราะทางครูอาจารย์ตระหนักดีว่าการอยู่ในสังคมด้วยความรู้เพียงอย่างเดียว จะอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมไม่ได้ ดังนั้นการปฏิบัติตนให้เป็นคนดีควบคู่ไปกับคนเก่งนอกจากจะทำให้ตนเองเป็นเยาวชนที่สมบูรณ์แบบแล้วยังสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

คุณครูวรรณภา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

“พื้นฐานครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่พ่อแม่ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ ติดตามผลการเรียน รวมทั้งความประพฤติของนักเรียนอยู่ตลอด ทำให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยที่ดี เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์”

คุณครูพีรทิพย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม

โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ในปีพุทธศักราช 2555 ซึ่งโรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาในด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ อีกทั้งโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยยังได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาในด้านคุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่กล่าวว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น กตัญญูทักท้วงต่อบุพการีและผู้มีพระคุณ ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและเป็นคนดีของสังคม ซึ่งในการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้นจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้มาตรฐานการศึกษาของผู้เรียนดีขึ้น สอดคล้องกับปรัชญา คติธรรมและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ รวมทั้งการจัดกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน และชุมชนที่น่าสนใจ ประกอบกับให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามจาก สมศ. ในด้านคุณภาพผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังอยู่ในระดับดีเยี่ยม (สรุปผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ปีการศึกษา 2554) ซึ่งสิ่งสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้โรงเรียนประสบความสำเร็จคือผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญถึงในการผลักดันให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านความรู้และคุณธรรม จริยธรรม จึงมีการประเมินติดตามกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการกระตุ้นให้ครูอาจารย์และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ไม่ว่าจะป็น งานคนดีมีคุณธรรมนำความรู้ พุทธมาเมกะ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของผู้เรียน กิจกรรมสำนึกดี CSR งานเด็กดีศรีสุริโยทัย ฯลฯ

ซึ่งการจัดกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนั้น จะจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนได้สัมผัสและเรียนรู้การปฏิบัติตนให้มีลักษณะเป็นคนดี เป็นที่ต้องการของสังคมอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

“ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีการติดตามผลกิจกรรม/โครงการที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน รวมทั้งมีการกระตุ้นให้ครูอาจารย์และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม”

คุณครูสุวรรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

“โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะในด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานที่ 2 ที่มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ ซึ่งมีการผลักดันให้นักเรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติตนไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมงานคนดีมีคุณธรรมนำความรู้พุทธมาเมกะ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของผู้เรียน กิจกรรมสำนึกดี CSR งานเด็กดีศรีสุริโยทัย เป็นต้น”

คุณครูราตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัด

โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยมีการประเมินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อศึกษานิยามความหมาย รวมทั้งจัดทำพฤติกรรมบ่งชี้ให้สอดคล้องกับแนวทางตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนน ตัวอย่างเช่น

ตัวชี้วัดที่ ๖.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน				
พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (๐)	ผ่าน (๑)	ดี (๒)	ดีเยี่ยม (๓)
๖.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การทำงาน	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้
๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ		ให้สำเร็จ มีการปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น	ให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น	มอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นด้วยตนเอง
๖.๑.๓ ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง				

ภาพ 4.9 เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน”

โดยหลังจากที่มีการศึกษานิยามตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้จะมีการแจ้งให้ครูทราบและดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยให้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะแต่ละคุณลักษณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดซึ่งบางครั้งครูที่ทำการประเมินจะมีการออกแบบให้สอดคล้องกับการประเมินในสภาพจริง ซึ่งหลังจากครูทำการประเมินเรียบร้อยแล้วจะต้องนำผลการประเมินส่งให้กับฝ่ายทะเบียนวัดผล เพื่อรายงานผลคะแนนให้นักเรียนทราบต่อไป

“ประเมินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งแปดคุณลักษณะและมีการจัดตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา”

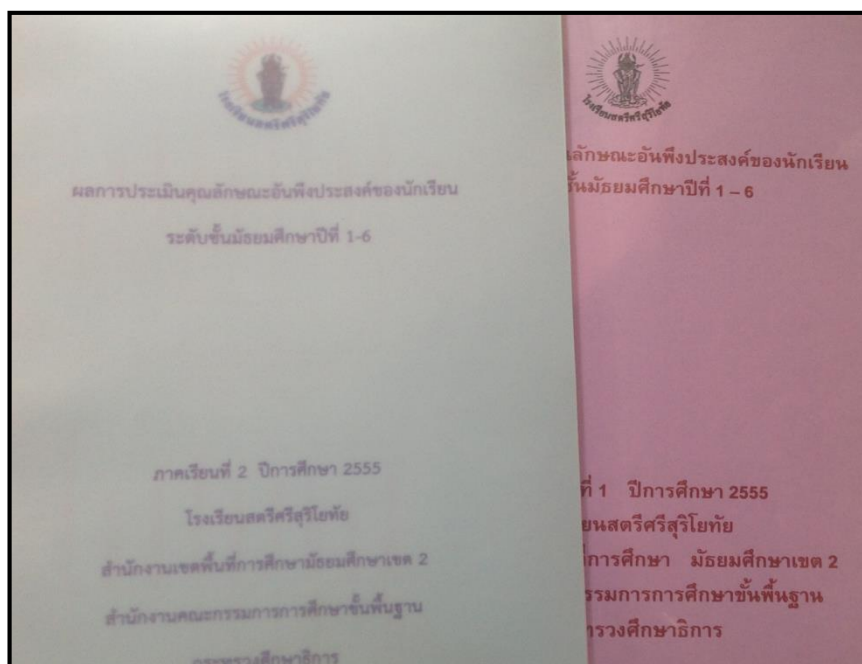
คุณครูอาทิตยา บุคลากรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

“ครูที่ทำการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนหลังประเมินเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะส่งคะแนนให้ทางฝ่ายวัดผล เพื่อแจ้งให้นักเรียนทราบผลการประเมิน”

คุณครูพรรณนภา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

เครื่องมือ/วิธีการวัด

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ส่วนใหญ่ครูแต่ละท่านจะมีการประเมินควบคู่ไปกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาของตนเอง เพราะเป็นวิธีที่ได้ใกล้ชิดและสัมผัสกับนักเรียนในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อใดที่สอดคล้องและสามารถประเมินร่วมกับเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะถูกแทรกไว้กับแผนการจัดการเรียนรู้ในรายคาบนั้น โดยวิธีการที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน คือ การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างเรียนหรือการร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาซึ่งง่ายต่อการประเมินในสภาพจริง นอกจากนี้ครูบางส่วนยังประเมินจากงานที่มอบหมาย เช่น แบบฝึกหัด ใบงาน เป็นต้น สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวัด คือ สมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) ซึ่งมีการบันทึกคะแนนระหว่างการเรียนการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ ตามรายชื่อของนักเรียน ซึ่งมีการบันทึกคะแนน/พฤติกรรมไว้ในใบรายชื่อของนักเรียน โดยช่วงปลายภาคเรียนจะมีการสรุปรวมลงในสมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) และส่งให้ฝ่ายทะเบียนวัดผลบันทึกลงโปรแกรม Bookmark ซึ่งฝ่ายวัดผลจะรวบรวมข้อมูลสรุปเป็นผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ดังตัวอย่างเช่น

ภาพ 4.10 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

“ ประเมินควบคู่ไปกับการจัดการกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาของตนเอง เพราะเป็นวิธีที่ได้ใกล้ชิดและสัมผัสกับนักเรียนได้ง่าย ซึ่งสามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการร่วมกิจกรรม/ การเรียนการสอน ”

คุณครูยุวดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

“ เครื่องมือที่ใช้ คือใบรายชื่อของนักเรียนเพื่อบันทึกพฤติกรรมจากการสังเกต รวมทั้งสมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) ที่จะต้องรวบรวมข้อมูลการประเมินให้กับฝ่ายทะเบียน วัดผล ”

คุณครูสุวรรณี กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

4.1.5 โรงเรียนวัดพุทธบูชา

สภาพทั่วไป

โรงเรียนวัดพุทธบูชา ตั้งอยู่บนถนนพุทธบูชา เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ในด้านการคมนาคมสะดวกเนื่องจากอยู่ติดถนนใหญ่รถประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ผ่านโดยเฉพาะสาย 75 หัวลำโพง – พุทธบูชา สุดสายซึ่งมีสายเดียว นอกจากนั้นยังสามารถใช้บริการแท็กซี่หรือมอเตอร์ไซด์รับจ้างได้ แต่รายจ่ายค่าเดินทางจะมากเพราะโรงเรียน วัดพุทธบูชา อยู่ไกลจากจากกรุงเทพชั้นในหรือติดกับเขตจังหวัดสมุทรสาคร บริเวณถนนพระราม 2 พื้นที่

โดยรอบ/บริเวณใกล้เคียงโรงเรียนเป็นวัดพุทธบูชา ชุมชน รวมทั้งอยู่ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (บางมด) พื้นที่โรงเรียนวัดพุทธบูชาเดิมเป็นส่วนหนึ่งของวัดพุทธบูชา ซึ่งก่อนหน้านั้นในย่านดังกล่าวยังไม่มีสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาประกอบกับขยายตัวมีการเพิ่มของประชากรซึ่งเป็นเยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนมากขึ้นตามลำดับ พ่อแม่ผู้ปกครองของชุมชนในละแวกนั้นจึงได้พยายามส่งเสียบุตรหลานของตนให้ได้รับการศึกษา จนมีการจัดตั้งโรงเรียนวัดพุทธบูชาขึ้นโดยท่านพระครูวินัยสารสุภัทร เจ้าอาวาสวัดพุทธบูชา

ด้านสภาพครูของโรงเรียนวัดพุทธบูชาส่วนใหญ่เป็นคุณครูรุ่นใหม่ที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีความเชื่อมั่นและปฏิบัติหน้าที่ความเป็นครูได้ดี สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนวิธีการสอนได้ตามสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยจะมีครูรุ่นอาวุโสเป็นครูพี่เลี้ยงและมีฝ่ายบริหารที่ดีในการดูแลและประเมินครูอยู่ตลอด ซึ่งคุณครูโรงเรียนวัดพุทธบูชาที่มีจำนวน 80 ท่าน และจำนวนนักเรียน 1,800 คน โดยมีอัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียน ประมาณ 1 : 22 ซึ่งจำนวนครูดังกล่าวสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง สำหรับในด้านสภาพนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ เนื่องจากผู้ปกครองจะประกอบอาชีพรับจ้างค้าขายหรือประกอบธุรกิจอยู่ในบริเวณชุมชนนั้น ๆ โดยในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ แต่ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน คิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งการมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีก็ยังคงอยู่ในระดับดีถึงดีมากอีกด้วย (อ้างจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ประจำปี 2556) ซึ่งเหตุผลที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนมีลักษณะเป็นนักเรียนที่ดีถึงแม้ว่านักเรียนบางคนจะอ่อนในด้านวิชาการไปบ้าง นอกจากปัจจัยด้านตัวนักเรียนเองแล้ว โรงเรียนยังเล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่จะต้องมีการส่งเสริม ปลูกฝัง และให้นักเรียนได้ตระหนักถึงเรื่องนี้ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของโรงเรียน ทั้งด้านปรัชญาของโรงเรียน ที่กล่าวว่า “ในหมู่มนุษย์ ผู้ที่ได้รับการฝึกดีแล้วเป็นผู้ประเสริฐที่สุด” หรือ วิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่กล่าวว่า “สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นคุณภาพและคุณธรรมแก่ผู้เรียน” และอัตลักษณ์ ที่กล่าวถึง “คนดีศรีพุทธบูชา” หมายถึง การปฏิบัติตนด้วยการบริหารจัดการ เจริญปัญญา ยิ้ม ใฝ่ ทั่ว ทักทาย ด้วยวาจาอันไพเราะ โดยโรงเรียนวัดพุทธบูชาเป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการคนดีศรีพุทธบูชา และโครงการพัฒนานิสัยเด็กไทยให้เป็นคนดี มีวินัย ฯลฯ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทุกปีการศึกษา ตลอดจนเป็นการอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียน ซึ่งนักเรียนจำนวนมากประสบความสำเร็จในด้านการเรียน การทำกิจกรรมที่สร้างชื่อให้แก่โรงเรียนเป็นอย่างมาก โรงเรียนจึงกำหนดให้คำว่า "กิจกรรมเด่น เน้นคุณธรรม" เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อสะท้อนผลสำเร็จตามจุดเน้นและจุดเด่นของสถานศึกษา โดยในระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ครูอาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่จะดำเนินการประเมินไปด้วยควบคู่ไปด้วยการประเมินในภายในห้องเรียน

ภาพ 4.11 วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียนวัดพุทธบูชา

“นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ เพราะผู้ปกครองมักจะประกอบอาชีพรับจ้างค้าขายหรือประกอบธุรกิจอยู่ในบริเวณชุมชน ซึ่งแม้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะไม่ค่อยดีนัก แต่นักเรียนของเราส่วนใหญ่ก็เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม พยายามตั้งใจศึกษาเล่าเรียน”

คุณครูขวัญใจ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

“โรงเรียนของเราจัดการกิจกรรมตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทุกปีการศึกษา เพื่อเป็นการอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียน”

คุณครูสิทธิโชค กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

“โรงเรียนเล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่จะต้องมีการส่งเสริม ปลูกฝัง และให้นักเรียนได้ตระหนักถึงการเป็นคนดีควบคู่ไปกับการเรียนทางด้านวิชาการ เพราะในปัจจุบันจะมีแค่ความรู้ทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียวไม่ได้”

คุณครูธฤตภณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัด

โรงเรียนวัดพุทธบูชา มีการจัดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้งแปดคุณลักษณะ ประกอบด้วย ด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ซึ่งมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน เพื่อศึกษานิยามความหมาย การจัดทำพฤติกรรมบ่งชี้รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนน โดยหลังจาก ที่มีการศึกษาดังกล่าวแล้วจะมีการประชุมเพื่อแจ้งให้คณะครูอาจารย์ภายในโรงเรียนได้รับทราบและ ดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งหลังจากที่ทำการประเมินเรียบร้อยแล้ว จะต้องส่งผลการประเมินให้กับฝ่ายทะเบียนวัดผลของสถานศึกษาเพื่อรายงานผลคะแนนให้นักเรียน ทราบว่าการประเมินนั้นผ่านหรือไม่ผ่าน

ภาพ 4.12 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งแปดคุณลักษณะ

“ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้งแปดคุณลักษณะ ตามที่หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่าง พอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ”

คุณครูกมลลักษณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

“ โรงเรียนมีคณะกรรมการเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีการประชุม ครูเพื่อชี้แจงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และในกระบวนการสุดท้ายจะต้องส่ง การประเมินให้กับฝ่ายวัดผล ”

คุณครูภัทรานิษฐ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

เครื่องมือ/วิธีการวัด

ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่เข้าร่วมทั้งในขณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะแทรกอยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวิชา รวมทั้งกิจกรรม/โครงการที่โรงเรียนจัดขึ้นมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวข้อง สำหรับเครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่ครูจะใช้สมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) ซึ่งมีการบันทึกคะแนนระหว่างการเรียนการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการโดยบางท่านจะบันทึกลงในใบรายชื่อนักเรียนแล้วดูพัฒนาการตลอดระยะเวลาแต่ละภาคการเรียนเพื่อสรุปผลส่งให้ฝ่ายวัดผลของโรงเรียนในการบันทึกลงโปรแกรม bookmark ซึ่งนอกจากนั้นเครื่องมือที่ครูใช้ประกอบการสังเกตยังมีใบงาน การทำแบบฝึกหัดในแต่ละรายวิชา รวมถึงสมุดบันทึกความดีที่ให้นักเรียนนำไปบันทึกกิจวัตรในแต่ละวันเพื่อเป็นการประเมินตนเอง

ปพ.5

โรงเรียนวัดพุทธบูชา
 เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
สมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ชั้นมัธยมศึกษา () ตอนต้น () ตอนปลาย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ _____ / ภาคเรียนที่ _____ ปีการศึกษา _____
 รหัสวิชา _____ รายวิชา _____
 เวลาเรียน _____ ชั่วโมง / สัปดาห์ / ภาค จำนวน _____ หน่วยการเรียนรู้
 ครูประจำวิชา _____
 ครูที่ปรึกษา _____

ภาพ 4.13 เครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

“วิธีการประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่เข้าร่วมทั้งในขณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมทั้งให้นักเรียนประเมินตนเองควบคู่โดยมีการเขียนลงในสมุดบันทึกความดีที่นักเรียนแต่ละคนต้องมี และบันทึกกิจวัตรในแต่ละวันที่ทำความดี”

คุณครูสิทธิโชค กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

“เครื่องมือที่ใช้จะเป็นสมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปฟ.5) ร่วมกับใบรายชื่อของนักเรียน ซึ่งจะคอยบันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกมาระหว่างการเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ”

คุณครูภัทรานิษฐ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ซึ่งในระหว่างการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในบางครั้งก็จะมีปัญหา/อุปสรรคเกิดขึ้น ทำให้การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากคุณลักษณะบางตัวไม่สามารถประเมินได้โดยตรง ยากต่อการวัด ส่งผลให้ครูมีการประเมินตามการรับรู้ของตนเอง ซึ่งอาจเกิดความเป็นลำเอียงกับนักเรียน

“คุณลักษณะบางตัวไม่สามารถประเมินได้โดยตรง ยากต่อการวัด เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ครูจะไม่สามารถรู้ได้จริงๆว่าเด็กรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หรือถ้าจะดูจากการเข้าแถว สวดมนต์ เคารพธงชาติตอนเช้า ก็ไม่สามารถตอบได้ทั้งหมดว่าเด็กรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จริง ๆ ทำให้ครูมีการประเมินตามการรับรู้ของตนเอง ว่าถ้าเด็กเข้าแถว เข้าแถวตอนเช้า ก็ได้คะแนน”

คุณครูขวัญใจ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

4.1.6 โรงเรียนวัดประดู่ในทรวงธรรม

สภาพทั่วไป

โรงเรียนวัดประดู่ในทรวงธรรมอยู่ในซอยเพชรเกษม 15 เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ในด้านการคมนาคมสะดวกเนื่องจากซอยเพชรเกษมอยู่ติดถนนใหญ่ มีรถประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ผ่านหลายสาย ซึ่งเมื่อถึงปากซอยดังกล่าวแล้วสามารถนั่งวินมอเตอร์ไซด์หน้าปากซอยเข้าไปถึงหน้าโรงเรียนได้ เนื่องจากระยะทางเข้าประมาณ 600 เมตร โรงเรียนวัดประดู่ในทรวงธรรมมีพื้นที่ประมาณ 6 ไร่กว่า ประกอบด้วยพื้นที่โดยรอบโรงเรียนเป็นวัดและชุมชนแออัดซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนมีหลากหลายอาชีพทั้งรับจ้าง เจ้าของกิจการในภาคธุรกิจหรือแม้แต่รับราชการ เป็นเหตุให้พื้นฐานครอบครัวของนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และพฤติกรรม ซึ่งในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนในพื้นที่จำกัดโรงเรียนจึงมีการเน้นหลักคุณธรรม จริยธรรมมาเป็นหลักในการปฏิบัติโดยมุ่งหวังให้ทุกคนมีจิตสำนึกของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ด้านสภาพครูของโรงเรียนวัดประดู่ในทรวงธรรมมีทั้งครูรุ่นใหม่และครูรุ่นเก่าที่มีประสบการณ์การทำงานในด้านครูและมีความอาวุโสอยู่มาก โดยครูรุ่นเก่าก็จะเป็นเหมือนครูพี่เลี้ยงให้กับครูรุ่นใหม่ในการสอน การทำงานต่างๆภายในโรงเรียน ซึ่งครูแต่ละท่านมีความเชื่อมั่นและปฏิบัติหน้าที่ความเป็นครูได้ดี ดูแล ใส่ใจนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สำหรับในด้านสภาพนักเรียนถึงแม้ว่าพื้นฐานครอบครัวของนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ประกอบกับโรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ที่มีการปลูกฝังและ

ส่งเสริมให้นักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นคนดีที่สามารถควบคู่ไปกับความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่กล่าวว่า “คุณธรรมนำความรู้ มุ่งสู่สากลบนพื้นฐานความเป็นไทย” หรือเอกลักษณ์ของโรงเรียน “โรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม” โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมการประกวดมารยาทไทยเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมและวัฒนธรรมไทยและส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เยาวชนประชาธิปไตย ด้านยาเสพติด ค่ายคุณธรรม จริยธรรม และโครงการพัฒนานิสัยเด็กไทยให้เป็นคนดี มีวินัยของฝ่ายปกครอง ฯลฯ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทุกปีการศึกษา ตลอดจนเป็นการอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ในชีวิตประจำวัน โดยในขณะที่นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนครูอาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนก็จะดำเนินการประเมินควบคู่ไปด้วย และด้วยความพร้อมในด้านปัจจัยต่าง ๆ ทำให้โรงเรียนวัดประดู่ในทรวงธรรมยังมีความมุ่งมั่นที่จะเน้นการพัฒนาในด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างจริงจัง เช่น การจัดอุทยานวิถีพุทธ วิถีไทย การจัดนิทรรศการ กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ เป็นต้น

ภาพ 4.14 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม
เช่น การจัดอุทยานวิถีพุทธวิถีไทย

“ โรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม โดยมีการปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นคนดี โดยมีการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมการประกวดมารยาทไทยเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมและวัฒนธรรมไทยและส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เยาวชนประชาธิปไตย ด้านยาเสพติด ค่ายคุณธรรม จริยธรรม และโครงการพัฒนานิสัยเด็กไทยให้เป็นคนดี มีวินัยของฝ่ายปกครอง ”

คุณครูสุวิมล กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

“พื้นฐานครอบครัวของนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และ พฤติกรรม การอยู่ร่วมกันของนักเรียนจึงมีการเน้นหลักคุณธรรม จริยธรรมมาเป็นหลักในการปฏิบัติ โดยมุ่งหวังให้ทุกคนมีจิตสำนึกของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข”

คุณครูปรีชาภรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัด

โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรมมีการจัดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อศึกษา/ทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะแต่ละคุณลักษณะ นิยาม ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนน โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมีจำนวน 8 คุณลักษณะ ประกอบไปด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ หลังจากที่มีการร่วมกันศึกษาและทำความเข้าใจคุณลักษณะดังกล่าวแล้วจะมีการประชุมชี้แจงให้ครูที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทราบเพื่อดำเนินการประเมินผู้เรียน จากนั้นนำผลการประเมินส่งให้กับฝ่ายทะเบียนวัดผล เพื่อรายงานผลคะแนนให้นักเรียนทราบ

“ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด”

คุณครูชติญา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

“ประเมินทั้งแปดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พร้อมทั้งสรุปรายงานผลคะแนนส่งให้ฝ่ายทะเบียนวัดผลทราบ”

คุณครูวาทสิทธิ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

เครื่องมือวัด/วิธีการวัด

ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูส่วนใหญ่จะมีการประเมินควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาของตนเองที่แทรกอยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูบางท่านจะมีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินเป็นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา กำหนด โดยวิธีที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนจากครูผู้สอนในระหว่างการเรียนการสอนหรือการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษาที่กำหนด สำหรับเครื่องมือส่วนใหญ่ครูจะใช้สมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) ที่โรงเรียนแจกให้ในการบันทึกคะแนนของผู้เรียนทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน

และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นอกจากนั้นยังมีงานในส่วนต่าง ๆ ที่ครูมอบหมาย เช่น แบบฝึกหัด ใบงานหรือแม้แต่สมุดบันทึกความดี

โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ / ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา
 รหัสวิชา ชื่อวิชา
 เวลาเรียน ชั่วโมง / สัปดาห์ หน่วยกิต
 ครูผู้สอน
 ครูที่ปรึกษา 1.
 2.

ภาพ 4.15 เครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

สำหรับในด้านปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นในประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า จากจำนวนนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของครูในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีจำนวนมาก ทำให้การประเมินในบางครั้งไม่เป็นไปตามความเป็นจริง

“นักเรียนมีจำนวนมากทำให้การประเมินในบางครั้งไม่เป็นไปตามความเป็นจริง”

คุณครูปรีชาภรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

การสังเคราะห์สถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) เพื่อวิเคราะห์การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่ขั้นของการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด การจัดทำตัวบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมินและการตัดสินผล รวมทั้งเทคนิคหรือวิธีการที่นอกเหนือจากแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมจำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดนวลนรดิศ โรงเรียนบดินเดชา(สิงห์ สิงหเสนี) 4 โรงเรียนศึกษานารี โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย โรงเรียนวัดพุทธบูชาและโรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม โดยจำแนกตามกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ มีรายละเอียดของข้อมูลดังนี้

ผลการสังเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษาดี (Good Practice)

สภาพของสถานศึกษาที่ดี

ในด้านสภาพทั่วไปของสถานศึกษาที่ดีทั้ง 6 สถานศึกษา พบว่า มีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมต่างๆที่ส่งเสริมต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในสถานศึกษาหรือบริเวณรอบๆ สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้ต่อผู้เรียน เช่น การจัดอุทยานวิถีพุทธ วิถีไทย การจัดพื้นที่ในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ชุมชน และวัดใกล้เคียง รวมทั้งมีการจัดกิจกรรม/โครงการเสริมประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เช่น การจัดค่ายต่างๆ กิจกรรมตามแนววิถีพุทธ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประกวดมารยาท กิจกรรมตักบาตรทุกวันพระ เป็นต้น ซึ่งในการจัดทำกิจกรรมนั้นได้รับความร่วมมือทั้งครูนักเรียนเป็นอย่างดี ในบางครั้งนักเรียน (สภานักเรียน) เป็นผู้เสนอต่อครูและฝ่ายบริหารในการจัดกิจกรรมทำให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพทั้งความเป็นผู้นำและการทำงานร่วมกันเพราะพื้นฐานของนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ดีมีการเอาใจใส่ ดูแลจากผู้ปกครอง อีกทั้งพื้นฐานทางด้านศาสนาเป็นตัวช่วยขัดเกลาจิตใจของผู้เรียนในระดับหนึ่ง รู้จักเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้โรงเรียนยังมีการส่งเสริมให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินได้เข้ารับการอบรม/สัมมนาในด้านการวัดและประเมินผลเพื่อนำความรู้ที่ได้มาขยายผลต่อให้เพื่อนครูทราบและสามารถนำไปใช้ในการสอนและการประเมินต่างๆอีกด้วย ซึ่งการที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จะทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและเห็นความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเองและสะดวกต่อการประเมินสำหรับครูในการพัฒนาผู้เรียน

การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

สำหรับการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้ง 6 สถานศึกษา พบว่า มีการจัดตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษาขึ้นทุกสถานศึกษาที่ดีเพื่อให้มีหน่วยงานในสถานศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่สถานศึกษาต้องการ รวมทั้งมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมที่สถานศึกษากำหนด โดยบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการดังกล่าว ดังนี้ 1) มีการแบ่งหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินการโดยครูที่เข้ามามีส่วนร่วมจะต้องมีการเสนอความคิดเห็น ร่วมกันพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ยังไม่ชัดเจนและไม่สามารถดำเนินการประเมินได้ มีการประสานงานเพื่อขยายผลที่ได้ให้เพื่อนครูที่มีส่วนในการประเมินทราบ 2) มีการศึกษานิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน 3) มีการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เพิ่มเติมจากที่หลักสูตรกำหนดสำหรับคุณลักษณะบางข้อที่ทำการประเมินได้ยากหรือครูผู้ประเมินมีการกำหนด

รายละเอียดของคุณลักษณะแต่ละข้อมากขึ้นเพื่อปรับการประเมินให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน เช่น คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ มีการเพิ่ม “การส่งงานที่มอบหมายครบทุกชิ้นตรงตามเวลาที่กำหนด” เป็นต้น 4) ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมของสถานศึกษาและพฤติกรรมบ่งชี้ใหม่ ซึ่งสำหรับ 2 สถานศึกษาที่มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติม ได้แก่ โรงเรียนวัดนวลนรดิศ มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งคุณลักษณะ คือ มีศักยภาพเป็นพลโลก เพื่อให้ให้นักเรียนมีศักยภาพความสามารถ มีคุณภาพและพร้อมที่จะก้าวไปสู่สังคมภายนอกได้อย่างเต็มตัว ในขณะที่โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพิ่มขึ้นมาอีกห้าคุณลักษณะ ได้แก่ เป็นเลิศทางวิชาการ, สื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา, ล้ำหน้าทางความคิด, ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณภาพอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา 5) จัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครูผู้ประเมินและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ซึ่งการจัดตั้งคณะกรรมการดังกล่าวในมุมมองของครูนั้นก็พบว่าทำให้ครูมีหน้าที่รับผิดชอบต่อเพิ่มขึ้นเนื่องจากงานสอนมีมากอยู่แล้ว อีกทั้งงานในส่วนอื่น ๆ มิเข้ามาตลอด ซึ่งบางครั้งเมื่อคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ครูบางท่านไม่สามารถเข้าร่วมฟังได้ นอกจากนี้บางสถานศึกษายังขาดการส่งเสริมการให้ความรู้ทางด้านวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งการจัดอบรม/สัมมนาที่มีไม่มากนักทำให้บางครั้งครูผู้ประเมินไม่เข้าใจหลักการประเมินที่ถูกต้อง

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนในสถานศึกษามีการจัดการประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดรวมทั้งคุณลักษณะเพิ่มเติมสำหรับสถานศึกษาบางแห่ง อีกทั้งควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายและมีการระบุมุมมองร่วมในการประเมินอย่างชัดเจน เช่น ครูประเมิน เพื่อนประเมินหรือนักเรียนมีการประเมินตนเอง และครูดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยมีหลักฐานแสดงการประเมิน และนำผลการประเมินดังกล่าวมาสรุปเพื่อนำไปตัดสินระดับคุณภาพของผู้เรียน และส่งผลดังกล่าวให้กับฝ่ายทะเบียนวัดผลในการแจ้งให้นักเรียนทราบผลการประเมิน

การดำเนินการประเมิน (วิธีการวัด)

การดำเนินการประเมินในส่วนของวิธีการวัด/ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 6 สถานศึกษา พบว่า มีการวางแผนในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดคล้องกับคุณลักษณะที่จะประเมินไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ประเมินเพื่อนำไปประเมินในรายคาบระหว่างการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในแต่ละคาบเรียนจะมีการประเมินคุณลักษณะที่สอดคล้องและเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในรายวิชานั้น ๆ และในระหว่างการจัดการเรียนการสอนครูผู้ประเมินจะต้อง

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนก่อนเนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีลักษณะพฤติกรรมไม่เหมือนกันดังนั้น เพื่อให้ทราบข้อมูลของนักเรียนครูผู้ประเมินควรจะต้องศึกษาลักษณะของผู้เรียนตั้งแต่คาบแรกของการเรียนในรายวิชานั้น และมีการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการร่วมทำกิจกรรมระหว่างการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เช่น การมีส่วนร่วม การตอบคำถาม การทำงาน ฯลฯ เนื่องจากง่ายและสะดวกต่อการประเมินของครูผู้สอนเอง รวมทั้งมีการประเมินจากผลงาน/ชิ้นงาน/ใบงานของนักเรียนที่ครูมอบหมาย เช่น ผลงานจากการทำงานกลุ่ม สมุดบันทึกความคิด แบบฝึกหัดในส่วนของคำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นคิด ความคิดเห็นหรือข้อสอบทั้งในส่วนข้อสอบอัตนัยและข้อสอบวัดสถานการณ์โดยบางครั้งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงภายในโรงเรียน ซึ่งวิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์แม้ครูผู้ประเมินจะมีการจัดระบบของตนเองแล้ว แต่ในสภาพจริงยังมีการเร่งประเมินในช่วงท้ายของภาคการศึกษาทำให้ผลการประเมินในบางครั้งไม่น่าเชื่อถือเนื่องจากการประเมินในภาพรวมอย่างคร่าว ๆ เพราะภาระงานนอกที่เข้ามาอย่างต่อเนื่องทำให้ครูไม่มีเวลาหรือบางครั้งไม่สามารถประเมินนักเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับนักเรียนบางกลุ่มไม่มาโรงเรียนหรือมาแต่ไม่เข้าเรียนส่งผลให้นักเรียนบางคนมีผลประเมินไม่ผ่านต้องกลับมาซ่อมเพื่อแก้ผลการประเมินโดยจะให้ความสนใจเป็นพิเศษแต่ก็เป็นนักเรียนส่วนน้อยที่มีปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้การศึกษาพฤติกรรมผู้เรียนครูผู้ประเมินต้องใช้ความพยายาม ใช้เวลาเนื่องจากจำนวนนักเรียนมีมาก (ครู 1 ท่าน สอน 6 ห้อง ห้องละประมาณ 40 คน) ทำให้ประเมินไม่ทันและไม่เป็นระบบ

การดำเนินการประเมิน (เครื่องมือวัด)

การดำเนินการประเมินในส่วนของเครื่องมือวัด/ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 6 สถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้แบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อนักเรียนเพื่อบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนในแต่ละคาบระหว่างการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ประเมิน เช่น การเข้าห้องเรียน ความตั้งใจในการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การส่งงาน ฯลฯ รวมทั้งใช้แบบฝึกหัด/ใบงาน/ข้อสอบในลักษณะคำถามปลายเปิด (อัตนัย) เพื่อกระตุ้นคิดความคิดเห็นของผู้เรียนที่แสดงออกมาหรือข้อสอบในลักษณะของแบบวัดสถานการณ์ซึ่งบางครั้งเป็นสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน อีกทั้งยังมีสมุดบันทึกความดีที่ผู้เรียนได้ประเมินตนเองในการทำกิจกรรมประจำ ซึ่งครูผู้ประเมินมีการประเมินอย่างต่อเนื่องโดยการบันทึกคะแนนและการตรวจผลงานต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องโดยดูพัฒนาการของผู้เรียนจากการวินิจฉัยพฤติกรรมและชิ้นงานที่ผู้เรียนได้ทำขึ้นในรายคาบและมีการสรุปรวมในช่วงท้ายของภาคการเรียนเพื่อตัดสินระดับคุณภาพ และทำการบันทึกลงในสมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวจะส่งให้ฝ่ายทะเบียนวัดผลของสถานศึกษาในการบันทึกลงโปรแกรม Bookmark เพื่อรายงานผลคะแนนให้นักเรียนทราบผลคะแนนตนเอง ซึ่งในการตรวจชิ้นงานของผู้เรียนนั้นเนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมากทำให้ครูผู้ประเมินจะต้องใช้ระยะเวลาและความอดทนอย่างสูงซึ่งส่งผลให้ครูผู้ประเมินเกิดความเหนื่อยล้า รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ประเมินนั้นส่วนใหญ่จะไม่ได้ใช้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กระทรวงกำหนดเพราะไม่สะดวกและยุ่งยากต่อการนำไปใช้ และในช่วง

การดำเนินการประเมิน (ระยะเวลาในการประเมิน)

การดำเนินการประเมินในส่วนของระยะเวลาในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 6 สถานศึกษา พบว่า มีการประเมินเป็นรายคาบเนื่องจากการสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในแผนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ประเมิน ดังนั้นจึงมีการประเมินควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานั้น ๆ โดยการประเมินจะมีเกณฑ์การประเมินทั้งที่เป็นเกณฑ์การประเมินแบบภาพรวมและเกณฑ์การประเมินแบบแยกประเด็น ซึ่งขึ้นอยู่กับครูผู้ประเมินที่วางแผนการประเมินไว้ประกอบกับสอดแทรกเกณฑ์การประเมินไว้ท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสามารถเป็นแนวทางในการบันทึกคะแนนพฤติกรรมของผู้เรียนในการร่วมวินิจัยและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองและมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ซึ่งในช่วงท้ายของภาคการศึกษาจะมีการสรุปผลการประเมินเพื่อนำไปตัดสินระดับคุณภาพเป็นรายภาคต่อไป โดยครูผู้ประเมินมีภาระหน้าที่ในช่วงท้ายภาคการศึกษาจำนวนมากทั้งออกข้อสอบ ตรวจงานผู้เรียน เร่งทำคะแนนผลสัมฤทธิ์รวมทั้งภาระงานอื่น ๆ ทำให้มีการประเมินคุณภาพรวมอย่างคร่าวๆ และเร่งตัดสินระดับคุณภาพผู้เรียน

ตาราง 4.13 สรุปผลการสังเคราะห์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาที่ดี

แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผลของการจัดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	จุดเด่น	จุดด้อย
สภาพทั่วไปของการประเมินคุณลักษณะอันพึงของผู้เรียน	1. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ส่วนมากเป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด 2. นักเรียนสนุกสนานในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและทำให้มีการเรียนรู้เนื่องจากนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดและการดำเนินการกิจกรรม	1. โรงเรียนจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนและบริเวณรอบๆ โรงเรียนในการส่งเสริมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน รวมทั้งมีการปลูกฝังคุณลักษณะ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน 2. มีการจัดกิจกรรม/โครงการที่เสริมประสบการณ์ในการเรียนรู้และสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าบางสถานศึกษาจะอยู่ห่างไกล แต่ทำให้ครูและนักเรียนมีการทำ	บางสถานศึกษาอยู่ห่างไกลชุมชน ทำให้ไม่ค่อยได้รับความร่วมกับชุมชนใกล้เคียง นอกเหนือจากองค์กรที่โรงเรียนได้ไปเข้าร่วมกิจกรรมไว้

แนวทางการ ประเมิน คุณลักษณะ อันพึง ประสงค์	ผลของการจัดการ ประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	จุดเด่น	จุดด้อย
	นั้นๆ	<p>กิจกรรมร่วมกันมากขึ้น</p> <p>3. สภาพนักเรียนส่วนใหญ่มีหลากหลายศาสนาทั้งศาสนาพุทธศาสนาอิสลาม ซึ่งพื้นฐานนักเรียนจะมีหลักคำสอนของศาสนาเป็นที่พึ่ง จึงทำให้นักเรียนมีลักษณะที่ดีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว รวมทั้งบางสถานศึกษานักเรียนมีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่ดีและเป็นโรงเรียนสตรีล้วนจึงง่ายต่อการประเมิน</p> <p>4. มีการส่งเสริมครูให้เข้ารับการอบรมด้านการวัดและประเมินผล และขยายผลให้เพื่อนครูทราบ</p> <p>5. ผู้อำนวยการโรงเรียนสนใจติดตามการประเมินผลและตรวจสอบการพัฒนานักเรียนจากรายงานที่ครูผู้ประเมินนำเสนออย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นครูผู้ประเมินอย่างเป็นระบบ</p> <p>6. กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องประเมินทุกคุณลักษณะ (โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ/ใหญ่) เนื่องจากมีความพร้อมในด้านทรัพยากรและปัจจัยต่างๆที่เอื้อต่อการประเมิน เช่น งบประมาณความร่วมมือของครูนักเรียน การสนับสนุนการองค์กร สมาคมศิษย์เก่า ชุมชน เป็นต้น</p> <p>7. มีการนำเสนอกิจกรรมนักเรียน (สถานักเรียน) ที่ส่งเสริมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p>	

แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผลของการจัดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	จุดเด่น	จุดด้อย
		<p>ของผู้เรียนเอง</p> <p>8. มีการแจ้งหนังสือเวียนไปตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ทราบถึงรายละเอียดของการเพิ่มเติมคุณลักษณะ/พฤติกรรมบ่งชี้โดยหัวหน้ากลุ่มสาระขยายผลต่อครูผู้ประเมิน</p>	
<p>การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา</p>	<p>1. มีผู้รับผิดชอบในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อให้สามารถตรวจสอบการดำเนินการ ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน</p> <p>2. มีการเพิ่มคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเพิ่มเติมเพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ</p> <p>3. เข้าใจนิยาม</p>	<p>1. แบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบในคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>2. ศึกษานิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ในแต่คุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดรวมทั้งศึกษาแนวทางการประเมิน</p> <p>3. จัดทำพฤติกรรมบ่งชี้เพิ่มเติมของสถานศึกษาสำหรับบางคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด เนื่องจากเป็นคุณลักษณะที่วัดยาก</p> <p>4. ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเพิ่มเติม จากเดิมที่หลักสูตรกำหนด</p> <p>5. กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เพิ่มเติมจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งเกณฑ์การประเมิน</p> <p>6. มีการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินและทำความเข้าใจหลักการที่หลักสูตรกำหนดให้กับครูผู้ประเมินทราบทั้งคุณลักษณะเดิมที่หลักสูตรกำหนดและที่</p>	<p>1. โรงเรียนไม่ค่อยมีการจัดอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับหลักการวัดและประเมินผลให้ครูผู้ประเมิน หรือขาดการส่งเสริมในเรื่องดังกล่าวทำให้บางครั้งครูไม่เข้าใจในหลักการบางเรื่อง</p> <p>2. ภาระงานครูเพิ่มขึ้น บางครั้งกระทบต่อการเข้าฟังรายละเอียดของการประเมิน</p> <p>3. การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ไม่ค่อยมีบทบาทมากนักส่วนใหญ่ฝ่ายที่รับผิดชอบคือทะเบียนวัดผลของสถานศึกษา</p>

แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผลของการจัดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	จุดเด่น	จุดด้อย
	พฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณลักษณะที่กำหนดเนื่องจากมีการร่วมกันศึกษาพิจารณาให้เข้าใจยิ่งขึ้น	สถานศึกษาเพิ่มเติมขึ้น 7. นำผลการประเมินคุณลักษณะในครั้งก่อนมาเป็นหลักในการพิจารณาปรับแก้แนวทางการประเมินหรือปรับให้แนวทางสมบูรณ์ยิ่งขึ้น	
การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	1. มีการประเมินอย่างเป็นระบบ 2. นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีการเรียนรู้พฤติกรรมที่ดีระหว่างทำกิจกรรม	1. มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดครบทั้ง 8 คุณลักษณะและคุณลักษณะเพิ่มเติม 2. มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายและมีการระดมผู้มีส่วนร่วมในการประเมินอย่างชัดเจน 3. ดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยมีหลักฐานแสดงการประเมินจากครูผู้ประเมิน 4. สรุปผลการประเมินและนำไปตัดสินระดับคุณภาพของผู้เรียนเพื่อส่งผลดังกล่าวให้กับฝ่ายทะเบียนวัดผลในการแจ้งให้นักเรียนทราบผลการประเมิน	1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์บางคุณลักษณะเข้าใจยากทำให้ครูผู้ประเมินทำการประเมินอย่างไม่เป็นระบบ 2. ครูต้องเสียสละเวลาและอดทนมากขึ้นต่อการประเมินนักเรียนเนื่องจากจำนวนนักเรียนมีมาก
การดำเนินการประเมิน (วิธีการวัด)	1. มีการประเมินอย่างเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึง	1 มีการวางแผนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยแทรกไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบของครูผู้สอนแต่ละท่าน 2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เนื่องจากแต่ละห้อง	1. วัดตามสภาพจริงซึ่งบางครั้งอาจไม่เป็นไปตามระบบ มีการประเมินนักเรียนภาพรวม แต่ถ้านักเรียนคนใดที่มีลักษณะที่ต้อง

แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผลของการจัดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	จุดเด่น	จุดด้อย
	<p>ประสงค์</p> <p>2. นักเรียนได้ปรับปรุงตนเองและมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติส่งผลให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น</p>	<p>ลักษณะนักเรียนไม่เหมือนกัน เช่น ห้องเด็กเรียนดี ส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานที่ดี</p> <p>3. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างร่วมทำกิจกรรมในคาบเรียน</p> <p>4. ประเมินจากผลงาน/ชิ้นงาน/ใบงานของนักเรียน เช่น ผลงานจากการทำงานกลุ่ม สมุดบันทึกความดี แบบฝึกหัดในส่วนของคำถามปลายเปิดเพื่อดูทัศนคติความคิดเห็น หรือข้อสอบวัดสถานการณ์ ซึ่งบางครั้งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสถานศึกษา</p> <p>5. วัดจากกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยการเข้าร่วม การปฏิบัติ ซึ่งครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีการบันทึกพฤติกรรม ส่งให้ครูประจำชั้น</p> <p>6. ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในรายวิชาของครูผู้ประเมิน</p> <p>7. สรุปพฤติกรรมจากรายคาบเพื่อตัดสินผลในช่วงท้ายของภาคการศึกษา และนำผลการประเมินส่งให้กับฝ่ายทะเบียนวัดผล</p>	<p>ปรับปรุงพฤติกรรมจะให้ความสนใจเป็นพิเศษ</p> <p>2. บางช่วงเวลาครูผู้ประเมินติดภารกิจ/งานอื่น ๆ ทำให้ไม่สามารถประเมินได้สม่ำเสมอ</p> <p>3. นักเรียนบางคนขาดเรียนบ่อยทำให้ไม่สามารถประเมินได้ (ต้องรู้ถึงสาเหตุที่ขาดเนื่องจากตัวนักเรียนอาจจะมีเหตุผล)</p> <p>4. ครูผู้ประเมินต้องสัมผัสกับนักเรียนทุกคนเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนคนนั้นๆ ทำให้ครูต้องใช้ความพยายาม ใช้ระยะเวลา ซึ่งการประเมินบางกิจกรรมไม่สามารถทำได้ ก็เลือกเฉพาะบางกิจกรรมที่สะดวก</p>
<p>การดำเนินการประเมิน (เครื่องมือใน</p>	<p>1. ทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติไว้ในแต่ละคาบและมี</p>	<p>1. ประเมินโดยใช้แบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อนักเรียนในการบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอน</p>	<p>ครูต้องใช้เวลาตรวจชิ้นงานของนักเรียนจำนวนมากจึงต้องใช้เวลาและมีความอดทน</p>

แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผลของการจัดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	จุดเด่น	จุดด้อย
การประเมิน)	<p>หลักฐานการประเมินเพื่อตรวจสอบการทำงานของครูผู้ประเมิน</p> <p>2. นักเรียนมีส่วนในการประเมินตนเอง</p>	<p>2. ประเมินจากการใช้แบบฝึกหัด/ใบงาน/ข้อสอบในลักษณะคำถามปลายเปิดหรือแบบวัดสถานการณ์</p> <p>3. สรุปผลการประเมินเพื่อตัดสินผลลงในสมุดบันทึกผลการพัฒนาผู้เรียน (ปพ.5) และนำเสนอฝ่ายทะเบียนวัดผลของสถานศึกษา</p>	
การดำเนินการประเมิน (ระยะเวลาในการประเมิน)	<p>มีเวลาในการปรับปรุง พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่ต้องการ</p>	<p>1. ประเมินผู้เรียนในช่วงเวลาจัดการเรียนการสอนรายคาบ ทำให้เห็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมา เพื่อวินิจฉัยพฤติกรรมของผู้เรียนที่ควรมีการปรับปรุง/พัฒนา และทำการแก้ไขโดยครูผู้ประเมินสามารถปรับเปลี่ยน ส่งเสริมระหว่างการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการของผู้เรียน</p> <p>2. ติดตามพัฒนาการของผู้เรียน และสรุปผลในช่วงท้ายของภาคการศึกษาเพื่อตัดสินผลการประเมิน</p>	<p>จำนวนนักเรียนที่มาก ประกอบกับในช่วงทำข้อสอบต้องทำข้อสอบประเมินผลสอบ และภาระงานอื่นๆ ทำให้ครูจัดสรรหาเวลาในการประเมินไม่เพียงพอจึงต้องเร่งการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และการสรุปรวมเพื่อตัดสินผล</p>

4.2 ผลการนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นนักวิชาการที่ร่วมจัดทำแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและครูที่เป็นผู้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) มีส่วนในการพิจารณาถึงสาเหตุของสภาพปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมทั้งเสนอ

แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม ซึ่งผลการเข้าร่วมสนทนากลุ่มจำแนกออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) สาเหตุของปัญหาที่พบจากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ 2) แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 สาเหตุของปัญหาที่พบจากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

จากการสนทนากลุ่มเมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหาที่พบจากการศึกษาสภาพการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตั้งแต่ขั้นของการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ การจัดทำตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลาในการประเมิน รูปแบบการประเมินและการตัดสินผล พบว่า สาเหตุของปัญหาส่วนใหญ่มาจากการที่ครูไม่ทราบและไม่ได้ศึกษาแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดอย่างชัดเจน เนื่องจากการผลิตคู่มือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนน้อย รวมทั้งการมอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเผยแพร่ไปยังสถานศึกษาในสังกัดยังไม่ชัดเจน อีกทั้งเมื่อสถานศึกษาได้รับคู่มือดังกล่าวแล้วไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ครูที่มีส่วนสำคัญในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทราบหรือไม่มี การติดตามเพื่อศึกษาในแต่ละตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ วิธีการวัด เครื่องมือ รวมถึงเกณฑ์ในการประเมินอย่างเข้าใจ โดยเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งคือ เป็นการสร้างภาระงานให้ครูเพิ่มขึ้น ประกอบกับครูบางท่านแม้จะมีการศึกษาแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่เมื่อเกิดข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจก็ไม่ได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติม หรือปรึกษาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการวัดและประเมินผลทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน รวมทั้งครูยังคงใช้การวัดแบบเดิมเหมือนกับการวัดจิตพิสัยของผู้เรียน เนื่องจากเป็นวิธีที่สะดวก ง่ายต่อการประเมิน นอกจากนี้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านวัดและประเมินผลกับสถานศึกษาไม่ได้ ร่วมกันในการจัดประชุม/อบรมมากเท่าที่ควรจึงทำให้ครูไม่เห็นถึงความสำคัญของการประเมินในเรื่องดังกล่าว และบางสถานศึกษายังขาดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านวัดและประเมินผลอีกด้วย

“การผลิตเอกสาร ตำราต่าง ๆ รวมทั้งคู่มือที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนน้อย ไม่ทั่วถึงทำให้ไม่ทราบแนวทาง ที่ถูกต้อง”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 (ครู)

“ในการประชาสัมพันธ์ให้ครูที่มีส่วนในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ทราบรายละเอียดมีน้อย และไม่มี การติดตามเพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติอย่างเข้าใจ รวมทั้งเมื่อครูเกิด ข้อข้องใจหรือสงสัยไม่ศึกษาหรือถามผู้รู้ เพราะกลัวจะถูกเพิ่มภาระงานจึงเกิดความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 (ครู)

“บางครั้งแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้บางข้อที่ทางกระทรวงกำหนด เป็นการเพิ่มภาระงานให้ครู ซึ่งพูดตามตรงว่ามีการประเมินตามความสะดวกของครูและไม่เป็นไปตามที่กระทรวงกำหนด ”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 (ครู)

“ขาดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านวัดและประเมินผล ทำให้บางครั้งการประเมินผู้เรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่ครูตั้งขึ้น และบางที่ยังคงเข้าใจวิธีการวัดแบบเดิมที่เหมือนกับการวัดจิตพิสัยของผู้เรียน”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 (ครู)

4.2.2 แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์นิยามและตัวชี้วัด

จากสภาพปัญหา/อุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์นิยามและตัวชี้วัด ส่วนใหญ่พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดมีลักษณะเป็นนามธรรม ยากต่อการวัด นิยามความหมายคุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดไม่ชัดเจน โดยจากผลการสนทนากลุ่มเพื่อนำเสนอแนวทางดังกล่าว พบว่า สถานศึกษาในแต่ละแห่งต้องมีการศึกษา ทำความเข้าใจในเอกสาร ตำราหรือคู่มือที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำขึ้น ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือฝ่ายบริหารที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจะต้องจัดประชุมชี้แจงให้ครูที่ทำการประเมินทุกท่านรับทราบ รวมทั้งชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อีกทั้งในแต่ละสถานศึกษาควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และจัดทำคู่มือระดับสถานศึกษา ในการพิจารณาคุณลักษณะแต่ละตัว พร้อมทั้งปรับแก้พฤติกรรมบ่งชี้ที่ไม่ชัดเจนให้ง่ายขึ้นโดยสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ แต่อยู่ในขอบเขตที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด มีการแตกประเด็นแต่ละพฤติกรรมบ่งชี้ให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยให้ครูภายในสถานศึกษาร่วมกันเขียนแนวทางดังกล่าวหรือแสดงความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือเพื่อความเข้าใจและชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพแวดล้อมหรือความพร้อมในด้านทรัพยากรไม่เหมือนกัน และให้กลุ่มงานวัดและประเมินผลของสถานศึกษานั้น ๆ เป็นผู้ถ่ายทอดวิธีการประเมินให้ชัดเจน นอกจากนี้ควรมีการจัดอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยเชิญผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องการวัดและประเมินผลมาเป็นผู้ให้ความรู้และอธิบายในหลักการที่ครูเข้าใจไม่ถูกต้อง

“ จัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างชัดเจนโดยมีการแบ่งหน้าที่ ที่สำคัญควรจัดทำคู่มือระดับสถานศึกษาพิจารณาคุณลักษณะแต่ละตัว

พร้อมทั้งปรับแก้พฤติกรรมบ่งชี้ที่ไม่ชัดเจนให้ง่ายขึ้นโดยสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและให้ครูที่ทำการประเมินมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือดังกล่าว”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 (นักวิชาการ)

“ต้องมีการศึกษา ทำความเข้าใจในเอกสาร ตำราหรือคู่มือที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำขึ้น เพราะถ้าไม่ศึกษาก็จะไม่เข้าใจจนกลายเป็นปัญหาอีก”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 (นักวิชาการ)

“จัดอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ครูมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น อาจจะเชิญผู้เชี่ยวชาญในด้านวัดและประเมินผลมาเป็นวิทยากรในการบรรยาย”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 (ครูและนักวิชาการ)

“ทำความเข้าใจในแต่ละตัวชี้วัด และปรับพฤติกรรมบ่งชี้ให้สอดคล้องกับการประเมินในสภาพจริงเพื่อที่จะประเมินได้ง่ายและชัดเจนขึ้น”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 (ครู)

วิธีการวัด

จากสภาพปัญหา/อุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์นิยามและตัวชี้วัด ส่วนใหญ่พบว่า ยังคงใช้การวัดแบบเดิมเหมือนกับการวัดจิตพิสัย วิธีการวัด/ประเมินไม่ชัดเจนเป็นรูปธรรม รวมทั้งขาดการกำหนดผู้มีส่วนร่วมในการประเมินที่ชัดเจน ซึ่งจากผลการสนทนากลุ่มเพื่อนำเสนอแนวทางดังกล่าว พบว่า คณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาควรมีการแบ่งแยกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ชัดเจนโดยกำหนดเป็นสองส่วน ส่วนแรกวัด/ประเมินจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการบูรณาการไปกับการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา เนื่องจากในแผนการจัดการเรียนการสอนของครูจะต้องมีการสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ ส่วนที่สองเป็นการวัด/ประเมินจากกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งพิจารณาจากการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรม/โครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นต้น โดยจะต้องมีวิธีการวัด/ประเมินที่หลากหลายและไม่สร้างภาระให้กับครูผู้สอนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ผู้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรมีความหลากหลาย มีการระบุอย่างชัดเจนว่าใครที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อการวัด/ประเมินบ้างโดยเฉพาะครูผู้สอนที่จะเป็นผู้ใกล้ชิดและรู้จักนักเรียนเป็นอย่างดี นอกจากนี้เพื่อนก็มีบทบาทสำคัญในการประเมินเพื่อนด้วยตนเองเนื่องจากจะรู้นิสัยใจคอ พฤติกรรมเวลาที่อยู่ร่วมกัน หรือแม้กระทั่งการประเมินตนเองที่จะสามารถบอกถึงพฤติกรรมตนเองได้ ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรประกอบด้วย ครูประเมิน เพื่อน

ประเมินและประเมินตนเอง โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือบริบทที่เหมาะสม และนำคะแนนมาถ่วงน้ำหนักให้เกิดความยุติธรรม อีกทั้งวิธีการวัด/ประเมินควรมีการวัดมากกว่าหนึ่งครั้ง และทั้งระยะเวลาให้เหมาะสมเพื่อดูพัฒนาการ พฤติกรรม ความคิดและสภาพจิตใจของผู้เรียน

“คณะกรรมการการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาควรมีการแบ่งแยกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยแบ่งเป็นสองส่วน สำหรับส่วนแรกวัด/ประเมินจากกลุ่มสาระการเรียนรู้และส่วนที่สองเป็นการวัด/ประเมินจากกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งวิธีการและผู้ประเมินควรมีความหลากหลาย”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 (นักวิชาการ)

“ผู้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรมีความรู้ในด้านหลักการวัดและประเมินผล รวมทั้งควรมีความหลากหลายเพื่อยุติธรรม โดยเฉพาะคนที่อยู่ใกล้ชิดตัวนักเรียน เช่น ครูผู้สอน เพื่อน รวมถึงตัวนักเรียนเอง”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 (นักวิชาการ)

“ครูแต่ละท่านควรมีวิธีการวัด/ประเมินที่หลากหลายเพื่อสามารถสังเกตพฤติกรรมนักเรียนได้รอบด้าน แต่จะต้องไม่สร้างภาระให้กับครูผู้สอนเพิ่มขึ้น”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 (ครูและนักวิชาการ)

“ในการจัดทำแผนการเรียนการสอนของครูจะมีการบูรณาการการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งควรมีการระบุอย่างชัดเจนว่าจะประเมินคุณลักษณะใดบ้าง”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 (ครู)

เครื่องมือวัด

จากสภาพปัญหา/อุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในด้านเครื่องมือวัด พบว่า ส่วนใหญ่เครื่องมือขาดความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ บางสถานศึกษาไม่มีเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และเครื่องมือที่ใช้ไม่เหมาะสม/ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจากผลการสนทนากลุ่มเพื่อนำเสนอแนวทางดังกล่าว พบว่า ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนควรมีการกำหนดเครื่องมือสำเร็จที่เป็นมาตรฐานในเชิงวิชาการ ซึ่งจัดทำให้น่าเชื่อถือและสามารถใช้ได้ในทุกสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ อีกทั้งในสถานการณ์บางสถานศึกษาอาจจะมีการปรับเปลี่ยนเครื่องมือดังกล่าวไปตามบริบทหรือความเหมาะสมและสะดวกที่จะสามารถนำไปใช้ได้จริง มีลักษณะที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนแต่ต้องสอดคล้องกับเครื่องมือสำเร็จที่มีการกำหนดไว้ และเครื่องมือนั้นจะต้องมีความหลากหลาย และมีวิธีการประเมินได้หลายวิธีเพื่อนำผลมาสรุปเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนภาพรวมว่าส่วนใหญ่มีลักษณะอย่างไร ซึ่งอาจจะ

เป็นการเพิ่มภาระให้ครูมากขึ้นแต่จะให้เห็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมาได้มากขึ้น นอกจากนี้เครื่องมือที่ใช้จะต้องสะดวกในการประมวลผล/แปลผล เพื่อนำผลคะแนนที่ได้ออกมา ไปเทียบกับเกณฑ์รูปรีคที่กำหนด ซึ่งในการใช้เครื่องมือดังกล่าวผู้ที่นำไปใช้ในประเมินจะต้องมีความเข้าใจในเครื่องมือด้วย

“มีการกำหนดเครื่องมือสำเร็จที่เป็นมาตรฐานในเชิงวิชาการและสามารถใช้ได้กับทุกสถานศึกษา ซึ่งในบางสถานการณ์อาจมีการปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของสถานศึกษานั้นๆ ”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 (นักวิชาการ)

“เครื่องมือที่ดีควรมีความหลากหลาย และทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมออกมาให้ได้มากที่สุด รวมทั้งเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนแต่อาจจะเพิ่มภาระให้ครูมากขึ้น”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 (นักวิชาการ)

“เครื่องมือที่ใช้จะต้องสะดวกในการประมวลผล/แปลผลเพื่อนำผลคะแนนที่ได้ออกมาไปเทียบกับเกณฑ์รูปรีคที่กำหนด”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 (ครูและนักวิชาการ)

รูปแบบการตัดสินผล

จากสภาพปัญหา/อุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในด้านรูปแบบการตัดสินผล พบว่า การตัดสินผลการประเมินไม่ตรงกับความเป็นจริงและเกณฑ์รูปรีคที่กำหนดไม่ครอบคลุม ซึ่งจากผลการสนทนากลุ่มเพื่อนำเสนอแนวทางดังกล่าว พบว่า ในการใช้เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่ว่าจะเป็นแบบเกณฑ์การประเมินแบบภาพรวมหรือเกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วนควรมีการตรวจสอบเกณฑ์การประเมินนั้นโดยการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนบางส่วนก่อนแล้วพิจารณาว่าคะแนนที่ครูแต่ละท่านได้ระบุมีความสอดคล้องกันหรือไม่ ประกอบกับนำเกณฑ์การประเมินดังกล่าวไปให้อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิจารณาความถูกต้อง หลังจากนั้นอาจจะมีการปรับแก้แล้วนำไปใช้จริง ซึ่งในแต่ละสถานศึกษาอาจมีการกำหนดเกณฑ์เพิ่มเติมหรือเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาเองโดยให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

“ควรมีการตรวจสอบเกณฑ์การประเมินนั้นโดยการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนบางส่วนก่อนแล้วดูว่าครูแต่ละท่านมีการให้คะแนนที่สอดคล้องกันหรือไม่”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 (นักวิชาการ)

“นำเกณฑ์การประเมินดังกล่าวไปให้อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิจารณาความถูกต้อง”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 (นักวิชาการ)

ตาราง 4.14 สรุปการนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการสนทนากลุ่ม (Focus groups)

กรอบแนวคิด	การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
คุณลักษณะอันพึงประสงค์นิยามและตัวชี้วัด	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาเอกสาร ตำราหรือคู่มือที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำขึ้น - มีการประชุมชี้แจงให้ครูที่ทำการประเมินทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมิน - จัดทำคู่มือระดับสถานศึกษาโดยปรับแก้พฤติกรรมบ่งชี้ที่ไม่ชัดเจนให้ง่ายขึ้นและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา - จัดอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
วิธีการวัด	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งแยกการประเมินเป็นสองส่วน <ol style="list-style-type: none"> 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา - มีวิธีการที่หลากหลายและไม่สร้างภาระให้กับครูผู้สอน - มีการระบุผู้ประเมินอย่างชัดเจน โดยเฉพาะครูประเมิน เพื่อนประเมินและการประเมินตนเอง - มีการวัดมากกว่าหนึ่งครั้ง และทิ้งช่วงระยะเวลาให้เหมาะสม
เครื่องมือวัด	<ul style="list-style-type: none"> - มีการกำหนดเครื่องมือสำเร็จที่เป็นมาตรฐานในเชิงวิชาการ - เครื่องมือมีความหลากหลาย ประเมินได้หลายวิธี - เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนและสอดคล้องกับเครื่องมือสำเร็จที่มีการกำหนด - เครื่องมือที่ใช้จะต้องสะดวกในการประมวลผล/แปลผล - ผู้ประเมินควรมีความรู้ความเข้าใจกับเครื่องมือที่ใช้ประเมิน
รูปแบบการตัดสินผล	<ul style="list-style-type: none"> - มีการตรวจสอบเกณฑ์การประเมินนั้นโดยการนำไปทดลองใช้ - ให้อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิจารณาความถูกต้อง

ผลการสังเคราะห์การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากผลข้อมูลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้งจากเอกสารแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการสำรวจสภาพและปัญหาการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (เชิงปริมาณ) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) ผลการนำเสนอ

แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการสนทนากลุ่ม (Focus group) มีรายละเอียด ดังนี้

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

สถานศึกษาในแต่ละแห่งควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมที่สถานศึกษากำหนดในสถานศึกษาบางแห่ง โดยบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุดดังกล่าว ควรปฏิบัติดังนี้ 1) มีการแบ่งหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินการโดยครูที่เข้ามามีส่วนร่วมจะต้องมีการเสนอความคิดเห็น ร่วมกันพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ยังไม่ชัดเจนและไม่สามารถดำเนินการประเมินได้ มีการประสานงานเพื่อขยายผลที่ได้ให้เพื่อนครูที่มีส่วนในการประเมินทราบ 2) มีการศึกษานิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน 3) จัดทำคู่มือระดับสถานศึกษาโดยการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษาสำหรับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ไม่ชัดเจน และจัดการประเมินได้ยากหรือครูผู้ประเมินมีการกำหนดรายละเอียดของคุณลักษณะแต่ละข้อมากขึ้น เพื่อปรับการประเมินให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน 4) ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมของสถานศึกษาและพฤติกรรมบ่งชี้ใหม่และ 5) จัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครูผู้ประเมินและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ นอกจากนี้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนในสถานศึกษาควรมีการจัดการประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดรวมทั้งคุณลักษณะเพิ่มเติมสำหรับสถานศึกษาบางแห่ง อีกทั้งควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายและมีการระบุมือมีส่วนร่วมในการประเมินอย่างชัดเจน เช่น ครูประเมิน เพื่อนประเมินหรือนักเรียนมีการประเมินตนเอง และครูดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยมีหลักฐานแสดงการประเมิน และนำผลการประเมินดังกล่าวมาสรุปเพื่อนำไปตัดสินระดับคุณภาพของผู้เรียน และส่งผลดังกล่าวให้กับฝ่ายทะเบียนวัดผลในการแจ้งให้นักเรียนทราบผลการประเมิน

การดำเนินการประเมิน (วิธีการวัด)

สถานศึกษาควรมีการแบ่งการประเมินเป็นสองส่วนโดยประเมินจากการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้และประเมินจากการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษา ซึ่งในการประเมินจากการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรมีลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้ 1) วางแผนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ประเมินเพื่อนำไปใช้ในการประเมินรายคาบ 2) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เนื่องจากลักษณะนักเรียนแต่ละห้องและแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน (ศึกษาตั้งแต่คาบแรกของการจัดการเรียนการสอน) 3) ประเมินจาก

การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการทำกิจกรรมในคาบเรียน 4) ประเมินจากผลงาน/ชิ้นงาน/ใบงานของนักเรียน เช่น ผลงานจากการทำงานกลุ่ม สมุดบันทึกความดี แบบฝึกหัดในส่วนของคำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นคิดi ความคิดเห็นหรือข้อสอบวัดสถานการณ์ 5) ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในรายวิชาของครูผู้ประเมิน 6) สรุปรวมผลการประเมินพฤติกรรมรายคาบในช่วงท้ายภาคการศึกษาเพื่อตัดสินผลระดับคุณภาพ นอกจากนี้ยังรวมทั้งการประเมินจากการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษาอีกด้วย

การดำเนินการประเมิน (เครื่องมือวัด)

สถานศึกษาสามารถบูรณาการการใช้แบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อักเรียนในการบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งสามารถใช้แบบฝึกหัด/ใบงาน/ข้อสอบในลักษณะคำถามปลายเปิดหรือแบบวัดสถานการณ์ ซึ่งหลังจากที่มีการประเมินและตรวจสอบผลงานสามารถใช้เป็นหลักฐานในการสรุปผลการประเมินเพื่อตัดสินผลลงในสมุดบันทึกผลการพัฒนาผู้เรียน (ปพ.5) และนำส่งฝ่ายทะเบียนวัดผลของสถานศึกษา

การดำเนินการประเมิน (ระยะเวลาในการประเมิน)

สถานศึกษาควรประเมินผู้เรียนเป็นรายคาบ ซึ่งสามารถติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนในแต่ละคาบ โดยการวินิจฉัยผู้เรียนและนำข้อที่ควรแก้ไขมาปรับปรุงให้ผู้เรียนมีลักษณะตามที่ต้องการมากที่สุด โดยหลังจากที่มีการประเมินแล้วจะมีการสรุปผลรวมการประเมินเพื่อการตัดสินผลระดับคุณภาพเป็นรายภาค

ตาราง 4.15 สรุปผลการนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิด	การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
คุณลักษณะอันพึงประสงค์นิยม ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ (การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์)	1) การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน <ol style="list-style-type: none"> 1.1 แบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบในคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ชัดเจน 1.2 ศึกษาเอกสาร/คู่มือตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำขึ้นเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับนิยาม ตัวชี้วัดพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณลักษณะ ที่หลักสูตรกำหนดรวมทั้งศึกษาและร่วมกำหนดแนวทางการประเมิน 1.3 จัดทำคู่มือระดับสถานศึกษาโดยการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษาสำหรับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ไม่ชัดเจนและจัดการประเมินได้ยาก 1.4 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมของสถานศึกษา

กรอบแนวคิด	การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
	<p>รวมทั้งนิยามและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะใหม่สำหรับสถานศึกษาที่มีความพร้อมสูง</p> <p>1.5 จัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินให้กับครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ รวมทั้งจัดอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>2) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนควรมีการอย่างเป็นระบบ</p> <p>2.1 มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดรวมทั้งคุณลักษณะเพิ่มเติม</p> <p>2.2 จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายและมีการระบุมิตรผู้มีส่วนร่วมในการประเมินอย่างชัดเจน เช่น ครูประเมิน เพื่อนประเมินหรือมีการประเมินตนเอง</p> <p>2.3 ดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยมีหลักฐานแสดงการประเมินจากครูผู้ประเมิน</p> <p>2.4 สรุปผลการประเมินและนำไปตัดสินระดับคุณภาพของผู้เรียนเพื่อส่งผลดังกล่าวให้กับฝ่ายทะเบียนวัดผลในการแจ้งให้นักเรียนทราบผลการประเมิน</p>
<p>การดำเนินการประเมิน (วิธีการวัด)</p>	<p>มีการแบ่งการประเมินเป็นสองส่วนโดยประเมินจากการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้และประเมินจากการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษา</p> <p>1) ประเมินจากการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้</p> <p>1.1 วางแผนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ประเมินเพื่อนำไปใช้ในการประเมินรายคาบ</p> <p>1.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เนื่องจากลักษณะนักเรียนแต่ละห้องและแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน (ศึกษาตั้งแต่คาบแรกของการจัดการเรียนการสอน)</p> <p>1.3 ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการทำกิจกรรมในคาบเรียน</p> <p>1.4 ประเมินจากผลงาน/ชิ้นงาน/ใบงานของนักเรียน เช่น ผลงานจากการทำงานกลุ่ม สมุดบันทึกความดี แบบฝึกหัดในส่วนของคำถามปลายเปิดเพื่อดูทัศนคติ ความคิดเห็นหรือข้อสอบวัดสถานการณ์</p> <p>1.5 ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในรายวิชาของครูผู้ประเมิน</p>

กรอบแนวคิด	การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
	<p>1.6 สรุปรวมผลการประเมินพฤติกรรมรายคาบในช่วงทำภาคการศึกษาเพื่อตัดสินผลระดับคุณภาพ</p> <p>2) ประเมินจากการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษา</p>
<p>การดำเนินการประเมิน (เครื่องมือวัด)</p>	<p>1) แบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อนักเรียนในการบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอน</p> <p>2) แบบฝึกหัด/ใบงาน/ข้อสอบในลักษณะคำถามปลายเปิดหรือแบบวัดสถานการณ์</p> <p>3) สรุปผลการประเมินเพื่อตัดสินผลลงในสมุดบันทึกผลการพัฒนาผู้เรียน (ปพ.5) และนำส่งฝ่ายทะเบียนวัดผลของสถานศึกษา</p>
<p>การดำเนินการประเมิน (ระยะเวลาในการประเมิน)</p>	<p>1) ประเมินผู้เรียนเป็นรายคาบ ซึ่งสามารถติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนในแต่ละคาบ โดยการวินิจฉัยผู้เรียนและนำข้อที่ควรแก้ไขมาปรับปรุงให้ผู้เรียนมีลักษณะตามที่ต้องการมากที่สุด</p> <p>2) สรุปผลรวมการประเมินเพื่อการตัดสินผลระดับคุณภาพเป็นรายภาค</p>

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติ” มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพและปัญหาของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 2) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดี 3) เพื่อนำเสนอแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ระยะที่ 1 สรุปรวสภาพและปัญหาของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนของครูทั่วประเทศโดยแบ่งตามเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) และขนาดโรงเรียน จำนวน 1,240 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 วิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดีจากสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Goodpractice) จำนวน 6 สถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ระยะที่ 3 นำเสนอแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากนักวิชาการที่ร่วมจัดทำแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 ท่านและครูที่เป็นผู้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) โดยสถานศึกษาละ 10 คน โดยการจัดสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ คือ แนวทางการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่องการนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติดี แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 2) ผลการวิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดี และ 3) ผลการนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ครูส่วนใหญ่มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ครบทั้ง 8 คุณลักษณะ บางสถานศึกษา มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมและมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยเมื่อพิจารณาถึงวิธีการวัด/ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกต รองลงมาเป็นการบันทึกกิจกรรม สำหรับเครื่องมือจะใช้แบบสังเกต รองลงมาคือ แบบบันทึกกิจกรรม เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาในการประเมิน ช่วงเวลาที่โรงเรียนส่วนใหญ่ทำการประเมิน คือ รายภาค รองลงมาจะเป็นรายคาบ ซึ่งจะคล้ายกับการตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่พบว่าส่วนใหญ่มีการตัดสินผลเป็นรายภาครองลงมาเป็นรายคาบ ในระดับเกณฑ์การประเมินครูมีการใช้เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน ไม่ผ่าน มากที่สุด รองลงมาคือ 3 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน ซึ่งเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ส่วนใหญ่คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดมีลักษณะเป็นนามธรรม ยากต่อการวัด ในส่วนของวิธีการวัด/ประเมินพบว่า ยังคงใช้การวัดแบบเดิมเหมือนกับการวัดจิตพิสัย รองลงมาคือ วิธีการวัด/ประเมินไม่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สำหรับเครื่องมือวัด พบว่า เครื่องมือขาดความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ รองลงมาคือ ไม่มีเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และรูปแบบการตัดสินผลพบว่า การตัดสินผลการประเมินไม่ตรงกับความเป็นจริง รองลงมาคือ เกณฑ์รูปรีที่กำหนดไม่ครอบคลุม

5.2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาที่ดี

สถานศึกษาที่ดีมีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษาขึ้นเพื่อให้มีหน่วยงานในสถานศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่สถานศึกษาต้องการ รวมทั้งมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมที่สถานศึกษากำหนด โดยบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการดังกล่าว ดังนี้ 1) มีการแบ่งหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินการประเมิน 2) มีการศึกษานิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรม บ่งชี้ในแต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน 3) มีการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เพิ่มเติมจากที่

หลักสูตรกำหนดสำหรับคุณลักษณะบางข้อที่ทำการประเมินได้ยาก 4) ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมของสถานศึกษาและพฤติกรรมบ่งชี้ใหม่ 5) จัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครูผู้ประเมินและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนอย่างเป็นระบบขั้นตอน ในส่วนของวิธีการวัดมีการวางแผนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ประเมินเพื่อนำไปใช้ในการประเมินรายคาบโดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนก่อน เนื่องจากลักษณะนักเรียนแต่ละห้องและแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน และทำการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการทำกิจกรรมในคาบเรียนรวมทั้งประเมินจากผลงาน/ชิ้นงาน/ใบงานของนักเรียนที่ครอบคลุมหมาย สำหรับเครื่องมือวัดมีการใช้แบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อนักเรียนในการบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอนประกอบกับใช้แบบฝึกหัด/ใบงาน/ข้อสอบในลักษณะคำถามปลายเปิดหรือแบบวัดสถานการณ์ และหลังจากการประเมินควรมีการสรุปผลการประเมินเพื่อตัดสินผลลงในสมุดบันทึกผลการพัฒนาผู้เรียน (ปพ.5) และนำเสนอฝ่ายทะเบียนวัดผลของสถานศึกษา นอกจากนี้ระยะเวลาในการประเมินในสถานศึกษาที่ส่วนใหญ่จะมีการประเมินผู้เรียนเป็นรายคาบซึ่งสามารถติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนในแต่ละคาบ โดยการวินิจฉัยผู้เรียนและนำข้อที่ควรแก้ไขมาปรับปรุงให้ผู้เรียนมีลักษณะตามที่ต้องการมากที่สุด อีกทั้งยังมีการสรุปผลรวมการประเมินเพื่อการตัดสินผลระดับคุณภาพเป็นรายภาค

5.3 ผลการนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาในแต่ละแห่งต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีหน้าที่อย่างชัดเจน ดังนี้ 1) แบ่งหน้าที่ครูผู้รับผิดชอบในคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 2) ศึกษา नियาม ตัวชี้วัดพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดรวมทั้งศึกษาแนวทางการประเมิน 3) จัดทำคู่มือระดับสถานศึกษาโดยการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษาสำหรับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ไม่ชัดเจนและจัดการประเมินยากหรือครูผู้ประเมินมีการกำหนดรายละเอียดของคุณลักษณะแต่ละข้อมากขึ้นเพื่อปรับการประเมินให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน 4) ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมของสถานศึกษาและพฤติกรรมบ่งชี้ใหม่และ 5) จัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครูผู้ประเมินและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ นอกจากนี้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนในสถานศึกษาควรมีการจัดการประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระบุผู้มีส่วนร่วมในการประเมินอย่างชัดเจน เช่น ครูประเมิน เพื่อนประเมินและตัวนักเรียนร่วมประเมินตนเอง เป็นต้น ในด้านวิธีการวัด/ประเมินมีการแบ่งการประเมินเป็นสองส่วนโดยประเมินจากการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้และประเมินจากการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษา ซึ่งในการประเมินของกลุ่มสาระการเรียนรู้

ควรมีลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้ 1) วางแผนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดคล้องไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ประเมินเพื่อนำไปใช้ในการประเมินรายคาบ 2) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เนื่องจากลักษณะนักเรียนแต่ละห้องและแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน (ศึกษาตั้งแต่คาบแรกของการจัดการเรียนการสอน) 3) ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการทำกิจกรรมในคาบเรียน 4) ประเมินจากผลงาน/ชิ้นงาน/ ใบงานของนักเรียน เช่น ผลงานจากการทำงานกลุ่ม สมุดบันทึกความดี แบบฝึกหัดในส่วนของคำถามปลายเปิดเพื่อดูทัศนคติ ความคิดเห็นหรือข้อสอบวัดสถานการณ์ 5) ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในรายวิชาของครูผู้ประเมิน 6) สรุปรวมผลการประเมินพฤติกรรมรายคาบในช่วงท้ายภาคการศึกษาเพื่อตัดสินผลระดับคุณภาพ นอกจากนี้ยังรวมทั้งการประเมินจากการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษาสำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสามารถใช้แบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อนักเรียนในการบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอน ประกอบกับแบบฝึกหัด/ใบงาน/ข้อสอบในลักษณะคำถามปลายเปิดหรือแบบวัดสถานการณ์ โดยในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนนั้นควรมีการประเมินผู้เรียนเป็นรายคาบ และในช่วงท้ายภาคการศึกษาคควรมีการสรุปรวมผลการประเมินเป็นรายคาบ

อภิปรายผล

1. การสำรวจสภาพและปัญหาของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

จากการศึกษาสภาพการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ครบทั้ง 8 คุณลักษณะ รวมทั้งบางสถานศึกษามีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติม โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อศึกษานিয়ام ความหมายแต่ละคุณลักษณะ ตัวชี้วัด และการจัดทำตัว/พฤติกรรมบ่งชี้ เกณฑ์การให้คะแนน โดยสอดคล้องกับแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ในด้านวิธีการวัด/ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูใช้วิธีการประเมินจากการสังเกตมากที่สุด รองลงมา คือ การประเมินจากผลงาน/การบันทึกกิจกรรม สำหรับเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูจะใช้แบบสังเกตมากที่สุด รองลงมาคือใบงาน/ใบบันทึกกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในเชิงคุณภาพจากสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) เนื่องจากการสังเกตเป็นวิธีการที่ง่ายและสะดวกต่อประเมิน มักจะสอดคล้องไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ทำให้สามารถบูรณาการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนในด้านระยะเวลาในการประเมิน พบว่า ครูส่วนใหญ่จะประเมินเป็นรายภาค รองลงมาคือ การประเมินเป็นรายคาบ ซึ่งจะแตกต่างการศึกษาในเชิงคุณภาพจากสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) ที่จะเน้นการประเมินรายคาบเพราะในแต่ละคาบที่สอนจะมีการบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนไว้ และสรุปรวมคะแนนในช่วงปลายภาค ซึ่งจากข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่าสอดคล้องสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาควรมีการจัดให้มี

การประเมินเป็นระยะ ๆ เป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายภาคหรือรายปี เพื่อสั่งสมและพัฒนาคุณลักษณะอย่างต่อเนื่องให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน สำหรับการตัดสินผลการประเมิน ครูส่วนใหญ่จะตัดสินผลเป็นรายภาค รองลงมาคือ การตัดสินผลเป็นรายคาบ ซึ่งแตกต่างกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่กล่าวถึงการสรุปประเมินผลเมื่อจบปีสุดท้ายของแต่ละระดับการศึกษา ในด้านเกณฑ์การประเมิน พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้ระดับเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน ไม่ผ่าน และมีการใช้เกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (holistic rubric) โดยสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)

สำหรับปัญหาการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด พบว่า ส่วนใหญ่คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดมีลักษณะเป็นนามธรรม ยากต่อการวัด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในเชิงคุณภาพจากสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) เนื่องจากในสถานการณ์จริงคุณลักษณะบางคุณลักษณะไม่สามารถวัดได้โดยตรง อีกทั้งคุณลักษณะบางตัวยังไม่สามารถนำไปร่วมประเมินได้ในบางรายวิชา เช่น การประเมินรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ แต่ในกระบวนการบันทึกคะแนนลงโปรแกรมเพื่อรายงานผลต่อรายงานคุณลักษณะทุกตัว ในด้านวิธีการวัดพบว่า ยังคงใช้การวัดแบบเดิมคล้ายกับการวัดจิตพิสัย รวมทั้งขาดการกำหนดผู้มีส่วนร่วมในการประเมินที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับนวนละออง หงส์ภูและวารุณี ลัภนโชคดี (2552) ที่กล่าวถึง การประเมินโดยครูผู้สอนคนเดียวมักจะเป็นไปตามการรับรู้ของครู ซึ่งอาจเป็นผลการวัดและประเมินที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง จึงควรให้ผู้เรียนมีการประเมินตนเองด้วย สำหรับเครื่องมือพบว่า ส่วนใหญ่เครื่องมือขาดความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับเบญจลักษณ์ กุลสุตม์ (2555) และภาณุภัทร ลิมจำรูญ (2551) ที่กล่าวว่า ในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดเครื่องมือในการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างชัดเจน เครื่องมือนี้ยังมีคุณภาพไม่เพียงพอ อีกทั้งการสร้างเครื่องมือส่วนใหญ่มุ่งพัฒนาแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์มากกว่าการสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำให้ไม่สามารถวัดพฤติกรรมหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ในสถานศึกษาบางสถานศึกษาที่ยังไม่มีเครื่องมือที่ชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในเชิงคุณภาพจากสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice) ที่ว่า บางครั้งครูไม่เครื่องมือแต่ประเมินโดยดูพฤติกรรมนักเรียนภาพรวมเนื่องจากภาระงานและจำนวนนักเรียนมาก

2. วิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี (Good practice)

จากการศึกษาการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสถานศึกษาที่ดี (Good practice) พบว่า ส่วนใหญ่มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ครบทั้ง 8 คุณลักษณะ ประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะรวมทั้งบางสถานศึกษามีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติม โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยสอดคล้องกับแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ซึ่งมีหน้าที่ ดังนี้ 1) มีการแบ่งหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินการประเมิน 2) มีการศึกษานิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน 3) มีการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เพิ่มเติมจากที่หลักสูตรกำหนดสำหรับคุณลักษณะบางข้อที่ทำการประเมินได้ยาก 4) ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมของสถานศึกษาและพฤติกรรมบ่งชี้ใหม่ 5) จัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครูผู้ประเมินและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

ด้านวิธีการวัดมีการวางแผนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ประเมินเพื่อนำไปใช้ในการประเมินรายคาบโดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนก่อนเนื่องจากลักษณะนักเรียนแต่ละห้องและแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน และทำการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการทำกิจกรรมในคาบเรียนดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวว่า การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนกระทำได้หลายวิธีการเพื่อให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งประเมินจากผลงาน/ชิ้นงาน/ใบงานของนักเรียนที่ครูมอบหมายเพื่อดูการแสดงความคิดของนักเรียน การทดสอบ การวัดจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงภายในโรงเรียน รวมทั้งวัดจากการให้นักเรียนได้บันทึกพฤติกรรมตนเองในแต่ละวันเพื่อเป็นการประเมินตนเองโดยมีสมุดบันทึกความดีแจกให้ซึ่งสอดคล้องกับนวนล่อง หงส์ภูและวารุณี ลัทธิโชคดี (2552) ที่กล่าวถึง การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง

ด้านเครื่องมือวัดมีการใช้แบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อนักเรียนในการบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอนประกอบกับใช้แบบฝึกหัด/ใบงาน/ข้อสอบในลักษณะคำถามปลายเปิดหรือแบบวัดสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับภาณุภัทร ลิ้มจำรูญ (2551) ที่กล่าวว่าเครื่องมือส่วนใหญ่จะมุ่งพัฒนาแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์มากกว่าการสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งยังมีครูบางส่วนที่นำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และหลังจากการประเมินควรมีการสรุปผลการประเมินเพื่อตัดสินผลลงในสมุดบันทึกผลการพัฒนาผู้เรียน (ปพ.5) และนำเสนอฝ่ายทะเบียนวัดผลของสถานศึกษา โดยระยะเวลาในการประเมินมักจะเป็นรายคาบเพื่อติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนในแต่ละคาบและสรุปรวมผลการประเมินเป็นรายภาค

สำหรับรูปแบบการประเมินและการตัดสินผล พบว่าจะประเมินในรูปแบบที่กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้รับผิดชอบพัฒนาและประเมินทุกคุณลักษณะ เนื่องจากสถานศึกษามีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ค่อนข้างสูงและต้องการเน้นในด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่ความเป็นเลิศ อีกทั้งเกณฑ์การประเมินดังกล่าวจะมีทั้งที่เป็นเกณฑ์การประเมินแบบภาพรวม (Holistic Rubric) และเกณฑ์การประเมินแบบแยกประเด็น (Analytic Rubric) โดยบางส่วนจะแทรกไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่กล่าวถึงการสร้างเกณฑ์ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินแบบภาพรวม (Holistic Rubric) และเกณฑ์การประเมินแบบแยกประเด็น (Analytic Rubric)

3. การนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากผลการสนทนากลุ่มเพื่อนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาในแต่ละแห่งควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยต้องมีบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ดังนี้ 1) แบ่งหน้าที่ครูผู้รับผิดชอบในคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 2) ศึกษา นิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดรวมทั้งศึกษาแนวทางการประเมิน 3) จัดทำคู่มือระดับสถานศึกษาโดยการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา สำหรับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ไม่ชัดเจนและจัดการประเมินยากหรือครูผู้ประเมินมีการกำหนดรายละเอียดของคุณลักษณะแต่ละข้อมากขึ้นเพื่อปรับการประเมินให้สอดคล้องกับการจัดการเรียน การสอน แต่อยู่ในขอบเขตที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดโดยสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์(2551) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาสามารถ ปรับตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สภาพปัญหาความต้องการหรือความจำเป็น ของชุมชน 4) ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมของสถานศึกษาและพฤติกรรมบ่งชี้ ใหม่และ 5) จัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้เรียนให้ครูผู้ประเมินและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) นอกจากนี้ในการ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนในสถานศึกษาควรมีการจัดการประเมินผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ ตั้งแต่การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระบุผู้มีส่วนร่วมใน การประเมินอย่างชัดเจนเช่น ครูประเมิน เพื่อนประเมินและตัวนักเรียนร่วมประเมินตนเองเพื่อให้ผล คณะนั้นมีความหลากหลายไม่เกิดความลำเอียงซึ่งสอดคล้องกับนวนลระอง หงส์ภูและวารุณี ลักษณ์โชคดี (2552) ที่กล่าวว่าการประเมินโดยครูผู้สอนคนเดียวอาจเป็นไปตามการรับรู้ของครูจึงควร ให้นักเรียนประเมินตนเองด้วย

วิธีการวัด/ประเมินมีการแบ่งการประเมินเป็นสองส่วนโดยประเมินจากการบูรณาการในกลุ่ม สาระการเรียนรู้และประเมินจากการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษาโดยสอดคล้องกับแนว ทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (2551) ที่ระบุว่าการพัฒนาผู้เรียนจะ สามารถดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการทั้งการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน โครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดย สอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งในการประเมินของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรมีลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้ 1) วางแผนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดย สอดแทรกไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ประเมินเพื่อนำไปใช้ในการประเมินรายคาบ 2) ศึกษา ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เนื่องจากลักษณะนักเรียนแต่ละห้องและแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน (ศึกษา ตั้งแต่คาบแรกของการจัดการเรียนการสอน) 3) ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่าง การทำกิจกรรมในคาบเรียน 4) ประเมินจากผลงาน/ชิ้นงาน/ ใบงานของนักเรียน เช่น ผลงานจากการ

ทำงานกลุ่ม สมุดบันทึกความดี แบบฝึกหัดในส่วนของคำถามปลายเปิดเพื่อดูทัศนคติ ความคิดเห็น หรือข้อสอบวัดสถานการณ์ 5) ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในรายวิชา ของครูผู้ประเมิน 6) สรุปรวมผลการประเมินพฤติกรรมรายคาบในช่วงท้ายภาคการศึกษาเพื่อตัดสิน ผลระดับคุณภาพ นอกจากนี้ยังรวมทั้งการประเมินจากการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษา สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสามารถใช้แบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อนักเรียนในการบันทึก พฤติกรรมผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอน ประกอบกับแบบฝึกหัด/ใบงาน/ข้อสอบในลักษณะ คำถามปลายเปิดหรือแบบวัดสถานการณ์โดยสอดคล้องกับภาณูภัทร ลืมจำรูญ (2551) ที่กล่าวถึงการ ประยุกต์ใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ร่วมกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และในการ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนนั้นควรมีการประเมินผู้เรียนเป็นรายคาบเพื่อติดตาม พัฒนาการของผู้เรียนสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (2551) ที่กล่าวถึงระยะเวลาในการประเมินควรกระทำเป็นระยะๆ เพื่อติดตามความก้าวหน้าของ ผู้เรียนและในช่วงท้ายภาคการศึกษาคควรมีการสรุปรวมผลการประเมินเป็นรายคาบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปให้เกิดประโยชน์

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ไม่ถูกต้อง ทั้งในเรื่องของวิธีการวัด การใช้เครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดหรือสถานศึกษาควรดำเนินการสร้างความเข้าใจ ให้ครูศึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนด

2. จากผลการวิจัยนี้พบว่า ปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้เรียน โดยเฉพาะตัวชี้วัดในแต่ละคุณลักษณะที่เป็นนามธรรม/ยากต่อการวัด เช่น การประเมินรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย ที่นำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้ยาก ดังนั้น กระทรวงศึกษาควรทบทวนและกำหนดตัวบ่งชี้แต่ละคุณลักษณะให้ชัดเจน ย่างต่อการวัด/ประเมินใน สภาพจริงทุก ๆ 5 ปีของการใช้หลักสูตร

ข้อเสนอสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. จากผลงานวิจัยนี้เป็นการสำรวจสภาพการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนั้น งานวิจัยต่อไป สามารถศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เรียน หรือศึกษาเกี่ยวกับการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนของผู้เรียน

2. จากผลการวิจัยนี้ พบว่า ได้รูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีประเด็นที่สำคัญ คือ จัดตั้ง

คณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งต้องมีการกำหนดหน้าตัวอย่างชัดเจน มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบขั้นตอน สำหรับวิธีการวัด/ประเมินมีการแบ่งการประเมินเป็นสองส่วนโดยประเมินจากการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้และประเมินจากการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษา และเครื่องมือประเมินใช้แบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อนักเรียนรวมทั้งใบงาน/ชิ้นงาน/ผลงานที่นักเรียนทำ โดยระยะเวลาในการประเมินจะประเมินเป็นรายคาบเพื่อดูความก้าวหน้าของผู้เรียน ซึ่งงานวิจัยต่อไปควรศึกษาว่ารูปแบบการประเมินดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์มากน้อยเพียงใด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แผนยุทธศาสตร์ ตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D)*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ. ฟ้าเมืองไทย).
- กระทรวงศึกษาธิการ, ส. ส. (2551). *แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับใช้ในโรงเรียนโครงการนำร่อง การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ, ส. ส. (2553). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชญานิน เจริญมาก. (2547). *การแสวงหาข่าวทางการเมือง จิตสำนึกประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้อ่านนิตยสารแนวการเมืองเขตกรุงเทพมหานคร*. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงกมล บางชวด. (2554). *การถ่ายทอดบทเพลงไทยสากลประเภทเพลงปลุกใจเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักชาติ*. (ปริญญาดุขุภักดิ์บัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองพูล ภูสิม. (2554). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กรณีศึกษาโรงเรียนแกด้าวิทยาวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1*. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 5(1), 175-186.
- นวนละออง หงส์ภู และวารุณี ถิ่นโนโชค. (2552). *การพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสี่*. วิทยาสารกำแพงแสน, 7(3), 43-55.
- เบญจลักษณ์ กุลวุฒิ. (2555). *การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*. วารสารวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 17(1).
- ภาณุภัทร ลิ้มจำริญ. (2551). *การพัฒนาชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิช ทองวิโรจน์. (2556). *ร่าง โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่*.
- มัลลิกา มัติโก. (2541). *จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพมหานคร: เจริญตีพิมพ์.
- วริยา จันทร์พิทักษ์. (2555). *การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านขยัน อดทน ร่าเริงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามแนวทางโรงเรียนในเครือชาเลเซียนในประเทศไทย*. (ปริญญา มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- รัชชिरทาน เข้มทอง. (2555). ปัจจัยทางและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสียสละของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วันเพ็ญ เนตรประไพ. (2553). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมารีอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2555). *ความเป็นพลเมืองกับอนาคตประชาธิปไตยไทย*. กรุงเทพมหานคร: ส.เจริญการพิมพ์.
- สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า. (2554). from http://www.kpi.ac.th/kpith/index.php?option=com_content&task=view&id=940&Itemid=177
- สุภัทรา ภูษิตร์ตันาวลี. (2547). ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภภาพรรณ ทองคำ. (2551). การศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มวิภาวดี สังกัดกรุงเทพมหานคร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- อนันต์ งามสะอาด. (2550).
- อภิญา อิงอาจ. (2554). พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 21(1).

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ขอความร่วมมือในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์	ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. อาจารย์ยงยุทธ ทรัพย์เจริญ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 6
4. อาจารย์อารีญา บุญทวีคุณ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนปทุมคงคา
5. อาจารย์วิยะดา คงรวมญาติ	ครูโรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อผู้ทรงวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

1. ดร. ชนาธิป ท้ายแป	นักวิชาการด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
2. ดร. ธัญญา เรืองแก้ว	นักวิชาการด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
3. อาจารย์วาณีพร ตันวิไล	ศึกษานิเทศก์ สพท. กรุงเทพมหานคร เขต 1
4. อาจารย์จิตรา พิณโอภาส	ศึกษานิเทศก์ สพท. กรุงเทพมหานคร เขต 2
5. อาจารย์พรภินันท์ เลาะหนับ	รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนบดินทรเดชาทร (สิงห์ สิงหเสนี) 4
6. อาจารย์สิรินทร์พร วงศ์พิรกุล	ครูฝ่ายทะเบียนวัดผล
โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์
7. อาจารย์ภานุมาต พงษ์เส็ง	ครูโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์

ภาคผนวก ค
เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (ระยะที่ 1)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

**แบบสอบถามการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 การสำรวจกระบวนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
ตอนที่ 3 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประเมิน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องตามสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

***** ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามถือเป็นความลับ *****

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. ชื่อโรงเรียน..... สพม.เขตที่.....
2. เพศ

☐ 1) ชาย	☐ 2) หญิง
---------------------------------	----------------------------------
3. อายุ

☐ 1) น้อยกว่า 30 ปี	☐ 2) 31 – 35 ปี	☐ 3) 36 – 40 ปี
☐ 4) 41 – 45 ปี	☐ 5) 46 – 50 ปี	☐ 6) มากกว่า 50 ปี
4. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ 2) ปริญญาตรี	☐ 3) ปริญญาโท
☐ 4) ปริญญาเอก		
5. ประสบการณ์ในการทำงาน

☐ 1) น้อยกว่า 6 ปี	☐ 2) 6 – 10 ปี	☐ 3) 11 – 15 ปี
☐ 4) 16 – 20 ปี	☐ 5) 21 – 25 ปี	☐ 6) มากกว่า 25 ปี
6. ขนาดโรงเรียนที่สังกัดอยู่

☐ 1) ขนาดใหญ่พิเศษ	☐ 2) ขนาดใหญ่	☐ 3) ขนาดกลาง
☐ 4) ขนาดเล็ก		
7. ระดับชั้นที่สอน

☐ 1) มัธยมศึกษาปีที่ 1	☐ 2) มัธยมศึกษาปีที่ 2	☐ 3) มัธยมศึกษาปีที่ 3
☐ 4) มัธยมศึกษาปีที่ 4	☐ 5) มัธยมศึกษาปีที่ 5	☐ 6) มัธยมศึกษาปีที่ 6

8. การศึกษา/อบรมด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- 1) ไม่เคย 2) 1 – 2 ครั้ง/ปี 3) 3 – 4 ครั้ง/ปี
 4) มากกว่า 4 ครั้ง/ปี

ตอนที่ 2 การสำรวจกระบวนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. ท่านประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละข้อต่อไปนี้หรือไม่

- 1) รักษาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย
 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

2. สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมจากเดิม 8 ประการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้หรือไม่

- 1) ไม่มี 2) มี คือ

3. สถานศึกษาของท่าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการศึกษานิยาม ความหมายแต่ละคุณลักษณะตัวชี้วัด และการจัดทำตัวบ่งชี้หรือไม่

- 1) ไม่มี 2) มี

4. ท่านประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้วิธีการใดต่อไปนี้

- 1) การสังเกต 2) การสัมภาษณ์ 3) การตรวจสอบรายการ
 4) การสอบถาม 5) การบันทึกกิจกรรม 6) การวัดจากสถานการณ์
 7) การทดสอบ 8) อื่นๆ คือ.....

5. ในสถานศึกษาของท่าน ใครเป็นผู้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

- 1) ผู้บริหาร 2) ครูฝ่ายวัดผล
 3) ครูประจำวิชาแต่ละกลุ่มสาระ 4) ครูประจำชั้น
 5) ชุมชน 6) อื่นๆ

6. ในสถานศึกษาของท่าน มีการจัดกิจกรรม/โครงการที่ร่วมกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือไม่

- 1) ไม่มี 2) มี คือ

7. ท่านประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้เครื่องมือใดต่อไปนี้
- 1) แบบสังเกต 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบตรวจสอบรายการ
- 4) แบบสอบถาม 5) แบบบันทึกกิจกรรม 6) แบบวัดสถานการณ์
- 7) แบบทดสอบ 8) อื่นๆ คือ.....
8. ท่านประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระหว่างเรียน ตามช่วงเวลาใดต่อไปนี้
- 1) รายสัปดาห์ 2) รายเดือน 3) รายภาค
- 4) รายปี
9. ท่านประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนหลังเรียน ตามช่วงเวลาใดต่อไปนี้
- 1) รายสัปดาห์ 2) รายเดือน 3) รายภาค
- 4) รายปี
10. ท่านตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามช่วงเวลาใดต่อไปนี้
- 1) รายสัปดาห์ 2) รายเดือน 3) รายภาค
- 4) รายปี
11. สถานศึกษาของท่าน มีรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์แบบใดต่อไปนี้
- 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้รับผิดชอบพัฒนาและประเมินทุกคุณลักษณะ
- 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้รับผิดชอบพัฒนาและประเมินเฉพาะคุณลักษณะที่เหมาะสม
- 3) ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาพัฒนาและประเมิน หรือร่วมพัฒนาและประเมิน
- 4) อื่นๆ.....
12. สถานศึกษาของท่าน กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนออกเป็นกี่ระดับ
- 1) 2 ระดับ (ผ่าน ไม่ผ่าน) 2) 3 ระดับ (ดีเยี่ยม ดี ผ่าน)
- 3) 4 ระดับ (ดีเยี่ยม ดี ผ่าน ไม่ผ่าน) 4) อื่นๆ.....
13. ท่านใช้เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แบบใดต่อไปนี้
- 1) เกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (holistic rubric)
- 2) เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (analytic rubric)
- 3) อื่นๆ.....
14. สถานศึกษาของท่าน มีการกำหนดเกณฑ์เพิ่มเติมในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดขึ้นภายในสถานศึกษาของท่านหรือไม่
- 1) ไม่มี 2) มี คือ

ตอนที่ 3 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง และเติมความคิดเห็นของท่านลงในช่องว่างที่กำหนดไว้

1) ท่านประสบปัญหาในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละด้านหรือไม่ อย่างไร
(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

1.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์นิยามและตัวชี้วัด

- 1) นิยามความหมายคุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดไม่ชัดเจน
- 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดมีลักษณะเป็นนามธรรม ยากต่อการวัด
- 3) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.2 การจัดทำตัวบ่งชี้

- 1) ตัวบ่งชี้บางคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่ชัดเจน
- 2) การจัดทำตัวบ่งชี้ไม่ตอบสนองต่อสภาพการณ์ได้จริง
- 3) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.3 วิธีการวัด

- 1) วิธีการวัด/ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
- 2) ใช้วิธีการสังเกตผู้เรียนโดยปรับเข้ากับคะแนนจิตพิสัยในแต่ละรายวิชา
- 3) ขาดการกำหนดผู้มีส่วนร่วมในการประเมินที่ชัดเจน
- 4) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.4 เครื่องมือวัด

- 1) ไม่มีเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
- 2) เครื่องมือที่ใช้ไม่เหมาะสม/ไม่มีคุณภาพ
- 3) เครื่องมือขาดความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ
- 4) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.5 ระยะเวลาในการประเมินและรูปแบบการตัดสินผล

- 1) เกณฑ์รูบริกที่กำหนดไม่ครอบคลุม
- 2) การตัดสินผลการประเมินไม่ตรงกับความเป็นจริง
- 3) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด

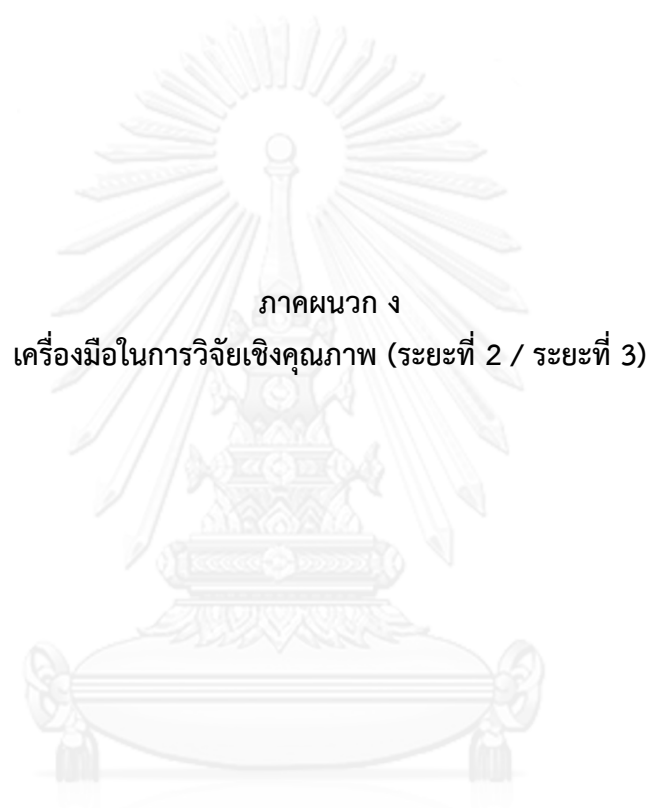
.....

.....

๕๕ ขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้๕๕

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (ระยะที่ 2 / ระยะที่ 3)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดีมีรายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย	คำถามวิจัย	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
เพื่อวิเคราะห์แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดี	แนวปฏิบัติ การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี มีลักษณะการดำเนินการอย่างไร	• เอกสาร/ หลักฐาน • บุคคล	<ul style="list-style-type: none"> แบบสังเกตสภาพโรงเรียน (ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี และปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ) แบบสัมภาษณ์ฝ่ายบริหารและครู

แหล่งข้อมูล

เอกสาร

- เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี รวมทั้งหลักฐานการจัดกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องในการประเมิน

บุคคล

บุคคล	คุณสมบัติ	จำนวน
• ผู้บริหารสถานศึกษา	มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จด้านคุณธรรมจริยธรรมของสถานศึกษา	1 ท่าน
• คณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา	มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จด้านคุณธรรมจริยธรรมของสถานศึกษา	1 ท่าน
• ครู (ฝ่ายวัดผล และกลุ่มสาระการเรียนรู้)	<p>ครูฝ่ายวัดผล : มีประสบการณ์การทำงานทางด้านวัดและประเมินผลอย่างชำนาญ และเกี่ยวข้องกับความสำเร็จด้านคุณธรรมจริยธรรมของสถานศึกษา</p> <p>ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ : เป็นครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกลุ่ม</p>	9 ท่าน

บุคคล	คุณสมบัติ	จำนวน
	สภาระการเรียนรู้ละ 1 ท่าน ทั้ง 8 กลุ่มสภาระการ เรียนรู้ มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 7 ปี และ เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน	
รวม		11 ท่าน

แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี

- 1) สถานศึกษาของท่านมีนโยบายและแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไร
- 2) สถานศึกษาของท่านให้ความสำคัญกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด
- 3) สถานศึกษาของท่านมีผลงาน/รางวัล เกี่ยวกับด้านคุณธรรมจริยธรรมอะไรบ้างที่โดดเด่น
- 4) ปัจจัยใดบ้างที่เป็นแรงผลักดันให้สถานศึกษาของท่านประสบความสำเร็จ
- 5) สถานศึกษาของท่านมีวิธีการ/ขั้นตอน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไร รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
- 6) สถานศึกษาของท่านมีการตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไร
- 7) สถานศึกษาของท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร
- 8) สถานศึกษาของท่านมีวิธีการ/แนวทางในการแก้ปัญหาในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างไร
- 9) สถานศึกษาของท่านมีการจัดกิจกรรม/โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร
- 10) สถานศึกษาของท่านมีการพัฒนาครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร
- 11) ครูมีความเชื่อมั่นต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด

กรอบแนวทางการสังเกต และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1) สภาพทั่วไปของโรงเรียน
 - สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ที่ตั้ง อาคาร สถานที่
 - สภาพครู สภาพนักเรียน

- ระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา
 - แนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - แนวคิดและทัศนคติเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
- 2) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริง
- การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด
 - การจัดทำตัวบ่งชี้
 - วิธีการวัด
 - เครื่องมือที่ใช้ในการวัด
 - ระยะเวลาในการประเมิน
 - รูปแบบการประเมินและการตัดสินใจผล
- 3) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
- 4) แนวทางการแก้ไขปัญหาในการประเมิน
- 5) ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้สถานศึกษาดังกล่าวประสบความสำเร็จในด้านคุณธรรม จริยธรรม

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู
เกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษาที่ปฏิบัติ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 วันที่สัมภาษณ์.....เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....เวลา
สิ้นสุดการสัมภาษณ์.....สถานที่.....
- 1.2 ชื่อ - สกุล.....เบอร์โทรศัพท์.....
- 1.3 เพศ.....วุฒิการศึกษา.....ประสบการณ์การทำงาน.....ปี
- 1.4 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินการประเมิน ครู

**** ขออนุญาตบันทึกเทป ****

ตอนที่ 2 บันทึกการสัมภาษณ์

ประเด็นคำถาม	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	NOTE
1) สถานศึกษาของท่านมีแนวนโยบายและแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไร		
2) สถานศึกษาของท่านให้ความสำคัญกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด		
3) สถานศึกษาของท่านมีผลงาน/รางวัลเกี่ยวกับด้านคุณธรรมจริยธรรมอะไรบ้างที่โดดเด่น		

ประเด็นคำถาม	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	NOTE
4) ปัจจัยใดบ้างที่เป็นแรงผลักดันให้สถานศึกษาของท่านประสบความสำเร็จ		
5) สถานศึกษาของท่านมีวิธีการ/ขั้นตอนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไร รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน		
6) สถานศึกษาของท่านมีการตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไร		
7) สถานศึกษาของท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร		
8) สถานศึกษาของท่านมีวิธีการ/แนวทางในการแก้ปัญหาในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างไร		

ประเด็นคำถาม	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	NOTE
<p>9) สถานศึกษาของท่านมีการจัดกิจกรรม/โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร</p>		
<p>10) ครูมีความเชื่อมั่นต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด</p>		
<p>11) สถานศึกษาของท่านมีการพัฒนาครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร</p>		

แนวคำถามการสนทนากลุ่ม

เรื่อง การนำเสนอรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติดี
กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้
 กลุ่มที่ 1 : นักวิชาการที่ร่วมจัดทำแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ของ
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 กลุ่มที่ 2 : ครูที่เป็นผู้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดี
 (Good practice)
เนื้อหาการสนทนา แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดี

เริ่มสนทนา การสร้างบรรยากาศ

- แนะนำตนเอง
- กล่าวต้อนรับ ขอบคุนที่ให้ความร่วมมือ
- ชี้แจงเหตุผลและวัตถุประสงค์ในการสนทนากลุ่ม (เพื่อนำเสนอแนวทางในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน)
- ขอให้ผู้ร่วมสนทนาแนะนำชื่อ นามสกุล และภูมิหลังต่างๆ เพื่อบันทึกเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร่วมสนทนา
- ขออนุญาตบันทึกเทป และจดบันทึกระหว่างการสนทนา
- เริ่มคำถามอุ้นเครื่อง “ การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาทั่วไปมีลักษณะการประเมินและสภาพปัญหาเป็นอย่างไร ” (โดยกล่าวถึงสภาพปัญหาที่พบจากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น)

เริ่มคำถาม

1. อาจารย์คิดว่าสาเหตุของปัญหาที่พบจากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนคืออะไร
2. อาจารย์คิดว่าแนวทางการแก้ไขปัญหา ที่สถานศึกษาควรมีอะไรบ้าง
3. อาจารย์คิดว่ารูปแบบในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาได้จริงในปัจจุบันควรมีลักษณะอย่างไร
 - 3.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยามและตัวชี้วัด
 - 3.2 การจัดทำตัวบ่งชี้
 - 3.3 วิธีการวัด
 - 3.4 เครื่องมือวัด
 - 3.5 รูปแบบการประเมินและการตัดสินผล
4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ดีควรเป็นอย่างไร

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ศธ 0512.6 (2771)/56-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

20 ธันวาคม 2556

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาว ณพัชรอร เสงสมบุรณ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ในระหว่างการทำนงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติดี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนกับครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 40 ชุด แบ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 5 ชุด ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จุฑารัตน์ วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6 (2771)/56-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

20 ธันวาคม 2556

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาว ณพัฐอร เสงสมบุรณ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ในระหว่างกรดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติดี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยการสังเกต การศึกษาข้อมูลเอกสาร และการสัมภาษณ์ (การศึกษาเชิงคุณภาพ) กับผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาและครู ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จุฑารัตน์ วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณพัฐอร เองสมบุรณ์ เกิดเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2531 ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชามัธยมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิชาเอก วิทยาศาสตร์ทั่วไป – ชีววิทยา ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี การศึกษา 2554 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและ ประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2555

การติดต่อ Napattaon.heng@gmail.com

